

DEMOKRACIJA

Klan se razkrije

Na referendumu so ljudje prepričljivo zavrnil vladni t. i. tehnični zakon o izbrisanih. Poziv k bojkotu ni uspel. Skoraj pol milijona volilcev je izreklo nezaupnico ministru za notranje zadeve Radu Bohincu in Ropovi vladi.

Rdeči karton vladi

POLITIKA
Ministra
ostajata
v sedlu

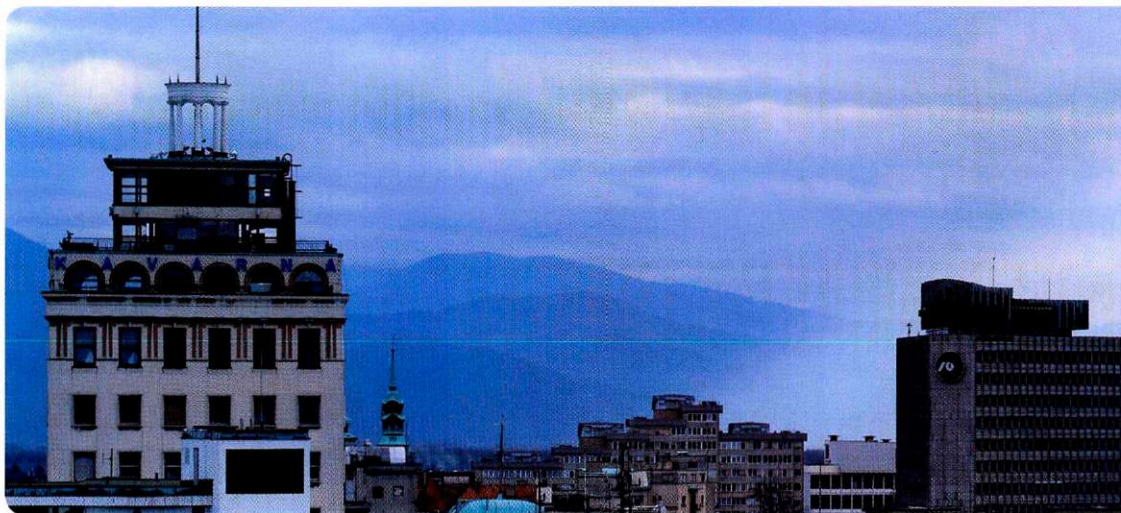

TUJINA
Velika
širitev
Nata

INTERVJU
Boštjan Penko
Krivi so ljudje
na strani države

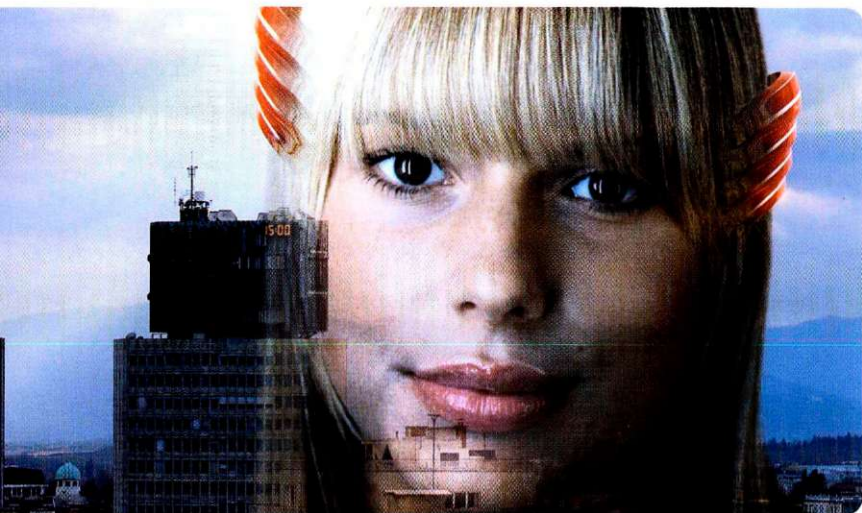
Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobilni telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

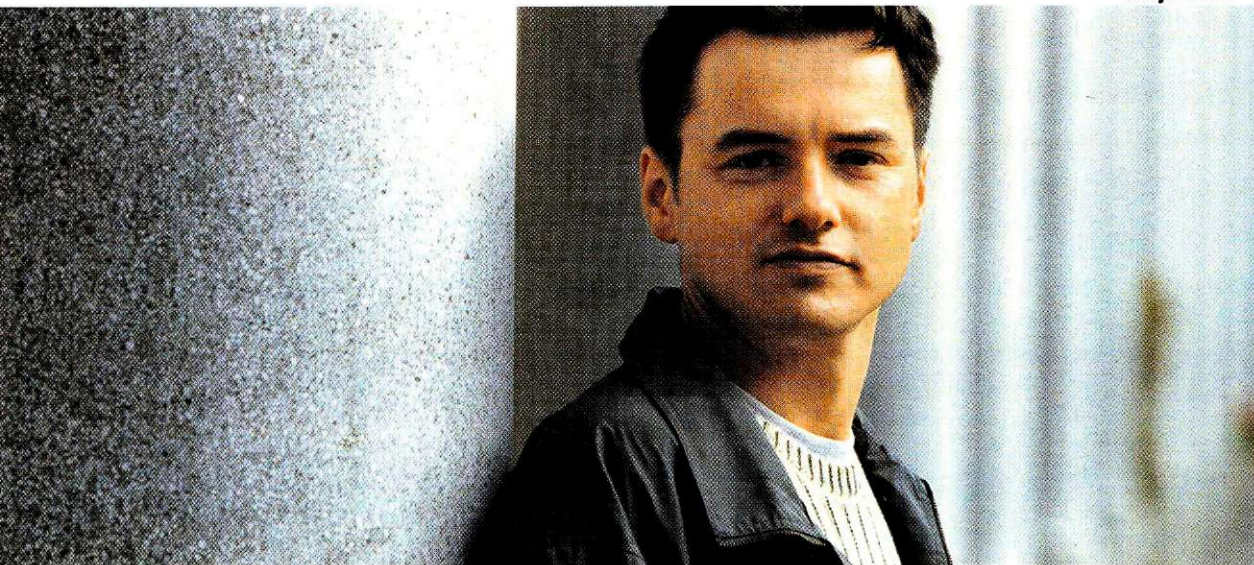

Agencija 41, design: LWS Studio, foto: T. Gregorič, J. Puskic Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

Hladna prha vladi

Le redkokdaj se zgodi, da je ljudska volja tako jasna, enoglasna in odločna. Nedeljski referendum o vladnem t. i. tehničnem zakonu o izbrisanih je bil prava manifestacija demokracije in ljudske volje. Skoraj pol milijona volilcev je z glasovanjem proti omenjenemu zakonu izreklo nezaupnico ministru za notranje zadeve Radu Bohincu in Ropovi vladi kot celoti, kajti zakon je pred tem s preglasovanjem sprejela vladna koalicija.

Za koalicijo Slovenija je to trenutek zmagoslavja, saj sta bili Slovenska demokratska stranka in Nova Slovenija glavni pobudnici referenduma. Prvi nosilec nedeljske zmage Janez Janša je po referendumu zato menil, da bo tak izid v prihodnje težko ponoviti. "Glede na druge zakonodajne referendume v zgodovini Slovenije je bila udeležba nadpovprečna, in to kljub temu, da so k bojkotu pozivali tisti, ki tega ne bi smeli ... Izid referenduma in udeležba sta nezaupnica tako vladi in tistim iz vladnih vrst, ki so pozivali k bojkotu, kot tudi Forumu 21 in vsem tistim, ki so se aktivirali v zadnjih dneh, da bi preprečili odločanje ljudi na referendumu. To je hkrati nezaupnica predsedniku države. Če namreč več kot pol milijona volilk in volilcev, ki so se udeležili referenduma, zanj ni legitimno število, potem ni legitimno niti število tistega pol milijona volilcev, ki so glasovali zanj. Predsednik države se mora odločiti, ali bo spoštoval ustavno ureditev in pravila igre tako, da veljajo za vse enako, ali pa se po njegovo spoštujejo samo takrat, kadar je to v korist tistih, ki so na oblasti. Ne poznamo nobene države, v kateri bi vladni zakon podprli zgolj 4 odstotki volilnega telesa. Tudi ni demokratične države, kjer to ne bi imelo nobenih posledic, se pravi, da ne bi odstopila vlada, predsednik vlade ali odgovorni minister, ki je zakon predlagal. Tako nizke referendumске podpore za kakršenkoli vladni predlog v katerikoli državi ne pomnimo in mislimo, da je v zgodovini ni." Izid referenduma je nedvomno jasen znak vladi, da mora nehati izdajati nezakonite odločbe t. i. izbrisanim, ki so z nedeljskim referendumom postale tudi nelegitimne. Predlog koalicije

Slovenija je, naj vladna koalicija v tretji obravnavi zavrne sistemski zakon o izbrisanih, koalicija Slovenija pa bo umaknila referendumsko pobudo na omenjeni zakon. Tako bi "pridobili prostor in čas za to, da se zadeva reši z ustavnim zakonom", menijo v koaliciji Slovenija. Nedvomno druge rešitve ni, saj je ustavno sodišče s svojo odločbo, ki je veljavna, poseglo v ustavni zakon o izvedbi temeljne ustavne listine. "S tem je nastal konflikt na ustavnopravni ravni," dodajajo v koaliciji Slovenija, "ki ga je mogoče rešiti samo z ustavnim zakonom." Seveda pa je veliko vprašanje, ali je vladajoča koalicija zmožna narediti korak nazaj in privoliti v kompromis.

Glede na izjave po referendumu je to težko verjeti. Na to ne nazadnje kaže Ropovo ravnanje v odnosu do Slovenske ljudske stranke, s katero se je predsednik vlade razšel. Ob tem tako v liberalni demokraciji kot združeni listi na eni strani in ljudski stranki na drugi delujejo precej neverodostojno. V liberalni demokraciji in združeni listi zatrjujejo, da je SLS pretrgala koalicijsko pogodbo zaradi glasovanja pri interpelacijah, kar pa je precej neprepričljivo, saj se je SLS pri interpelaciji proti ministru Kebru vzdržala, pri interpelaciji proti ministru Bohincu pa se je njena poslanska skupina razkrla na dvoje – samo nekaj njenih poslancev je podprlo interpelacijo. V Slovenski ljudski stranki se po takšnem ravnanju hvalijo z načelnostjo, kar pa je močno pretirano, saj niso glasovali enotno in jasno. O načelnosti govorijo prav tisti, ki so v zadnjih desetih letih že velikokrat pokazali svojo nenačelnost. Samo spomnimo se ravnanja SLS po volitvah leta 1996, ko so prelomili predvolilno obljubo pomladni koaliciji in sestavili vlado skupaj z LDS; in leta 2000, ko so v približno istem času kot letos zapustili koalicijo z LDS in na hitro privolili v združitev s SKD. Sredi poletja pa so isti funkcionarji SLS podprli levico pri spremembah volilnega sistema in s tem povzročili nesoglasja v Bajukovi vladi. Nedvomno SLS ustreza, da jih LDS meče iz vlade, saj upajo, da bodo v javnosti pridobili podobo žrtve in posredno nekaj političnih točk.

Nekoliko presenetljivo in nerazumljivo pa je, zakaj Rop pol leta pred volitvami meče SLS iz vlade, ko pa je že v preteklosti kar nekajkrat glasovala drugače kot večina v vladni koaliciji. Nekateri namigujejo, naj bi v ozadju tega projekta stal Forum 21, ki naj bi želel ljudsko stranko okrepiti, saj bi le močna SLS po volitvah koristila tranzicijski levici. Poleg tega naj bi bili v Forumu 21, LDS in ZLSD presodili, da bi jim ideološka polarizacija pred volitvami koristila. Kaj je res, bo pokazal čas. Nedvomno pa je, da vladna koalicija razpada in da so pozivi k predčasnim volitvam, ki naj bi bile hkrati z evropskimi, smiselni.

Metod Berlec

Izid nedeljskega referenduma je nedvomno jasen znak Ropovi vladi, da mora nehati izdajati nezakonite odločbe t. i. izbrisanim, ki so z referendumsko odločitvijo postale tudi nelegitimne.

9 Komunistični kapitalizem

Vojni komunizem je bil prvi poskus gospodariti po marksistično.

11 Razkrajjanje Ropove vlade

12 Klan se razkrije

Minuli teden je prišlo do ustanovitve dolgo napovedovanega Kučanovega foruma – tako imenovanega društva Forum 21, ki naj bi se ukvarjalo s političnimi, gospodarskimi, razvojnimi, socialnimi, kulturnimi in etičnimi vprašanji. V Cankarjevem domu so se zbrali predvsem ljudje, ki so bili že v preteklosti znani kot najvidnejši predstavniki in podporniki vladajoče nomenklature. Kakšna bo vloga Forum 21? Bo nadstranka?

15 Ministra ostajata v sedlu

18 Rdeči karton vladi

Na nedeljskem referendumu o tako imenovanem tehničnem zakonu o izbranih je vladna koalicija skupaj z notranjim ministrom Radom Bohincem doživela hud poraz.

20 Izbranih 35.000 brezposelnih

24 Intereuropin visoki gost

31 Velika širitev Nata

Največja širitev Nata, ki se je skoraj pokrila s 55-letnico tega zaveznitva, je vsaj v Sloveniji minila razmeroma tiho. 29. marca je bilo precej slovesneje v Washingtonu, ko je bila sedmerica držav formalno sprejeta v zaveznitvo, potem pa še na sedežu Nata v Bruslju. Vsekakor gre za zgodovinski dogodek, katerega dejanski pomen bo odvisen predvsem od sposobnosti Nata, da se celovito prilagodi novim razmeram v svetu.

34 Kriv je človeški faktor na strani države

Pogovor z Boštjanom Penkom

Menim, da tu odpove predvsem človeški faktor na strani države in na strani državnih nadzornih mehanizmov. To se dogaja iz različnih vzrokov. Ponekod ni objektivnih možnosti; je premalo ljudi, da bi se sploh lahko ukvarjali s velikimi primeri, ali pa ti nimajo ustrezne izobrazbe. Ponekod se druga za drugo dogajajo reorganizacije, drugje gre čisto za osebna razmerja in razprtije ...

44 Oporečnik revolucije

56 Prvaki ali izginotje?

Združenje 1. slovenske nogometne lige je pregledalo poslovanje slovenskih nogometnih klubov.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Ivo Zajdela, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic, Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Florjancič tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Krekova banka d. d. Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: Dane Kostrič in fotomontaža Nenarocenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelk: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Ojave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za tujino znaša 230 evrov oziroma 240 ameriških dolarjev.

Lepe besede in prazne denarnice

Z Albertom Pavličem, predsednikom Sindikata delavcev Slovenije–Solidarnosti, smo se pogovarjali o zvišanju delavskih plač in sindikalni problematiki.

Kakšno je stališče Sindikata delavcev Slovenije – Solidarnosti o vprašanju zvišanja plač delavcem na panožni ravni in delavskih plač nasploh?

V nasprotju s svobodnimi sindikati menimo, da splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo potrebujemo, drugače bo velik del delavcev, ki so zaposleni predvsem v manjših in srednje velikih podjetjih, to pa je po naši oceni okoli 70.000 zaposlenih, ostal brez ustreznega delovno-socialnega varstva. Dodatna selektivna pogajanja otežuje nesprejetje plačne politike. V socialnem sporazumu smo vlada, delodajalci in delojemalci kot dolgoročni cilj zapisali vzpostavitev stabilnega in hkrati stimulativnega plačnega sistema, ki bo omogočal uravnoteženo in realno rast plač. V sporazumu smo se strinjali, da mora realna rast brutoplač na zaposlenega zaostajati vsaj za eno odstotno točko in tako omogočati vlaganje v razvoj, zagotavljanje novih delovnih mest in povečanje socialne varnosti. Pravo zmedo na tem področju je ustvaril predsednik vlade Anton Rop, ko je vsem zaposlenim obljubil takojšen dvig plač za 5.000 tolarjev bruto. Kmalu se je izkazalo, da gre samo za ponesrečeno predvolilno potezo predsednika vlade. Vlada je nato sprejela sklep, v katerem je pojasnjeno, da je "bistvo predloga predsednika vlade Republike Slovenije, da je treba storiti vse, da se izpolni socialni sporazum, podpisan med socialnimi partnerji". Zaposlenim tako še naprej ostajajo lepe besede in prazne denarnice.

Plače delavcev morajo biti odraz njihovega dela. Sedanje navidezno zavzemanje za zvišanje plač v bistvu zadevo sa-

mo poslabšuje in odmika ureditev plačne politike v poznejše obdobje z vročo željo delodajalcev in vlade, da se bodo te zahteve z vstopom v EU umirile zaradi migracije poceni delovne sile iz drugih držav pristopnic v EU. Za Solidarnost so pomembne tudi panožne kolektivne pogodbe, ki so za nas le eden od temeljev za najpomembnejšo obliko socialnega dogovarjanja – to pa so podjetniške kolektivne pogodbe, ki lahko edine sledijo specifični podjetij in zahtevam zaposlenih. Podjetniške kolektivne pogodbe so za našo centralo prednostne in v teh aktivnostih smo zelo uspešni, saj imamo te sklenjene z delodajalci v večini podjetij.

Kot je znano, se sindikat Solidarnost vključuje tudi v reševanje razmer v ljubljanskem živalskem vrtu. Na vaš predlog se pripravljajo kazenske ovadbe zoper nekatere odgovorne.

Sindikat delavcev Živalskega vrta Ljubljana je vključen v Sindikat delavcev Slovenije – Solidarnost. Po naših načelih mora delodajalec poslovati zakonito in ne sme preganjati ali odpustiti sindikalnih poverjenikov in predstavnikov delavcev za v javnosti izrečene besede, ki jih je ta kot legitimna in javna oseba (sindikalni poverjenik) podal organom družbe, ustanoviteljem ali novinarjem zaradi odprave negativnih pojavov. Če ni tako, se v pravnih državah ve, kakšni so postopki in sankcije. V zvezi s tem je pomembnejša zahteva svetu mestne občine Ljubljana kot ustanoviteljice in lastnice Zavoda ZOO za takojšnji razpis in imenovanje direktorja živalskega vrta, da bi zagotovili zakonitost poslovanja, preprečili samovoljnost in razpisništvo s strani sedanjega vodstva in zavarovali ugled zavoda. Previsoke plače v. d. direktorice nismo niti omenili, ker je to še najmanjši problem v ZOO.

Mihaela Praprotnik

Zanimivo, nenavadno društvo ... (Stran 8)

Želi biti med elitno trideseterico (Stran 10)

Izmikanje odkrivanju resnice (Stran 14)

Ljubljanske mestne norosti (Stran 22)

Med kicem in dediscino (Stran 26)

Rusi se ne dajo (Stran 28)

Na krilih besed (Stran 39)

Kulturni pozdrav (Stran 40)

Moderen starogrski junak (Stran 40)

Povojno šolstvo v Trstu (Stran 42)

Slovenski politični vodnik (Stran 47)

Reševanje Frajerskega (Stran 48)

Nedelja popoldne (Stran 55)

Poziv Slovenske zaveze (Stran 62)

Kučanov uzurpatorski poseg (Stran 65)

Od odbora OF do partije (Stran 66)

Referendumska matematika

Referenduma o t. i. tehničnem zakonu se je udeležilo približno 31 odstotkov volilnih upravičencev, kar so nasprotniki referenduma razumeli kot veliko zmago, saj naj bi njihovemu pozivu k bojkotu referenduma sledilo kar 69 odstotkov volilnih upravičencev. Seveda pa niso upoštevali, da je proti t. i. tehničnemu zakonu glasovalo skoraj petsto tisoč Slovencev, razen če bodo razglasili, da so na referendumu glasovali samo Slovenčki in Slovencejci, medtem ko so "pravi" Slovenci ostali doma. Potem bo po njihovo jasno, da je pozive k bojkotu ves narod vzel resno.

Elita

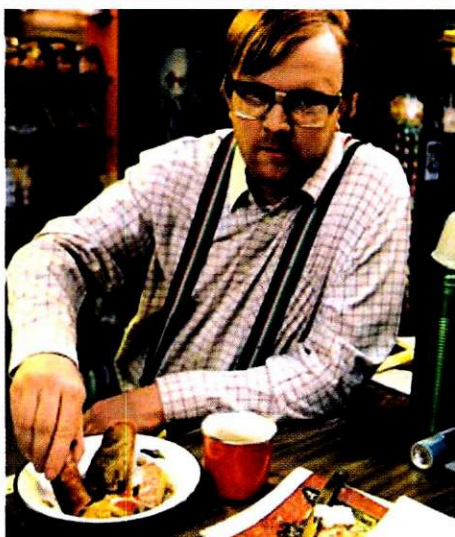
Pretekli teden se je v Cankarjevem domu zbrala nadvse imenitna družina. Poleg nekdanjega predsednika smo lahko v hramu slovenske kulture videli vrsto gospodarstvenikov, kulturnikov, športnikov in estradnikov, ki so se, kot so dejali, registrirali kot društvo, imenovano Forum 21. Menda bo društvo v družini 16.000 slovenskih društev elitno kot denimo Društvo za varstvo delfinov, Društvo za zaščito ptic trnovk, Gasilsko društvo Spodnji Duplek, Zgornjegraška godba na pihala itd.

Žal nikjer nismo zasledili, kakšni so pogoji za včlanitev v novo društvo, tako da lahko za zdaj o tem samo ugibamo. Če ugibamo, so pogoji za včlanitev verjetno naslednji: vsaj 21 milijonov na tekočem računu (po možnosti ne na računu nekdanje zagrebške podružnice LB, sicer bo moral Kučan, dobrotnik, kakršen je, spet koga reševati), zamrznjena partijska knjižica, hiša za 30.000 mark, kupljena po Jazbinskovem zakonu, ducat zavoženih podjetij in dva ducata delnic v Mercatorju.

Kar se slednjega tiče, je treba spomniti, da je njegov vrhovni direktor Zoran Janković že pred časom izjavil, da bo odstopil s svojega položaja, ko bo Mercatorjeva delnica dosegla 38.000 tolarjev. Po zadnjem borznem tečaju je delnica Mercatorja vredna že več kot 38.000 tolarjev, Janković pa še vedno trdno sedi v svojem sedlu. Glede na to, da je pred kratkim izjavil, da še ne misli oditi, ker ni pričakoval, da bo delnica tako hitro dosegla takšno vrednost, se bojim, da ne bo odšel še tako kmalu in da ga bodo morali nazadnje iz Mercatorja vleči s konji – skupaj s tajnico in fikusom vred.

Medtem ko eni v elito vstopajo, pa nekateri iz nje izstopajo. Iz načelnih razlogov, pravijo. Tako je Janez Podobnik še prejšnji teden na TV razlagal, da ni človeka, ki bi SLS prepričal, da ne bi podprli interpelacije zoper Kebra, nato pa so se vsi razen enega glasovanja kratko malo vzdržali, kar je isto, kot da bi glasovali proti njej. Kot je po glasovanju pojasnil Podobnik, naj bi se slednje zgodilo zato, ker imajo poslanci vest, ki jim omogoča, da lahko glasujejo tako, kot se jim zdi prav. Podobnik ni pojasnil, kje so njegovi poslanci dobili tako načelno vest, glede na njihovo ravnanje v zadnjih letih pa močno sumim, da so jo ukradli samemu Cirilu Pucku. Pa smo znova pri eliti ...

Aleš Kocjan

"Kot najstnik sem podivil, se razživel, našel svoj jaz. Vsi ostali pa v jok, stok in na drevo ..."

(Igralec Matjaž Javšnik priznava, da je v najstniških letih marsikoga spravil ob živce.)

"Proletarci so tam, kjer so vedno bili: na delovnih mestih, na žalost z manj pravicami, kot so jih imeli nekoč."

(Nekdanji predsednik države Milan Kučan je znova izrazil sočutje z obubožanim delavskim razredom. Je zato v svoj Forum 21 povabil same velekapitaliste?)

"Ni preambiciozno, če rečemo, da hočemo spraviti v slovensko parlamentarno ekipo vsaj en par poslancev."

(Lojze Peterle pred evropskimi volitvami optimistično pričakuje, da se v sedmerici slovenskih poslancev ne bo znašel kot edini član NSi.)

"Seveda bom še vedno pozirala za seksi fotografije, vendar pri tem ne bom kazala toliko kože kot prej."

(Kylie Minogue se je v svojih zrelih letih odločila, da bo varčevala. Tudi pri svoji koži.)

"S svojimi dosedanjimi potezami je dokazala, da ji ni do rešitve te problematike, pač pa nasprotno: prizadeva si vse skupaj zavlačevati in ovirati tiste, ki želijo problem čim prej rešiti na ustavnopraven način."

(Minister za notranje zadeve Rado Bohinc je udaril po opoziciji. Očitno je njegovim somišljenikom zmanjkalo streliva ali pa se skuša odkupiti za vse tisto, kar so mu v LDS zamerili.)

"Naj pomislim ... Registracija avtomobila."

(Jure Ivanušič razkriva zadnjo veliko nevšečnost, ki se mu je pripetila.)

"Nogometašem Ljubljane, ki so se napihovali, smo pokazali, kdo je glavni v mestu."

(Nogometaš Olimpije Enes Handanagić je skupaj s soborci konkurenčnim "žabam" pošteno "spucal" hlače.)

"Jaz pač vsakomur povem, da se z igrilstvom ukvarjam že precej časa."

(Igralcu Juretu Zrnecu se zdi trapasto, da se o njem piše kot o odkritju.)

"Šit! Ful me je bolelo!"

(Rebeka Dremelj je doživela pravi ognjeni krst kritik po prvi oddaji pod taktirko Stojana Auerja.)

"Menda je v Sloveniji dva milijona krvodajalcev, saj nam vsak dan pijejo kri."

(Mitja Cjuha meni, da smo Slovenci zelo človekoljuben narod, četudi nam pijejo kri samo komarji.)

"V Cankarjevem domu v Ljubljani je bil ustanovni zbor Formalizirane Organizacije Revitalizirane UdboMafije. Ob tem dogodku so se mi v spomin priklicali verzi pisatelja, ki je nekoč občuteno govoril o klancu siromakov: 'V bogatih kočijah se vozijo baroni, tatje, bankirji ... ob njih siromakov špalirji!'"

(Šimen Sirotnik je ob ustanovitvi Foruma 21 razkril, kaj pomeni FORUM, in se spomnil Cankarjevega opisovanja tistega časa, ki je še posebej aktualen v Sloveniji v zadnjem času.)

Bralkam in bralcem Demokracije želimo vesele velikonočne praznike.

Uredništvo Demokracije

Sindikalni polom

Pretekli konec tedna se je na ljubljanskih ulicah zbralo približno 13.000 ljudi, ki so demonstrirali zaradi prenizkih plač. Delavci so na dveh protestnih shodih glasno in jasno zahtevali višje plače. Na dveh shodih, ločeno so jih pripravili v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) in člani treh sindikalnih central (Pergama, Neodvisnosti in Konfederacije sindikatov 90), so delavci z napismi na transparentih kot tudi s klici udeležencev vladajočim in delodajalcem poslali jasno sporočilo, da jim je dovolj in hočejo višje plače. Predsedniki treh sindikalnih central so nato ob

Delavci so Antonu Ropu že poslali 5.000 tolarjev. To je znesek, ki jim ga Rop ponuja za povišanje brutoplače.

koncu shoda simbolično kuvertirali 5.000 tolarjev in kuverto naslovili na premierja Antona Ropa. Vrnili so jih, ne zato, ker jih ne bi marali, ampak zato, ker si delavci zaslužijo več. Ne drobiž, ampak evropske plače. Sicer pa so zaposleni prepričani, da je denarja dovolj, le pravično bi moral biti razdeljen. Med drugim zahtevajo začetek pravih pogajanj o tarifnih delih kolektivnih pogodb, rast plač v skladu s produktivnostjo, popravke plač, ki jih bodo delavci čutili, in delitev dobičkov tudi med zaposlene. Med množico napisov na transparentih, ki so jih nosili protestniki, je bilo mogoče videti: ZDS - Zatranci delavcev Slovenije, Zakaj Delamo Slovenci (ZDS) - za Golf Zabave Sejše (GZS) in Imamo evropski delovni čas, hočemo še evropske plače. Nezadovoljstvo so protestniki izrazili tudi s hrupom, med drugim s raglji, piščalkami in sirenami, in različnimi protestnimi vzkliki. Poleg višjih plač zahtevajo še nov dogovor o plačni politiki, pravičnejše kolektivne pogodbe in izenačitev minimalne plače z izhodišnimi plačami. Zahteve so vsekakor na mestu, saj vlada ne uresničuje svojih obljub o povečevanju plač. Moti pa dejstvo, da so sindikati pripravili ločene proteste; združeni bi bili v svojih zahtevah bistveno močnejši. Ker pa je Dušan Semolič, predsednik ZSSS, član vladajoče ZLSD in je tako v službi oblasti, je malo verjetno, da bi delavcem v njihovih zahtevah v resnici uspelo. V. K.

Letica ni bil edini

Hrvaški tednik Slobodna Dalmacija je pretekli teden objavil novico, da Slaven Letica ni bil edini visoki hrvaški politik, ki je dobil izplačane svoje devizne prihranke iz nekdanje zagrebske podružnice LB, ampak naj bi bili prihranke prav tako prek poznanstev in zvez dobili še nekateri drugi hrvaški politiki. Slobodna Dalmacija se je pri objavi novice oprla na izjave Božidarja Vukasovića, zastopnika dela hrvaških varčevalcev, ki je v izjavi novinarju zatrdil, da je LB njegovemu bratu Ivici v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja izplačala več stotisoč švicarskih frankov. Vukasović pravi, da so ga hoteli v LB na ta način odvrniti od njegovih prizadevanj za vrnitev vlog hrvaškim varčevalcem. Trdi tudi, da njegov brat ni bil edini, ki je dobil svoje prihranke; 400.000 mark naj bi bil dobil tudi minister v nekdanji Markovićevi vladi Budimir Lončar in neka slovenska državljanka, ki živi na Hrvaškem. Slednja naj bi bila s pomočjo slovenskega veleposlanika na Hrvaškem nekaj časa dobivala po 400 mark mesečno. Lončar je Vukasovićeve trditve potrdil le delno. Za Slobodno Dalmacijo je dejal, da je dobil le del prihrankov. "Skupaj sem imel na devizni knjižici 78.000 mark in leta 1991 sem v podružnici Ljubljanske banke v Zagrebu dvignil 18.000 mark, medtem ko je 60.000 mark ostalo na računu," je dejal Lončar. Kdo mu je pomagal pri izplačilu deviz, ni navedel, spomnimo pa naj, da smo v Demokraciji že v prejšnji številki opozorili, naj Milan Kučan pri izplačilu ne bi bil pomagal samo Letici, ampak še nekaterim drugim varčevalcem LB. Ko smo pretekli teden nekdanjega predsednika povprašali, ali to drži, nam v njegovem uradu tega niso ne potrdili

Referendum del 4 aprile

Seveda smo vajeni, da se ob takšnih in drugačnih referendumih in volitvah včasih pojavijo napake: vabilo denimo dobi človek, ki je že umrl, nekemu ga pošljejo na napačen naslov, nekateri ga sploh ne dobijo ipd. Nekaj novega pa je, da nekdo v Posavju (Slovenija!) dobi vabilo, napisano v dveh jezikih. To se je ob zadnjem referendumu zgodilo eni izmed naših bralk. Volilna komisija ji je poslala vabilo na referendum v dveh jezikih – slovenščini in italijanščini. Slednje seveda ne bi bilo nič nenavadnega, če bi volilka živel ob meji z Italijo, kjer so takšna obvestila običajna, vendar ženska živi v severovzhodni Sloveniji. Ko smo na Republiško volilno komisijo (RVK) povpra-

modrosti tedna

"Resnično paradoksen primer smo mi (Slovenci, op. ur.), saj naša 'levica' pokliče na pomoč Jelinčiča, ki ga ima sicer za desnega, ksenofobnega, nestrpnega ..., da se obdrži na oblasti."

(Teolog dr. Drago K. Ocvirik)

●●●

"Celo če bi se uresničilo vse, kar je minister (Gaber, op. ur.) obetal, bo njegov šolski sistem ohranil isto dušo: bistvo sistema, namreč bojeviti laicism, prevlada izobraževanja nad vzgojo, centralizem z eksternimi izpiti, monopol nad osnovnim šolstvom – vse to ostaja nedotaknjeno; kajti to lahko odpravi samo celostna politična sprememba na volitvah."

(Publicist dr. Matija Ogrin)

Devizne prihranke je dobil tudi Budimir Lončar.

ne zanikali. Dejali so le, da predsednik k povečanemu (primer Letica) nima kaj dodati. A. K.

Po novem celo v Posavju dobivajo dvojezična vabila na referendum. Je vzrok površnost ali kaj drugega?

šali, kako je mogoče, da nekdo v Senovem dobi obvestilo za referendum v dveh jezikih, so nam dejali, da je pri tiskanju obvestila najverjetneje prišlo do pomote, da so dvojezični obrazci zašli med enojezične. Koliko je bilo še takšnih na napačnih obrazcih poslanih obvestil, nam na RVK niso povedali, lahko pa sklepamo, da jih je bilo še kar nekaj. No, naša bralka je takoj po prejetju napačnega obvestila poklicala na RVK, kjer so se ji za napačni obrazec opravičili in ji takoj poslali novega. Tako hujše krvi ni bilo, vseeno pa občutek, da praktično sredi Slovenije dobite dvojezično obvestilo, ni najprijetnejši. A. K.

Ropovo politično kadrovanje

Zanimivo, nenavadno društvo ...

Anton Rop je v parlament poslal predlog za imenovanje dveh novih ministrov. Za ministra za gospodarstvo, ta naj bi 1. maja nadomestil Teo Petrin, ki odhaja za veleposlanico v Haag, predlaga izvolitev 32-letnega ekonomista dr. Mateja Lahovnika. Ker bo tega dne na dolžnost novega evropskega komisarja v Bruselj odšel tudi Janez Potočnik, minister za evropske zadeve, Rop za njegovega naslednika predlaga 44-letnega Milana Martina Cvikla iz NLB. Oba kandidata – glede na parlamentarni glasovalni stroj bosta nedvomno izvoljena – bosta ministra le nekaj mesecev oziroma do imenovanja nove vlade po jesenskih parlamentarnih volitvah. Vendar je pol leta lahko tudi dolga doba. V tem času se lahko marsikaj podre ali pa se postavijo temelji za nekaj novega, bistveno boljšega od obstoječega. Lahovnik, nedvomno eldesov človek, je že dejal, da bo nadaljeval politiko svoje predhodnice, nad čemer je ta navdušena. Tudi večina denarja po raznih javnih razpisih za letošnje leto bo do konca aprila že razdeljena. Na tem mestu to-

nega vladnega resorja. Neodgovorno od Ropa je torej, da je Petrinovi dovolil odhod na veleposlaniško mesto. S tem in "pravim" naslednikom, ki zanesljivo ne bo odkril nobene nepravilnosti, se je Petrinova izognila odgovornosti za svoje delo, ki ga je prevzela ob imenovanju pred tremi leti in pol.

Tudi predlog za imenovanje Milana Martina Cvikla za ministra za ev-

ropske zadeve ne kaže prevelike Ropove odgovornosti. Dejstvo je, da je Cvikl pred kratkim kandidiral za predsednika računskega sodišča. Poslanci vlada-joče večine ga v parlamentu kljub Drnovškovega predlogu niso podprli. Zdajšnji predlog za ministrsko mesto lahko razumemo le kot oddolžitev za ta polom. Sicer pa Cviklovo imenovanje kaže še nekaj drugega. Kot Potočnikovega naslednika so nekateri videli Andreja Engelmana. Ta je ministra v preteklosti velikokrat nadomeščal in tako že opravljal funkcijo člana vlade. Ker ga Rop ni izbral za Potočnikovega naslednika, nekateri v tem vidijo vnovič-

Še najbolj zanimivo je, da je bila ustanovitev tega društva osrednja novica cum komentar osrednjega slovenskega jutranjika v obliki vodilnega članka na zgornji polovici prve strani, opremljenega z veliko in prijazno fotografijo prvega predsednika društva. Iz novinarskega poročila se je dalo razbrati, da je cilj društva vplivati posredno in neposredno na politiko slovenske

ustavno demokracijo, za ustvarjalno svobodo, za pravno državo, za evropske perspektive slovenske države, za pravice slovenskega naroda ... V tem pogledu vsaj iz prvega poziva novega društva kaže, da se ne bo pridružilo zgledu Nove revije – samo je že kar na začetku pozvalo ljudstvo, naj ne sodeluje pri neposrednem izvajanju svoje oblasti, torej na referendumu.

Je mogoče, da tega ne uvidijo direktorji? Zakaj zapravljajo čas in denar za zadevo, ki je zavožena?

države in da je med člani društva "cvet slovenskih direktorjev" – kar je še najbolj nenavadno. Poslovni ljudje se v zahodnih tržnih in političnih demokracijah držijo čim bolj v ozadju in se kot hudič križa izogibajo politiki – pa pri nas? Nekateri da, nekateri ne.

Zdi se, da se je novo društvo odločilo vplivati na politiko z izjavami in pozivi, ki naj bi jih objavljali mediji. Nekako tako, kot je to počel Bavčarjev odbor za človekove pravice, Zbor za ustavo pa tudi krog intelektualcev Nove revije. Že ob nastanku so ponudili to primerjavo tudi slovenski novinarji. Zato bo zanimivo opazovati vsebino in

Pa šalo na stran. Ne dvomim, da imajo vsi ti slovenski direktorji racionalni interes, ki ga želijo udejaniti z neko obliko združevanja. Da želijo zavarovati svoja podjetja in seveda same sebe pred evropsko konkurenco. To je razumljiv in v precejšnji meri tudi dobrodošel motiv. Osebo bi rekel, da se v določeni meri ujema s slovenskim državnim in nacionalnim interesom.

Ne razumem pa, da poskušajo zavarovati ta svoj legitimni poslovni interes v neki zavarovalnici, ki je tik pred bankrotom in ki je v Evropi brez vsakega gospodarskega in političnega vpliva. Namesto da se poskušajo uveljaviti – če jim gre za slovensko in evropsko politiko – v zanje naravnih poslovnih krogih v ozadju evropskih konservativnih strank, ki imajo oblast v Evropski uniji, zapravljajo svoj ugled in vpliv v čudaki družini nagih cesarjev. To je toliko bolj nenavadno v času, ko je celo slovensko politično komaj pismeno ljudstvo dokončno spregledalo, da so vsi slovenski cesarji, nekdanji in sedanj, nagi, pa čeprav slovenski novinarski dvorjani, trubadurji, klovni in pajaci še vedno pesnijo in prepevajo, da so pametni, lepi in oblečeni.

Do sem vse lepo in prav. Toda kako je za božjo voljo mogoče, da tega ne uvidi "cvet slovenskih direktorjev"? Zakaj zapravljajo čas in denar za zadevo, ki je zavožena?

Dr. Peter Jambreč

LDS se v politični kadrovske kuhinji oddolžuje "svojim" ljudem in jih postavlja na odgovorna mesta.

rej ni pričakovati večjih sprememb. Očitno je, da Rop za mesto gospodarskega ministra ni dobil ustrežnejšega človeka. Po svoje je verjetno na to vplivalo dejstvo, da gre za kratkotrajno opravljanje funkcije, predvsem pa je razlog v tem, da politika Petrinove pri gospodarstvenikih ni požela večjega odobravanja. Tudi v javnosti je bilo delo tega ministrstva vsa leta pod vodstvom Petrinove med najslabše ocenjenimi ministrstvi. Dejstvo je tudi, da noben resen gospodarstvenik, izkušen strokovnjak ali odgovoren univerzitetni učitelj v tako kratkem času do volitev ne bo tvegjal in prevzemal obveznosti, ki izhajajo iz dela zelo pomemb-

no Engelmanovo kandidiranje za predsednika računskega sodišča. Pri tem opozarjajo na nezakonitost takega početja. Po zakonu o računskem sodišču za predsednika navšje nadzorstvene ustanove namreč ne more biti imenovana oseba, ki je bila v zadnjih štirih letih član vlade. Vendar na to doslej še nihče ni opozoril. Ali so namigovanja o vnovični Engelmanovi kandidaturi pravilna, ne vemo, dejstvo pa je, da se LDS v veliki politični kadrovske kuhinji s smešnimi kadrovskimi predlogi oddolžuje "svojim" ljudem in jih postavlja na odgovorna mesta, da bodo po volitvah po potrebi še naprej opravljali najbolj umazana dela.

Vida Kocjan

obliko javnih izjav in pozivov novega društva. Človek bi pričakoval, da bodo slovenski mediji potemtakem izjave Foruma 21 objavljali na zakonitih straneh "spodaj levo" ali pa med pismi bralcev, izjemoma včasih v rubrikah "prejeli smo". Vsebinsko objavljenih izjav bodo komentatorska peresa slovenskih medijev seveda smešila in podcenjevala, podpisane zasramovala, bralce pa strašila pred njihovo vsebino.

Znano je, da je vsebina javnih pozivov slovenskih intelektualcev iz kroga Nove revije že od osemdesetih let dalje, vse do danes, po svoji temeljni usmeritvi zelo podobna: zavzemajo se za človekove pravice danes in tukaj, za

Dr. Ljubo Sirc

Komunistični kapitalizem

njem. Zatem so stvari postavili na glavo – partija mora imeti oblast, še preden se začne marksistično gospodarjenje, ker partija mora imeti oblast že kar za časa osvobodilnega boja. Lenin je do podrobnosti izdelal taktiko, kako v prejšnjih obdobjih prevarati “zaveznike”, ki morajo biti le začasni in pozneje postanejo “razredni sovražniki”, namenjeni likvidaciji.

S tako morilsko taktiko je komunistom uspelo dobiti totalitarno oblast in uvesti gospodarjenje po njihovih pojmi. Jugoslovanski komunisti so zaradi Stalinove absolutne totalitarnosti morali spremeniti sistem, ki je bil edino pravičen. Najprej so morili tiste, ki niso bili za stalinizem, nato tiste, ki niso bili za samoupravljanje. Način gospodarjenja, ki je bil po komunističnih zatrjevanjih tako odličen, celo zgodovinsko nujen, da so zaradi njegove uvedbe komunisti zahtevali absolutno oblast in pravico ubijanja in laganja, se je končal s katastrofo. Komunistične dežele imajo danes nižji standard, kot so ga imele pred drugo svetovno vojno. Jugoslavija je opravila nekoliko bolje, ker je spremenila sistem in dobivala zahodno pomoč in posojila. Ko se je ta pritok ustavil, so plače v Jugoslaviji padle na raven iz leta 1967, ko so bile komaj nekaj višje kot leta 1940.

Leta 1989 se je zaradi poraznih rezultatov komunistični sistem zrušil povsod z izjemo Kitajske, Kube, Vietnama in Severne Koreje, kjer ljudje še naprej komaj živijo. Drugod so se komunisti umaknili na nove položaje. Kot rečeno, je bilo stanje v Jugoslaviji nekoliko boljše, toda ustaši in komunisti so v to državo prinesli divjaško nemoralno pobijanje, tako da je na Balkanu nastala grozota. Izvlekla se je edino Slovenija.

V Sloveniji bi zato morala biti tranzicija lažja kot drugod, toda tudi pri nas so se komunisti nanjo pripravili, ko je slepec postalo jasno, da se stari sistem komunizma lomi. Iz zapisnikov raznih forumov vemo, da so komunistični voditelji sprejeli potrebo, da se nekaj spremeni. Pripravljani so bili “sestopiti z oblastjo” tako, da oblast ne bo več totalitar-

na, marveč da bomo spet doživljali taktiko ljudske fronte. Spet naj bi imeli začasne zaveznike v demokraciji pod njihovim vodstvom.

Komunisti so se vrinili v Demos in ga razgnali, še preden je dosegel kaj odločilnega, predvsem pa je ostal na svojem mestu generalni sekretar partije (pardon: predsednik zveze) Milan Kučan. S svojimi najožjimi privrženci je kot prispodoba ljubeznivosti manipuliral na vse strani. Dosegel je, da so na vodilnih mestih ostali (ali se nanje vrnili) “stari kadri”. Na višjih mestih na sodnji (vštevši ustavno sodišče) je komaj kdo, ki ni komunist. Tudi privatizacija se je končala tako, da večji del podjetij še naprej obvladujejo stari menedžerji.

Medtem ko je nekdanja partija zase zahtevala absolutno oblast, da bi lahko uvedla odrešilni gospodarski sistem, se sedaj na vse pretege trudi, da bi obdržala v svojih rokah zaradi katastrofe odrešenega gospodarstva dovoljeno zasebno lastništvo, ker brez nje ne more imeti monopola. Posledično gospodarstvo ne spreminja strukture, kot bi jo moralo, ker je nevarnost, da bi se pri tem izmuznilo komunistom iz rok. Banke v državnih rokah dajejo subvencije neuspešnim podjetjem, namesto da bi dajale posojila obetavnim malim podjetjem. Vse je storjeno, da neod-

komunistični prevladi nevarna. Človek ne ve, kaj naj si misli o jedru menedžerjev, ki se zbirajo okoli Kučana. Bedaki ne morejo biti, saj nekateri podjetja tehniško kar dobro vodijo. Vendar gospodarsko ob tem Slovenija ne more nikamor naprej. Ni mogoče reči, da bi bila podjetja gospodarsko uspešna, saj ni nikakršen uspeh voditi podjetje, kjer so plače na ravni izpred petdesetih let in kamor povrh pritekajo še subvencije, če je izguba. Mogoče bi ti menedžerji znali voditi podjetja bolje, čeprav so komunistični birokrati, če jim ne bi za vratom sedel komunistični vodja, ki mu gre le za oblast, ne pa za blagor prebivalstva.

Tako razmišljanje se človeku vzbudi, ko bere poročila o ustanovitvi Forum 21. Pod Kučanovim vodstvom so se slovenski komunisti od socializma in samoupravljanja umaknili na svoj NEP, “kapitalizem”, ki ga imajo sami pod nadzorom. To ne more uspeti, ker smejo v gospodarstvo le zanesljivi, ne pa vsakdo, ki ima podjetniško zamisel in smelost, da jo kljub tveganju uresniči.

Podoben razvoj opazamo v Rusiji in na Kitajskem. Putin pravi, da je za svobodno gospodarstvo, ni pa za politično svobodo. Tako govorjenje je pač poskus NEP, ki se ga je lotil (kdo ve ob kakšni podpori in kak-

Pod Kučanovim vodstvom so se slovenski komunisti od socializma in samoupravljanja umaknili na svoj NEP, “kapitalizem”, ki ga imajo sami pod nadzorom. To ne more uspeti, ker smejo v gospodarstvo le zanesljivi, ne pa vsakdo, ki ima podjetniško zamisel in smelost, da jo kljub tveganju uresniči.

visni zasebniki blodijo po birokratski mreži in nimajo odkod dobiti kapitala, da bi tvegali nove usmeritve.

Reči moramo, da gospodarstvo služi politiki in oblasti komunistov, ko bi se moralo truditi, da dvigne produktivnost in s tem plače delavcem in dohodke prebivalstva. To je pravi cilj gospodarjenja, ne pa ohranjanje komunistov na oblasti. Izkušnje iz preteklega stoletja kažejo, da komunisti s svojo narobe znanostjo resnične smotre gospodarstva le zavirajo, sedaj predvsem ker bi uspešna svobodna podjetja utegnila biti

šnih navodilih) komunistični policaji. Na Kitajskem komunisti dovoljujejo zasebni kapitalizem, kolikor jih ne ogroža. Kapitalistom je celo dovoljeno, da postanejo člani partije. Vprašanje je, ali niso morda kapitalisti, ker jim je partija tako naročila.

Močno moramo dvomiti, da bodo s takimi taktičnimi potezami komunisti rešili svet, še manj pa, da si bodo po NEP izmislili kaj pametnejšega kot Lenin. Ker se Forum 21 giblje v sitih okvirjih, je pričakovati, da bo Sloveniji naredil precej škode, koristi pa malo.

Vojni komunizem je bil prvi poskus gospodariti po marksistično. Nastalo zmedo je Lenin skušal popraviti z novo ekonomsko politiko (NEP), začasno vrnitvijo h kapitalizmu, nato pa spet kreniti s planiranjem itd. v socializem. Niti na misel mu ni prišlo, da bi za časa kapitalističnih popravkov izpustil oblast iz rok. NEP naj bi bil začasno reševanje težav s kapitalizmom in podjetništvom pod komunističnim vodstvom.

Kakih petnajst let kasneje je bil zunaj Sovjetske zveze govor tudi o buržoazni demokraciji pod vodstvom partije in o osvobodilnem boju s partijo kot hegemonom. Skratka, najprej je bila zahteva, da mora partija imeti oblast, ker le partija ve, kako doseči splošno blaginjo z državnim lastništvom in planira-

Ime in priimek?

Aleš Gorza.

Kje ste prišli na svet?

V Slovenj Gradcu.

Kdaj?

20. 7. 1980.

S čim se preživljate?

Z alpskim smučanjem.

Kako bi označili svoj značaj?

Temperamenten.

Ste bogati?

Ne.

Verjamate v Boga?

Da.

S čim se prevažate?

Volkswagen passat.

Kateri je vaš največji življenjski uspeh?

Četrto mesto na svetovnem prvenstvu in rojstvo hčerke.

Kako ste se začeli ukvarjati s smučanjem?

Ker je bil oče smučar.

Kakšni so vaši cilji za naslednjo sezono?

Redne uvrstitve med prvo trideseterico.

Dan, ki bi ga najraje izbrisali iz življenja?

Ga še ni bilo.

Vaše najljubše dnevno opravilo?

Branje Ekiye.

Skriti kotiček?

Pod odejo.

Hobi?

Nogomet, košarka.

Pesem, ki jo najraje prepevate?

Siddharta: Napoj.

Recept za premagovanje žalosti?

Biti v dobri družbi.

Vaš stan je?

Samski, punca Tina, hčerka Pia.

Najljubši kos oblačila?

Kavbojke.

Najljubša jed?

Polnjena paprika.

Šanjske počitnice?

Spanija.

Katero pijačo obožujete?

Kokakola.

Knjiga vašega življenja?

Že dolgo nisem kaj prebral.

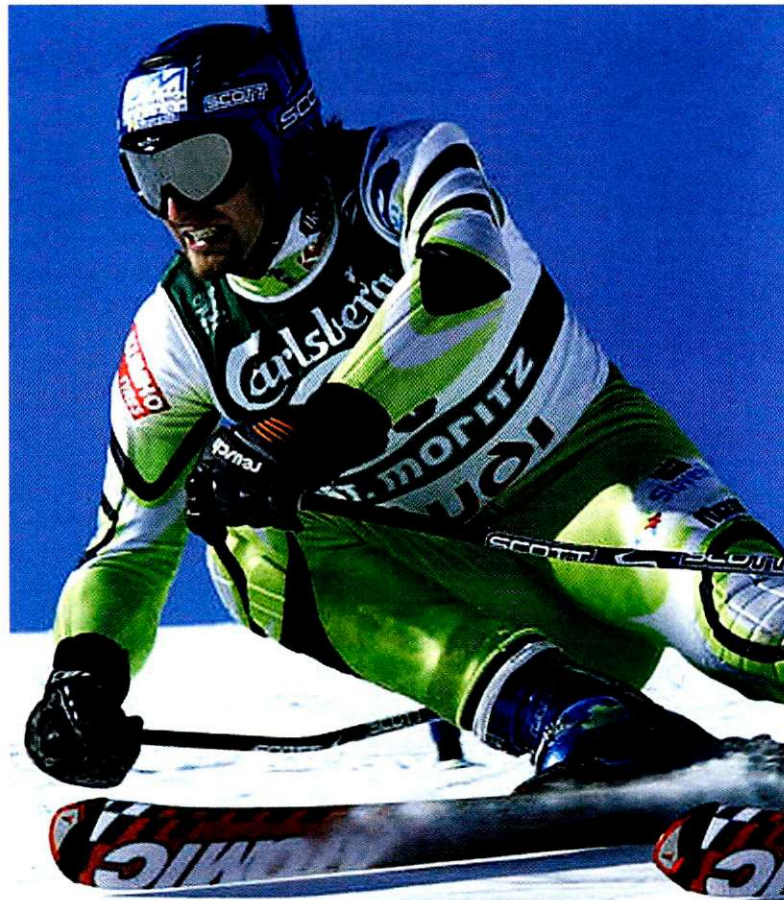
Film, ki vas je spravil v solze?

Ga še niso zrežirali.

Želi biti med elitno trideseterico

ALEŠ GORZA

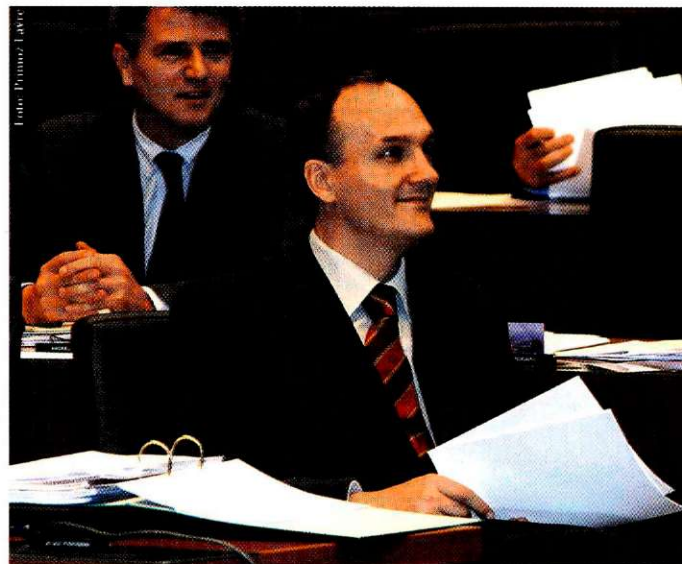

Razkrajanje Ropove vlade

Kot kaže, je Slovenska ljudska stranka (SLS) vendarle predčasno končala svoj mandat v vladni koaliciji. Predsednik največje vladajoče stranke LDS in vlade Anton Rop je namreč v petek sporočil, da je SLS z glasovanjem za interpelaciji proti ministroma Kebru in Bohincu sama izstopila iz vladne koalicije, zato predsednika stranke Janeza Podobnika ni povabil na sestanek predsednikov koalicijskih strank. Kljub Ropovi diplomatski govorici je nekaj gotovo: LDS je vzela vajeti v svoje roke in nezanesljivo koalicijsko partnerico izgnala iz koalicije, ker naj bi bila s podporo opoziciji pri glasovanju za interpelacijo proti obema ministroma kršila koalicijsko pogodbo, zaradi česar "LDS in druge koalicijske stranke do SLS nimajo nobene obveznosti več", kot se je konec prejšnjega tedna izrazil predsednik vlade Rop.

Opozicijska drža SLS(?)

Zgodba o (ne)zvestobi SLS je seveda stara najmanj toliko kot sedanja vlada. Ko je leta 2000 na volitvah takratna SLS+SKD (kasneje se je preimenovala v SLS) doživela hud poraz, je kljub slabemu izidu in pomislekom znotraj stranke vstopila v vladno koalicijo skupaj z LDS, ZLSD in DeSUS, dobila pa je tudi tri ministrska mesta v vladni ekipi, in sicer za promet, kmetijstvo in pravosodje. Tedanji predsednik stranke Franci But je kljub občasnim konfliktom znotraj koalicije vztrajal, da SLS v njej ostane. Do sprememb pa je prišlo lani, ko je bil na kongresu za novega predsednika stranke izvoljen vodja poslanske skupine SLS Janez Podobnik, ki po nekaterih informacijah ni bil najbolj naklonjen sodelovanju SLS v vladni koaliciji. Tedaj so se vrstila ugibanja, ali namestila SLS izstopiti iz vladne koalicije, vendar do tega ni prišlo. Sodu pa je izbilo dno glasovanje proti ministroma Dušanu Kebru in Radu Bohincu, saj je SLS že nekaj časa napovedovala, da ne bo podprla ministrov, pri čemer je bil izpostavljen zlasti Bohinc, ki izdaja nezakonite odločbe izbrisanim. Poleg tega je SLS podprla razpis referenduma o t. i. tehničnem zakonu o izbrisanih, njen predsednik Janez Podobnik pa je v oddaji Trenja (1. aprila 2004) napovedal, da se bo referendumu udeležil in glasoval proti t. i. tehničnemu zakonu. Očitno je prav Podobnikov opozicijsko naravnani nastop povzročil, da je Anton Rop dan kasneje sporočil javnosti, da je SLS sama odstopila od pogodbe, s čimer je izločena iz vseh koalicijskih usklajevanj.

Bo SLS odslej res opozicijska stranka?

Se je SLS izločila sama?

Čeprav je Rop sprva napovedal, naj bi ministri iz SLS do volitev opravljali svoje redne naloge, pa je izvršilni odbor SLS predsedniku slovenske vlade prekrizal načrte, ko je sprejel sklep, da se ministri SLS umaknejo iz vlade. Sklep je bil sprejet, potem ko je na Podobnikovo zahtevo, naj koalicija pojasni, ali koalicijska pogodba še velja, Rop znova odgovoril, da se je SLS iz koalicije izločila sama. SLS pa je na Ropove izjave odgovorila, da vprašanje izbrisanih ni del koalicijske pogodbe in da je imela SLS glede izbrisanih vedno dosledna in načelna stališča, s čimer je skušala ovreči trditve LDS, da "sedi na dveh stoli". Zanimivo pa je, da je Podobnik priznal, da je njegova stranka prvotno podprla t. i. tehnični zakon o izbrisanih, kasneje pa je zaradi mnenj nekaterih pravnih strokovnjakov podprla zamisel opozicije o sprejetju ustreznega ustavnega zakona. Na napoved o odstopu ministrov SLS iz vlade se je odzval tudi predsednik sveta LDS Gregor Golobič in menil, da bi morala SLS sama izstopiti iz koalicije in da je pri glasovanju šlo za celotno organizirano politiko stranke, ne pa samo posameznih poslancev, kar je bila kaplja čez rob. Potezo SLS je komentiral tudi vodja poslanske skupine ZLSD Miran Potrč in dejanje označil za "predvolilno in nedržavotvorno potezo", saj bi morali omenjeni ministri opravljati svoje redne naloge do volitev.

Kadrovska luknja v vladi

Kljub Golobičevim samozavestnim ocenam, češ da je glasovanje pri obeh interpelacijah pokazalo, da vladna koalicija lahko deluje tudi brez SLS, bo imel predsednik vlade Rop veliko težav, saj bo moral poiskati kar pet novih ministrov, če upoštevamo še odhod Janeza Potočnika in Tee Petrin – to pa ne nazadnje pomeni zamenjavo precejšnjega dela vladne ekipe v času vstopa v Evropsko unijo in samo nekaj mesecev pred rednimi parlamentarnimi volitvami. Zato je razumljivo, da je Janša pozval k odstopu vlade in predčasnim volitvam, saj naj bi bili volilci na referendumu vladni politiki izrekli nezaupnico. Vprašanje pa je, kaj bo izstop iz koalicije prinesel SLS, ki je svojo "samovoljo" v koaliciji precej drago plačala in bo skušala v mesecih pred volitvami svojo kožo čim dražje prodati. Javnomojnjske ankete namreč niso bile naklonjene temu, da SLS zapusti koalicijo, vendar pa moramo upoštevati, da je bil pravzaprav Rop tisti, ki je SLS izgnal iz vlade, zaradi česar bo SLS bržkone pridobila nekaj novih glasov. Mogoče pa je tudi, da je Rop SLS izgnal na predlog Potrča in ZLSD, saj je bil prav Potrč tisti, ki je napovedal sankcije, če bo SLS podprla interpelaciji zoper Bohinca in Kebra.

Gašper Blažič

Vprašanje pa je, kaj bo izstop iz koalicije prinesel SLS, ki je svojo "samovoljo" v koaliciji precej drago plačala in bo skušala v mesecih pred volitvami svojo kožo čim dražje prodati. No, vsekakor bo treba počakati, da bodo eseelešovi ministri res podali odstopne izjave!

Minuli teden je prišlo do ustanovitve Kučanovega foruma – tako imenovanega društva Forum 21, ki naj bi se ukvarjalo s političnimi, gospodarskimi, razvojnimi, socialnimi, kulturnimi in etičnimi vprašanji. V Cankarjevem domu so se zbrali predvsem ljudje, ki so bili že v preteklosti znani kot najvidnejši predstavniki in podporniki vladajoče nomenklature. Kakšna bo vloga Forum 21?

Klan se razkrije

Napovedi, da bo Milan Kučan ustanovil svoj forum, so se začele pojavljati še v času, ko se je Kučanu iztekal predsedniški mandat. Lani se je precej govorilo o tako imenovanem blejskem forumu (Mednarodni etični, politični in znanstveni kolegiji), ki ga je ustanavljal Kučan in naj bi ga danes vodil skupaj z nekdanjim francoskim premierjem Michelom Rocardom, vendar ta forum Kučanovih ambicij očitno ni zadovoljil, saj je v mednarodnem smislu nepomemben, za slovensko notranjo politiko pa povsem neuporaben. Za Kučana pa je, odkar se je sredi šestdesetih let prejšnjega stoletja začel ukvarjati s politiko, slovenska notranja politična scena najpomembnejša preokupacija.

Dobra in slaba novica

Sociolog dr. Matej Makarovič je sredi marca v naši reviji zapisal, da je oblikovanje Forum 21 za razvoj slovenske demokracije hkrati slaba in dobra novica. "Slaba je, ker potrjuje, da obstoj nezdrave koncentracije politično-ekonomske moči v slovenski družbi ni samo 'mit', temveč nesporna realnost. Dobra pa je, da je ta koncentracija postala razvidnejša kot kadarkoli poprej, kar bi lahko bil tudi začetek njenega konca." Z Makarovičem soglaša njegov sodelavec dr. Frane Adam, ki meni, da je sla-

bo, ker se bodo ljudje iz foruma na netransparenten način vtikali v politiko, namesto da bi ustanovili stranko, dobro pa je, da bodo vendarle bolj ali manj izpostavljeni javnim žarometom. S tega vidika je ustanovitev foruma pozdravil tudi predsednik SDS Janez Janša, ki sicer meni, da bi bilo bolje, da bi pobudniki ustanovili stranko, vendar je po njegovo tudi to boljše kot "stanje, kakršno je zdaj". Ustanovitev foruma je torej po njegovem mnenju prispevek k politični transparentnosti v Sloveniji. Upanje, da bo Forum 21 pripomogel k razjasnitvi slovenskega političnega prostora, je izrazil tudi predsednik podmladka NSi Jernej Pavlin.

Kdo so člani

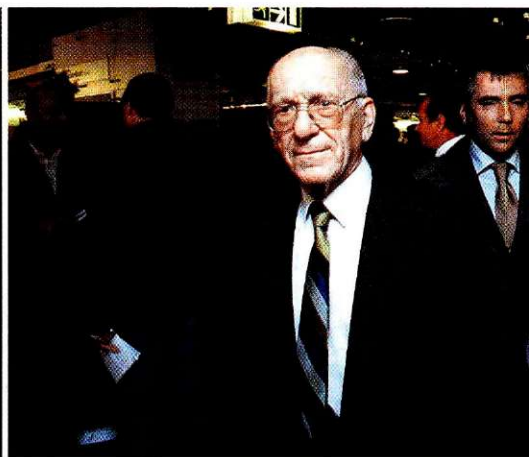
Prejšnjo sredo se je na ustanovnem sestanku društva Forum 21 zbralo okoli dvesto ljudi. Za večino je bilo v devetdesetih letih in še prej znano, da so blizu Milanu Kučanu, kar so sedaj pokazali tudi uradno, drugi so s svojo navzočnostjo kar nekoliko presenetili. Večino smo v Demokraciji nasteli že lani v članku Kdo nam zares vlada.

V ospredju so bili predvsem tako imenovani rdeči direktorji, nekateri so še na položajih, drugi so v pokoj: Herman Rigelnik (prej prvi človek Gorenja, danes Autocommerca), Miloš Kovačič (Krka), Jože Stanič (do nedavnega prvi človek Gorenja), Bruno Korelič (Luka Koper), Janko

Kosmina (pred leti prvi človek Istrabenza), Janez Bohorič (Sava) in Tone Turnšek (Pivovarna Laško). Veliko je bilo direktorjev srednje in tudi nekaj mlajše generacije: Zoran Jankovič (Mercator), Bine Kordež (Merkur), Janez Škrabec (Riko), Janez Lotrič (Petrol), Borut Meh (Mura), Roman Glaser (Perutnina Ptuj), Črt Mesarič (NKBM), Tatjana Fink (Trimo), Tomaž Subotič (Intertrade CS), Sandi Česko (Studio Moderna), Janez Perger (Kompas), Danilo Toplak (Talum), Romana Pajenk (Probanka) in Edvard Svetlik (Hidria). Med ustanovnimi člani foruma smo opazili še: Petra Božiča, dr. Ljuba Bavcona, Marto Kos Marko, Slav-

So "rdeči direktorji" Miloš Kovačič, Herman Rigelnik in Jože Stanič v forumu zato, kar se bojijo izgube monopolov ali jim je vseč nastopaštvo?

V CD je bilo opaziti veliko ljudi, ki so bili del prejšnjega komunizma. Med njimi je bilo več nekdanjih udbovcev, na primer dr. Z.

Kaj menite o Forumu 21?

ka Pregla, dr. Dušana Nečaka, dr. Boža Repeta, dr. Bojka Bučarja, dr. Lojzeta Sočana, dr. Danico Purg, dr. Mirjano Ule, dr. Leva Krefta, dr. Marka Kerševana, Marka Demšarja, Tjašo Andree Prosenc, Franca Hočvarja, Francija Pivca, Silva Komarja, Janeza Kocijanciča, Mirana Goslarja, Mira Cerarja, Iva Daneua, Toneta Vogrinca, Mitjo Rotovnika, Gojmirja Lešnjaka, Zorana Predina, Andreja Košaka, Vito Mavrič, Sašo Pavček, Polono Vetrih, Evalda Flisarja, Primoža Hainza, Andreja Miklavca, Marka Kosina, Marka Bulca, Francija Keka, Boža Zorka, Dina Pucerja, Vasjo Predana, Jurija Gustinčiča. Seveda pa ni šlo brez Kučanovih nekdanjih (in večinoma tudi sedanjih) najozžjih sodelavcev: dr. Nika Toša, dr. Zdenka Roterja, dr. Mihe Ribariča, Emila Zakonjska, Petra Šefmana, Milana Zorca, Olge Jakhel Dergan in Špele Furlan.

V nasprotju z zadnjim velikim pripravljanim sestankom, ki je bil sklican precej na skrivaj konec februarja v Mercatorjevem hotelu v ljubljanski Šiški, se ustanovnega srečanja nista udeležila prva dva človeka LDS in ZLSD Anton Rop in Borut Pahor. Že njuna udeležba na februarjem sestanku je sprožila vrsto polemik, saj je bilo zelo nenavadno, da sta se na neki način zarotniškega sestanka nekega klana (lože) udeležila aktualni predsednik vlade in predsednik državnega zbora.

V znamenju sprenevedanja

Osrednji dogodek ustanovnega srečanja je bil govor Milana Kučana,

ki je bil izvoljen tudi za predsednika Forumu 21. Novi prvi človek tega društva je govoril o socialni in pravni varnosti, solidarnosti, vrednotah, kulturnih in duhovnih dejavnostih nacionalne identitete. Pri tem smo bili priče sprenevedanju brez primere, saj je prav sedanja vladajoča nomenklatura, ki ji pripadajo udeleženci tega foruma, soodgovorna za številne stranpote slovenske tranzicije: za razslojevanje, za večanje socialnih razlik, za neizmerno bogatenje ozkega kroga ljudi, za pomanjkanje socialne in pravne varnosti, za krizo vrednot in podobno. Še posebej zanimivo je bilo njegovo razmišljanje: "Našo vlogo vidim v takšnem aktivnem delovanju za spremembe, za razvijanje ustvarjalnega in inovativnega okolja. Najbrž si nihče med nami ne dela iluzij, da bo lahko. Spreminjanje obstoječega že zaradi svoje narave ni lahko. Ogrožene se počutijo obstoječi centri moči, strankarske, politične in gospodarske točke odločanja ter njihovi privilegiji, spreminjajo se pomeni in vplivi posameznih lobijev in struktur, spreminja se sistem vrednot življenja in profesionalnega dela ter družbene promocije. Namesto znanega prihaja neznano, namesto varnosti se je treba soočiti s tveganji, namesto državne skrbi se uveljavlja samoiniciativnost in samoodgovornost ..." Kot da Kučan ne bi bil na srečanju gospodarsko najvplivnejšega finančno-gospodarskega lobija, ki po pisanju dnevnika Finance obvladuje kar dve tretjini borznega trga v Sloveniji, in kot da ne bi govoril ljudem, ki se bojijo izgube monopolov, privilegijev, moči, možnosti odločanja.

Politolog dr. Milan Zver: "Kučanov forum je elitna politična grupacija z ogromno ekonomsko in politično močjo, a za zdaj – kakor je pokazal referendum – brez odločilnega javnomnenjskega vpliva, kar bi lahko pomenilo, da slovenska javna sfera postaja čedalje bolj avtonomna. Forum 21 združuje ljudi, ki zavračajo stranke, a dejansko funkcionirajo kot stranka, govorijo levi jezik, a gre za skupino najbogatejših Slovencev, ki revščine in socialnih problemov niso nikoli čutili. F 21 združuje cvet stare politične nomenklature, se pravi ljudi preddemokracijske politične provinience. Enkrat sem jih označil, da delujejo kot kakšna zakulisna loža. Dobro je, da so sedaj, z eno nogo, vstopili v politično javnost. Tako bo javni prostor preglednejši. Prav zanima me, kako se bodo na odprti sceni znašli Jankovič, Kovačič, Stanič, Rigelnik ..."

Pesnik Niko Grafenauer: "O družbeni vlogi Forumu 21 lahko za zdaj samo ugibamo, dokler ne bo javnosti predstavljena tudi vsebina njegovega delovanja in dokler se to ne bo pokazalo v praksi. Lahko pa rečem, da kot razglašena civilnodružbena institucija, ki v svojem krogu združuje predvsem delodajalce, novopečene kapitaliste, nelustrirane politike nekdanjega režima, pragmatične kulturnike in seveda kot pobudnika nekdanjega predsednika države, nikakor ne bo brez odločilnega vpliva na politiko in volilce. Zato v tej potezi Milana Kučana vidim predvsem dejanje, ki naj v predvolilnem času ob pomoči medijev pripomore k zmagi njegove politične volje na volitvah. Ali z Markom Avrelijem rečeno: 'V bistvu koristnega je, da nujno koristno deluje.'"

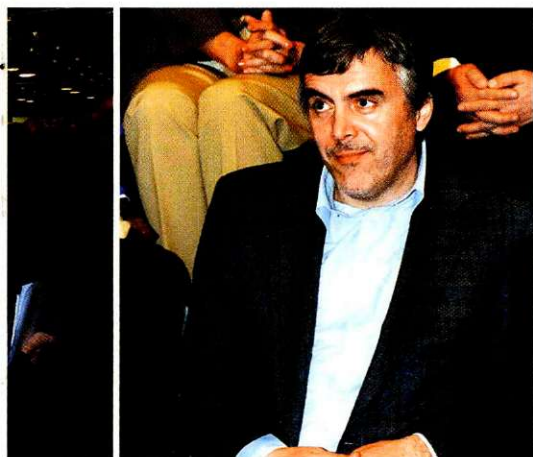

Nova stranka?

Kučan je bil v svojem govoru kritičen do strank v Sloveniji. Zanimivo je, da se ni avtomatično izrekel za podporo strankam tranzicijske levice, kar so pred ustanovitvijo počeli nekateri člani foruma, ampak je bil nejasen, kar je v slabo voljo spravilo nekatere "levoliberalne" politične komentatorje. Tako je dr. Miha Kovač v Dnevniku zapisal, da gre forumu "najprej za lastno promocijo – in da kot tak še zdaleč ne bo samoumeven zaveznik tistih",

ki naj bi po Kovačevem mnenju branili človekove pravice. Omenjeni komentator se hujuje tudi na "ne najbolj spretno" zapisane pozive k bojkotu referenduma, ki so ga pripravili člani foruma. Po njegovo je pozivanje ljudi, naj "premislijo, preden se odločijo sodelovati na takšnem referendumu – premislijo naj, ali želijo biti potegnjeni v merjenje moči strank in prevzeti odgovornost za njihovo nesposobnost popraviti krivice", neprimerno, saj meni, da se s tako izjavo "med vrsticami ustvarja vtis, da mora Forum 21 posegati v politiko zgolj zato, ker so vse stranke enako slabe". Kovač skratka meni, da je ustanovitev Forumu 21 nezaupnica tudi strankam tranzicijske levice. Ali to drži, bo pokazal čas in ravnanje v letošnjem volilnem letu, saj še vedno obstaja možnost, da Forum 21 na volitvah nastopi kot stranka s svojo listo, čeprav je to le malo verjetno. Predvsem se pričakuje, da bo moralno podprl LDS in ZLSD, ki sta v čedalje večjih težavah, kar ne nazadnje kaže tudi izid nedeljskega referenduma. Slednji je tudi pokazal, da poziv foruma k bojkotu ni prav nič zalegel, kar pomeni, da je tudi Forum 21 v težavah.

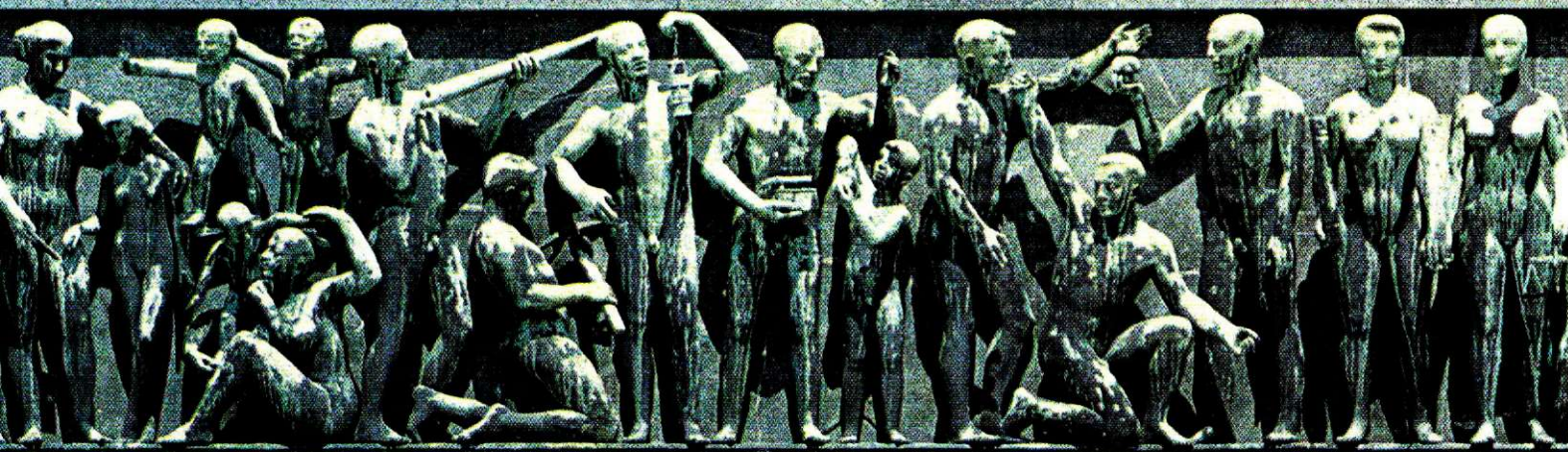
Metod Berlec

rtičnega režimsko Roter. Član Forumu 21 je tudi glasbenik Zoran Predin. Prebral je forumov poziv k bojkotu referenduma.

Eno glavnih vlog v forumu bo igral dr. Niko Toš, ki je vsa leta tranzicije Milanu Kučanu močno koristil s svojimi javnomnenjskimi raziskavami.

Izmikanje odkrivanju resnice

Poslanska skupina Nove Slovenije (NSi) je zahtevala, da parlamentarni odbor za zunanjo politiko obravnava vprašanje domnevnega posredovanja nekdanjega predsednika republike Milana Kučana pri zagrebski podružnici nekdanje Ljubljanske banke, da je hrvaškemu politiku Slavenu Leticu izplačala njegove devizne prihranke.

Poslanska skupina je sklic seje zahtevala predvsem zato, da bi se seznanili z dejstvi in okoliščinami, v katerih so Letici predčasno izplačali njegove devizne vloge, in to v nasprotju s slovenskimi stališči o plačilu starih deviznih vlog. V NSi želijo ugotoviti resničnost navedb o intervencijah takratnega predsednika Kučana in sedanjega sodnika ustavnega sodišča Cirila Ribičiča, ki je bil leta 1999 poslanec v DZ, zaradi katerih je prišlo do tega izplačila. V NSi so tudi predlagali, da se ugotovi odgovornost za ravnanje v nasprotju s slovenskimi stališči o poplačilu deviznega dolga nekdanje LB še pred dogovorom o usodi neplačanih terjatev, ki jih imajo slovenska podjetja in posamezniki na Hrvaškem ter v drugih državah na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Ob vsem tem so v NSi predlagali, naj na sejo povabijo tudi visokega predstavnika za

vprašanje nasledstva nekdanje SFRJ Rudija Gabrovca ter Borisa Zakrajška in Boruta Ožuro, ki sta bila v letu 1999 v LB odgovorna za navedeno predčasno izplačilo.

Odbor za zunanjo politiko se je na zahtevo poslanske skupine Nove Slovenije sesel v četrtek, vendar v zvezi s primerom Letica ni sprejel nobenih predlogov Nove Slovenije in opozicijskih strank, ki so se ji pridružile pri zahtevah. Člani odbora so po daljši razpravi ugotovili, da odbor ni pristojen za nadaljnjo obravnavo zahteve poslanske skupine NSi za sklic nujne seje, na kateri bi odbor za zunanjo politiko obravnaval omenjeni primer.

Prav tako so člani odbora (iz vrst koalicijskih strank) zavrnil predloge Janeza Drobniča in Jožefa Jerovška, ki so se nanašali na zahtevo, naj vlada obvesti odbor za zunanjo politiko, kaj je uradni Zagreb vedel glede morebitnega posredovanja slovenskih politikov glede varčevalcev, o povabilu Kučana na sejo odbora, da bi pojasnil zadeve, in o tem, naj vlada obvesti odbor o morebitnih posledicah izplačila deviz Letici na uresničevanje nasledstvenega sporazuma. Opoziciji se tako zdi nerazumljivo, da so poslanci vladajoče koalicije predloga zavrnil, saj so vidni predstavniki slovenske politike dejali, da bo to dejanje imelo škodljive posledice za Slovenijo.

MSI poziva Forum 21

Jernej Pavlin, predsednik Mla-

de Slovenije (MSI), podmladka Nove Slovenije, je na posebni tiskovni konferenci pozval Forum 21, naj podpre potrebne davčne spremembe in se udeleži referenduma o t. i. izbrisanih (glede slednjega so se člani Forum 21 na ustanovnem sestanku odločili, da ga ne podpirajo in da se ga ne bodo udeležili). Pavlin je poudaril, da je Forum 21 klasična gospodarsko-politična skupina. Podjetja, katerih predsedniki uprav in direktorji so člani Forum 21, predstavljajo skoraj 60 odstotkov borznega trga, nekatera izmed podjetij, ki forum tvorijo, imajo znatne deleže v drugih gospodarskih družbah, večina podjetij pa je odigrala ključno vlogo pri lastniški koncentraciji.

Pavlin je tako člane Forum 21 pozval, naj podprejo potrebne davčne spremembe. Kot je dejal, so v MSI prepričani, da ravnovesja med delom in kapitalom ni. V mednarodnem merilu se Slovenija uvršča med države z najmanjšo obdavčitvijo dobička podjetij in hkrati med tiste z davčno zelo obremenjenimi dohodki od dela. Zato so v MSI prepričani, da Slovenija potrebuje korenito davčno reformo, ki bo razbremenila dohodke od dela in bolj obremenila kapitalske dobičke. Kritični so do aktualnega vladnega predloga davčne reforme, ki, kot pravijo, še vedno privilegira kapitalske zmagovalce in ne malih ljudi, varuje interese kapitalske elite in najbolj obremenjuje mlade družine in male podjetnike.

Diskreditacija Mihe Brejca

V zadnjem času smo bili priče poskusu javne diskreditacije podpredsednika in poslanca Slovenske demokratske stranke (SDS) Mihe Brejca, češ da zaradi sodelovanja v represivnih organih komunističnega režima glede na sprejeto resolucijo Evropske ljudske stranke ne bi bil primeren za poslanca v evropskem parlamentu.

Na očitke so se odzvali v SDS in zatrjujejo, da Brejc dokazljivo nikoli ni bil del represivnih organov nekdanjega komunističnega sistema in da glede na zelo jasno besedilo resolucije Evropske ljudske stranke niti Mihe Brejca niti nobenega drugega rezervista nekdanje teritorialne obrambe ne glede na njegove funkcije v njej ni mogoče šteti za del represivnega aparata. Po mnenju SDS takšne izmišljive širijo tisti, ki so dejansko bili ne samo del, ampak celo aktivni in vodilni člani represije nekdanjega režima in njihovi zagovorniki. "Podobne neresnice o Brejcu so krožile po slovenskih medijih pred volitvami leta 1996, 2000 in jih očitno tudi zdaj, pred evropskimi volitvami, ko ugled SDS strmo narašča, spet pogrevajo," so v SDS zapisali v izjavi za javnost. Če bi bil Brejc resnično del nekdanjega represivnega režima, bi ga pri ustanovitvi Forum 21 zagotovo katera od kamer ujela v objektiv, kajti večina najpomembnejših se je zbrala prav tam, še pravijo v SDS.

Mihaela Praprotnik

Velika vladna koalicija je ob razpravi o interpelaciji zoper ministra za zdravje Dušana Kebra in ministra za notranje zadeve Rada Bohinca strnila vrste in glasovala proti njuni razrešitvi.

Ministra ostajata v sedlu

Izid glasovanja je pokazal na ignoranco oblasti oziroma poslancev iz strank vladajoče koalicije, predvsem liberalne demokracije in združene liste, do argumentiranih kritik pobudnikov interpelacije o Kebrovem in Bohinčevem delu.

V državnem zboru smo bili priče pravemu maratonu razprav, ko so poslanci in poslanke govorili o interpelaciji zoper ministra za zdravje Dušana Kebra in ministra za notranje zadeve Rada Bohinca. Tisti, ki ste želeli, in predvsem tisti, ki ste imeli čas, ste lahko dva popoldneva, raztegnjena pozno v noč, poslušali, kaj so ministru Kebro in ministru Bohincu očitale predlagateljke interpelacije in kaj sta omenjena ministra povedala v svoj zagovor. Glede na večurno razpravljanje in prepričevanje, kdo ima prav, ste si verjetno na podlagi podanih argumentov oblikovali svoje mnenje, ali je prav ali ne, da ministra Keber in Bohinca še naprej zasedata ministrska stolčka. In ne nazadnje lah-

ko rečemo hvala bogu, da je bil TV-prenos razprave o Kebrovi in Bohinčevi interpelaciji, saj je tako vsaj kdo poslušal, kaj govorijo poslanci in poslanke v poslanskih klopih. Pogled na poslanske klopi je kazal na to, da se poslanci bolj kot ne dolgočasijo in da že tako ali tako vedo, kako bodo glasovali. Zagreti so bili večinoma le predlagateljke interpelacije in nekaj

„braniteljev“ ministra Kebra in Bohinca. Vsi drugi pa so sedeli v poslanskih klopih samo za število in čakali na sklepno dejanje – glasovanje.

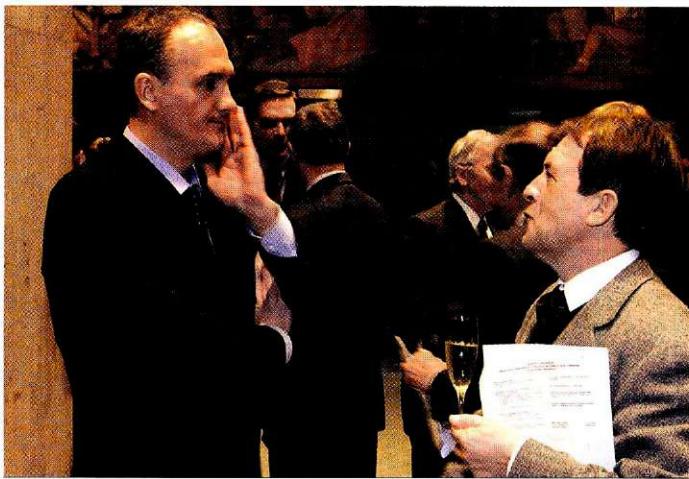
Kebra krivili za to in ono ...

Prva je bila na vrsti interpelacija zoper ministra za zdravje Dušana Kebra. Predlagateljke so pripravile kar zajeten seznam očitkov, jih široko ar-

gumentirali, zato so upravičeno pričakovali (seveda ob predpostavki, da jim bodo vsi poslanci, tudi tisti iz vrst velike vladne koalicije, prisluhnili in se na tej podlagi odločili), da bo interpelacija uspela. A so se zmotili. Uspelo jim je prepričati le 28 poslank in poslancev, in sicer 20 iz vrst Slovenske demokratske stranke in Nove Slovenje, štiri iz Slovenske nacionalne stranke in tri iz Stranke mladih Slovenije, medtem ko je 47 poslank in poslancev iz vrst liberalne demokracije, združene liste in stranke upokojencev glasovalo tako, kot so hotele stranke oziroma vodstvo njihovih poslanskih skupin – proti interpelaciji. Takšno glasovanje glede na izkušnje iz preteklosti ni bilo presenečenje (čeprav so predlagateljke opozicije upale, da bo tokrat le drugače). Po svoje so znova presenetili poslanci Slovenske ljudske stranke. V dneh pred glasovanjem o interpelaciji so se odločili, da bodo podprli tako Kebrovo kot

Poslanci vladne koalicije so strnili svoje vrste in opozicija ni imela možnosti za uspeh Kebrove in Bohinčeve interpelacije.

Pri glasovanju o interpelaciji zoper ministra Kebra je presenetila SLS, ki je napovedovala podprtje interpelacije, pri glasovanju pa so se njeni poslanci vzdržali.

Koaliciji Slovenija res ni uspelo s interpelacijama, svoje delo pa je opravila s tem, ko je javnost seznanila z očitanimi nepravilnostmi ministrov Kebra in Bohinca.

» Bohinčevo interpelacijo, kar pa se ni zgodilo. Pri glasovanju o interpelaciji ministra Kebra je besedo držal smo en poslanec vladne Slovenske ljudske stranke, to je Stanislav Brenčič, medtem ko se je sedem poslancev te stranke glasovanja vzdržalo.

Izid glasovanja v državnem zboru je pokazal, da poslance velike vladne koalicije bore malo zanima, kaj in kako dela minister za zdravje. Ne motijo jih argumentirani očitki pobudnikov interpelacije o razvpiti bolnišnici Trnovo, o zapletih okoli nove pediatrične klinike, o kršenju zakona o javnih naročilih, neracionalnih nabavah materiala in opreme v javnih zavodih, zaradi česar je prišlo do neracionalnega trošenja javnih sredstev, prav tako jih ne motijo še vedno nerešeni kadrovske problemi in slabosti zdravstvene reforme. Še bi lahko naštevali, kaj vse so predlagatelji interpelacije v razpravah očiteli ministru Kebro, a so poslanci velike vladne koalicije očitke bodisi preslišali, bodisi vzeli nekoliko z rezervo in jih ocenili kot premalo resne in škodljive, da bi zaradi njih moral minister Keber zapustiti ministrski stolček.

Kritični tudi do Bohinca

Nič drugače kot z razpravo o interpelaciji zoper ministra Kebra ni bilo z razpravo o interpelaciji zoper ministra za notranje zadeve Rada Bohinca. Za slednjo bi lahko rekli, da je bila nekoliko zanimivejša predvsem zaradi tistih očitkov ministru Bohincu, ki so se dotikali vprašanja "izbrisanih". Tudi predlagatelji interpelacije so kot enega glavnih razlogov za interpelacijo zoper ministra Bohin-

ca navedli njegovo izvrševanje odločb ustavnega sodišča v zvezi s tako imenovanimi izbrisanimi brez zakonske podlage. Ministru Bohincu pa so očitali tudi nepravilnosti pri nakupu policijskega čolna in zagovarjanje napačnih rešitev pri sprejemanju zakona o kolektivnem dodatnem pokojninskem zavarovanju za javne uslužbenke, saj je, tako predlagatelji interpelacije, Bohinc zagovarjal rešitve, ki so omejevale konkurenco in so omogočile monopol izbranega ponudnika. Bohinc je slišal nekaj ostrih kritik na račun sistema plač v javnem sektorju, in sicer, da ni bil sposoben uresničiti načrtov na področju plačnega sistema v javnem sektorju, ki je tako kljub ministrovim napovedim, da bo to ena prednostnih nalog njegovega programa, ob koncu mandata še vedno nepregleden, poln nesorazmerij in nepravilnosti. Med očitki s strani pobudnikov interpelacije je tudi zloraba revije Slovenska uprava v politične namene, saj gre za neobjektivno prikazovanje problematike "izbrisanih", ki se kaže v uvodniku, intervjuju z ministrom, objavi izidov politbarometra in pri predstavitvi najpogostejših vprašanj, trditev in dilem v zvezi z "izbrisanimi". Bohinc je na očitke odgovarjal v svojem slogu. Na številne z dokazi podprte argumente je odgovarjal pavšalno ali pa sploh ne. Večkrat smo lahko slišali, da jih je označil kot netočne in zavajajoče ali pa kar kot začetek predvolilne kampanje.

Kot take pa so jih očitno ocenili tudi njegovi strankarski in koalicijski kolegi v parlamentu, kar se je izkazalo tako pri nastopih posameznih

nih poslancev, ki so brali hvalospeve ministru Bohincu, kot pri izidu glasovanja, ki je bil negativen za predlagatelje interpelacije. Pri glasovanju se je izkazalo, da je bilo za Bohinčevo razrešitev le 30 poslank in poslancev, in sicer iz vrst Slovenske demokratične stranke, Nove Slovenije in Slovenske nacionalne stranke. Besedo so poslanci Slovenske ljudske stranke pri glasovanju o Bohinčevi interpelaciji vendarle držali, saj so za njegovo razrešitev glasovali vsi poslanci razen enega, ki se je glasovanja vzdržal. Nekoliko drugače kot pri interpelaciji zoper ministra Kebra so glasovali poslanci stranke mladih, saj je le en poslanec podprl interpelacijo zoper Bohinca (za interpelacijo zoper Kebra so glasovali trije). Zanimivo pa je tudi to, da je za Bohinčevo razrešitev glasoval tudi eden od poslancev Liberalne demokracije Slovenije – Jožef Školč.

Zmaga politike nad argumenti

Glede na izide obeh glasovanj je jasno, da bosta tako Keber kot Bohinc še naprej sedela na ministrskih stolčkih. Zahvalita se lahko svojim strankarskim in koalicijskim kolegom, ki so jima izkazali podporo in jima dali prav, da počneta to, kar počneta. In če sta bila ministra Keber in Bohinc zadovoljna, tega ne moremo trditi za tiste, ki so pripravili in podprli interpelacijo omenjenih ministrov. Eden izmed pobudnikov interpelacije, vodja poslanske skupine SDS France Cukjati, je razpravo in glasovanje komentiral z besedami, da se je pri tem izkazalo, da imamo v Sloveniji vladno, ki zagovarja dvojna merila, s tem ko nekatere ljudi

na hitro diskreditira in likvidira (kot je to naredila z nekaterimi predstavniki zdravstvenega sistema, npr. ko je razrešila dr. Frasa, direktorja Onkološkega inštituta, in dr. Fakina, direktorja celjske bolnišnice), medtem ko na drugi strani trdno brani "svoje", v konkretnem primeru ministra Kebra. "Takšna politika vlade spodbuja k še večji koruptivnosti in še večjemu nespoštovanju pravnega reda," je dejal Cukjati. Prav tako oster je bil Miha Brejc, ki meni, da sta razpravi v državnem zboru o interpelacijah pokazali brezbriznost oblasti do argumentov opozicije, kar vse kaže na to, da v Sloveniji še vedno vlada duh preteklosti, kjer ni pomembno, kakšno je dejansko stanje. "Za vse se vladajoča garnitura, zlasti liberalna demokracija in združena lista, sklicuje na tranzicijo," je bil Brejčev komentar.

Ne glede na izid glasovanja pa se je opozicija izkazala že s tem, ko je opozorila na napake in nepravilnosti. Tako ji nihče in nikdar ne bo mogel očitati, da je za kar koli soodgovorna. Po svoje je zadosti že to, da smo lahko volivci in volivke v dvodnevni razpravi slišali, kaj vse se dogaja za vrati ministrstva za zdravje in ministrstva za notranje zadeve. Vsak sam je lahko presodil in si odgovoril na vprašanje, ali sta Keber in Bohinc še vredna, da sedita na ministrskih stolčkih. No, minister Bohinc je na nedeljskem referendumu o t. i. tehničnem zakonu dobil odgovor na to vprašanje. Skoraj 95 odstotkov udeležencev referendumu je glasovalo proti zakonu, ki ga je predlagal Bohinc in ga je sprejela vladna koalicija.

Mihaela Praprotnik

Rekli so ...

Izrečeno in slišano v razpravi o interpelaciji zoper ministra za zdravje Dušana Kebra in ministra za notranje zadeve Rada Bohinca.

Miha Brejc

“Bohinčevo ravnanje izkazuje nespoštovanje ustave in zakonov, saj legitimno odločitev državnega zbora o razpisu referendumu in s tem pravico ljudstva, da na referendumu odločil in odloča, preprosto ignorira. Minister se s tem postavlja nad zakon in ustavo in očitno mu je malo mar za voljo ljudstva.”

“Izbrano je plovilo iz aluminija, ki je nadstandardno, to je ugotovila posebna komisija. Ampak, gospe in gospodje, čoln ni nadstandarden, se pa nadstandardno kvari, to pa je res.”

“Spoštovani gospod minister, zakaj niste naročili plovila s serijsko opremo? Kje so razlogi, da serijsko delovno plovilo, ki je dobro za Italijane, Francoze, Špance, Portugalce, ni dobro za naših 45 milj morja?”

“Radi se hvalite s tem, kako ste edini minister, ki ste interpelirani zaradi izvrševanja odločbe ustavnega sodišča, ali pa vas hvalijo. A najbrž ste tudi edini minister, ki izdaja odločbe, ne da bi ljudje za to sploh prosili.”

Pavle Rupar

“Očitno bodo nocoj psi odlajali še eno pesem, pasjo pesem v polno luno, karavana pa bo odšla naprej, očitno bo jutri vse po starem, tako, kot je bilo do sedaj, ko so ljudje leta in leta čakali na operacijo oziroma ko plačujejo visoko ceno za zdravila, nesorazmerno z njihovimi pokojninami in plačami.”

Stanislav Brenčič

“Za slovensko zdravje in zdravstvo se plača postoriti kaj več kot samo retorično prepletati besede.”

Janez Janša

“Gospod minister je namreč v časih slovenskega osamosvajanja ustanavljal in po ustanovitvi vodil glavni odbor Socialdemokratske unije Slovenije, ki je bila skeptična do slovenske osamosvojitve.”

“Gospod minister je dobra dva tedna pred napadom na Slovenijo, ko se je morala ta država, ki se je komaj razglasila, braniti, pozival proti tako imenovani militarizaciji Slovenije, seveda ne proti JLA, ampak proti usposabljanju prve generacije slovenskih vojakov, in opozarjal pred tem, da Demos z osamosvojitvenim procesom vodi Slovenijo v mednarodno izolacijo.”

“Spoštovani gospod minister, vsaka gospodinja ve, da če enkrat neka branjevka na trgu proda gnil krompir, naslednjič pri tej branjevki ne bo več kupovala, pa

France Cukjati

“V treh letih je minister sprejel pravilnik, v naslednjih letih bo morda sprejel pravila, kako k temu pristopiti. Čez naslednja tri leta bo sprejel merila, nato bo v skladu s temi merili v dveh ali treh naslednjih mandatih določil prave pravcate standarde.”

Lojze Peterle

“Gospod minister je govoril o ščurkih v Trnovem. Mene pa zanimajo srake v Sloveniji.”

Jože Tanko

“In če poslušamo slovensko vladajočo politiko, potem smo dejansko povsod pred Evropo in nad Evropo, in človek se potem vpraša, zakaj pravzaprav v Evropo silimo.”

Alojz Sok

“Ljudje božji, to, kar smo mi razvili v tej državi, ta zdravstveni sistem, jaz sem že enkrat ministru povedal, to je zdravstvena himera, to je nekaj, kar deluje zelo dobro samo za zdrave ljudi, ne smeš biti bolan.”

Igor Štemberger

“To dejstvo le še dodatno upravičuje trditev, da vlada ni več sposobna kritično oceniti dela svojih ministrov, da jim predvsem zaradi kupovanja medkoalicijskega miru popušča do te mere, da lahko storijo praktično vse, kar se jim zahoče, pa kljub temu še vedno udobno sedijo na svojih ministrskih stolčkih.”

Zmago Jelinčič Plemeniti

“Polica minister Bohinc je kriv in to bi celo naši spolitizirani nestrokovni sodniki z dosmrtnimi mandati znali ugotoviti in videti. In upam, da bo sčasoma po volitvah vso to zbrano dokumentacijo vzela v roke kriminalistična policija, oddelek za gospodarski kriminal, ki mu gospod sedanji policaj minister namereno noče okrepiti sil in mu jemlje kompetence, da bi lahko ta oddelek deloval, da bo ta oddelek raziskal zadeve in potem procesiral vse skupaj naprej, če ne zdaj, zagotovo ne zdaj, po volitvah pa zelo verjetno.”

Na nedeljskem referendumu o tako imenovanem tehničnem zakonu o izbrisanih je vladna koalicija skupaj z notranjim ministrom Radom Bohincem doživela hud poraz.

Po zdajšnjih bolj ali manj uradnih podatkih Republiške volilne komisije (RVK) je proti zakonu glasovalo 94,68 odstotka udeležencev referenduma, zanj jih je bilo 3,82 odstotka, 1,5 odstotka glasovnic pa je bilo neveljavnih. Po do zdaj znanih podatkih so se najbolj množično proti zakonu izrekli v volilnih enotah Ptuj in Kranj, kjer je proti zakonu glasoval

Fotografije: Dane Kostrič

Rdeči karton vladi

valo 95,32 oziroma 95,30 odstotka volilcev, nekoliko manj množično pa v volilnih enotah Postojna in Novo mesto, kjer je proti zakonu glasovalo 92,08 oziroma 94,69 odstotka volilcev. Med posameznimi volilnimi okraji najbolj izstopata volilni okraj Grosuplje, kjer se je proti zakonu izreklo 96,74 odstotka volilcev, in volilni okraj Piran, kjer je proti zakonu glasovalo 88,03 odstotka volilcev.

Zanimivo je, da je bila volilna udeležba, ki je znašala 31,45 odstotka, kljub pozivom k bojkotu referenduma celo nad povprečjem pri-

merljivih referendumov v zadnjih petih letih. Na lanskem referendumu o odprtju trgovin ob nedeljah je bila volilna udeležba 27,48-odstotna, na referendumu o lastninjenju Slovenskih železnic in vračilu vlaganj v telekomunikacijsko omrežje pa 31,1-odstotna; na referendum o graditvi tretje trboveljske termoelektrarne je odšlo 27,48 odstotka volilcev, na referendum o oplojevanju samskih žensk z biomedicinsko pomočjo pa 35,66 odstotka volilcev.

Napovedani bojkoti niso bojkoti

Za referendum dokaj visoka volilna udeležba kaže na to, da pozivi levih strank, Forum 21 in predsednika države k bojkotu referenduma pri volilcih niso naleteli na odziv, kar je glede na celotedensko protireferendumsko kampanjo, ki jo je ustvarila levica, marsikoga presenetilo. Že v sredo so se namreč v javnosti oglašili predstavniki dveh največjih vladnih strank, LDS in ZL, in svoje volilce pozvali, naj ne oddidejo na volišča, če pa bodo odšli na referendum, naj oddajo neveljavno glasovnico. Kot so dejali v LDS, naj bi šlo pri referendumu za zlorabo instituta referenduma za predvolilne potrebe, poleg tega pa naj referendum ne bi imel nobenega pomena, saj naj bi bilo ustavno sodišče notranjemu ministru naložilo, da izdaja odločbe o stalnem

prebivanju izbrisanim za nazaj tudi brez potrebnega zakona. Po mnenju ZL pa referendum ni bil sprejemljiv tudi zato, ker se na njem ne more odločiti o človekovih pravicah. Pozivom obeh vladnih strank sta se k bojkotu referenduma v sredo in četrtek pridružila tudi na novo ustanovljeni Kučanov Forum 21 in predsednik države Janez Drnovšek. Prvi je v posebni izjavi, ki jo je forum sprejel v sredo na ustanovnem kongresu v Cankarjevem domu, povzel mnenje združene liste, da na referendumu ni mogoče odločiti o človekovih pravicah in da je zato referendum sramota za demokratično Slovenijo in njen ugled v svetu, drugi pa je v četrtek v posebni izjavi sporočil, da se referendumu ne bo udeležil, ker je pre-

pričan, da izid referenduma v ničemer ne bo pripomogel k razrešitvi vprašanja izbrisanih in ker bi bil že čas, da politika končno izpolni odločbo ustavnega sodišča. Edini od vladajočih visokih državnih predstavnikov, ki ni napovedal bojkota referenduma, je bil predsednik državnega zbora Borut Pahor. Nedeljskega referenduma se je dejansko udeležil.

Odzivi na referendum

Odzivi političnih strank na izid referenduma so bili pričakovani glede na stališča pred referendumom, vrteli pa so se predvsem okoli vprašanja volilne udeležbe in tega, kaj pomeni njegov izid za nadaljnje reševanje vprašanja izbrisanih. Tako po mnenju predsednika združene liste

Kršenje volilnega molka

Ena izmed značilnosti tokratnega referenduma je bila, da je dežurna služba urada za upravne notranje zadeve ministrstva za notranje zadeve zabeležila razmeroma malo kršitev volilnega molka. Tako so do zaprtja volišč zabeležili nekaj več kot deset kršitev volilnega molka, pri čemer sta izstopali zlasti dve kršitvi, ki sta si ju privoščili tako imenovana Mariborska koalicija za bojkot referenduma in Forum za levico. Prva je na prvi dan volilnega molka (v soboto) v Mariborskem mladinskem centru Pekarna pripravila "kulturno" prireditev z naslovom Bojkotirajmo ksenofobijo in nestrpnost, na katerem je okoli 50 zbranih zažgalo obvestila volilne komisije o referendumu, drugi pa je na dan referenduma skupaj z Mladim forumom ZLSD organiziral protireferendumski pohod od Prešernovega trga do ploščadi Cankarjevega doma, med katerim so razvili napis Bleferendum! Dost je! in zažgali referendumska vabila. Komentar k takšnim namernim kršitvam volilnega molka verjetno ni potreben.

Radio VIVA
FM 102.1
99.5
stereo
RDS
M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Mirana Potrča izidi referendumu ne spreminjajo ničesar, saj je po njegovem prepričanju odločbe izbrisanim še naprej mogoče izdajati neposredno na podlagi odločbe ustavnega sodišča. Podobno stališče so zavzeli tudi v LDS, kjer so prepričani, da okoli 70 odstotkov volilcev ni nasedlo navedbam, da gre za nov plebiscit.

Nasprotno so z izidi referendumu zadovoljni v strankah, ki so predlagale referendum. Tako sta Janez Janša in Andrej Bajuk na ponedeljkovi tiskovni konferenci koalicije Slovenija dejala, da je izid referendumu več kot sijajen, saj doslej še noben predlog, ki je bil dan v presojo volilcem, ni dobil tako prepričljive večine kot sedanjí. Kot pozitivno je Janez Janša ocenil tudi volilno udeležbo, saj je bila po njegovih besedah glede na dosedanje referendumne nadpovprečna, kar je, kot je dejal, verjetno močno razočaralo tiste, ki so napovedovali, da ne bo višja od 20 odstotkov. "Nadpovprečno visoka volilna udeležba je velika nezaupnica vladi, Forumu 21, predsedniku države in vsem tistim, ki so se aktivno vključili v pozive o bojkotu referendumu. Če skoraj pol milijona volilnih upravičencev, ki so glasovali, ni legitimno število, potem ni legitimnih niti pol milijona volilcev, kolikor jih je na zadnjih predsedniških volitvah glasovalo za Janeza Drnovška," je dejal Janša.

Z enakim zadovoljstvom kot v koaliciji Slovenija so referendumski izid pospremili v drugih dveh predlagateljicah referendumu, SLS in SNS. Kot je v izjavi za javnost zapisal predsednik SNS Zmago Jelinčič, so v stranki takšen izid pričakovali, saj je odraz dejanskega stanja. "Dejstvo je, da je ZLSD ves čas delovala proti Sloveniji in se obračala na tiste ljudi, ki so se pravzaprav bojevali proti Sloveniji. V SNS so prepričani, da nekdo, ki se je bojeval proti Sloveniji in ki je špekuliral v času osamosvajanja, ne more biti za to nagrajen. Tiste posamične primere, ki se jim je morda res zgodila krivica, pa je treba reševati posamično." Po mnenju predsednika SLS Janeza Podobnika izidi referendumu pomenijo, da so imeli v njihovi stranki glede vprašanja izbrisanih prav. "Volilci so nam na referendumu dali

Notranji minister Rado Bohinc je v nedeljo dobil zausnico ljudstva, kljub temu pa napoveduje, da bo ministrstvo odločbe izdajalo še naprej.

prav glede naših stališč o izbrisanih pa tudi pri glasovanju o interpelaciji v državnem zboru o delu ministra za notranje zadeve Rada Bohinca," je dejal Podobnik. Po njegovem mnenju je bila udeležba na referendumu presenetljivo visoka. "Po našem mnenju je to nezaupnica vsem tistim vodilnim predstavnikom slovenske države, ki so se povsem napačno odločili in javno govorili, da ne bodo šli na referendum, ali pa celo ljudi pozivali k neudeležbi."

Koalicija Slovenija je izide referendumu pričakala v znanem ljubljanskem lokalju. Zadovoljstvo s prvimi neuradnimi izidi je bilo veliko.

Glas ljudstva je bil tokrat več kot prepričljiv: skoraj 95 odstotkov proti in le 3,5 odstotka za Bohinčev zakon; neveljavnih je bilo le dober odstotek glasov.

Največjo kršitev volilnega molka sta si privoščila Forum za levico in podmladek ZLSD, ki sta na dan referendumu pripravila protireferendumski pohod od Prešernovega trga do ploščadi Cankarjevega doma, kjer so se njuni pripadniki najprej izrekli proti referendumu, nato pa zažgali referendumska vabila.

Kako naprej?

Seveda se zdaj, ko je volilno telo nekatere politične stranke očitno dobro postavilo na trdna tla, postavlja vprašanje kako naprej. Kot so že ob komentiranju referendumskih izidov napovedali v ZLSD in LDS, naj bi notranji minister Rado Bohinc nadaljeval z izdajanjem odločb, medtem ko Janez Janša dvomi, da se bo to res zgodilo. Pravi namreč, da bi to pomenilo, da bodo odločbe dobili tudi tisti, ki jih že 10 let in več

ni v Sloveniji, in tisti, ki so politično dejavni v Srbiji. Koga je imel s tem v mislih, sicer ni natančno pojasnil, dejal pa je, da bi bilo takšno izdajanje odločb ne samo nezakonito, ampak po novem tudi neligitimno. Koalicija Slovenija je na ponedeljkovi tiskovni konferenci še enkrat izrazila pripravljenost, da umakne referendumsko pobudo o sistemskem zakonu o izbrisanih, če vladna koalicija zakon v tretji obravnavi zavrne. S slednjim bi po mnenju koalicije Slovenija prišli do točke, ko bi se lahko začela pogajanja o ustavnem zakonu, s katerim bi tako po mnenju koalicije Slovenija in večine pravnih strokovnjakov v državi najelegantneje rešili vprašanje izbrisanih. Za zdaj so podporo takšni rešitvi vprašanja že izrazili v SLS in SMS, verjetno bi ga podprli tudi v SNS, medtem ko se v LDS in ZLSD do ponedeljka, ko je nastajal ta članek, o predlogu koalicije Slovenija še niso izrekli. Če ga ne bodo podprli, si lahko v LDS in ZLSD obetajo še en referendumski poraz (če bo ustavno sodišče odločilo, da ni razlogov za umik referendumu o sistemskem zakonu o izbrisanih). **Ales Kocjan**

V koaliciji Slovenija so izide referendumu označili kot sijajne, hkrati pa vladni koaliciji ponudili kompromisni predlog v obliki ustavnega zakona.

Pozivi, s katerimi je levica ves prejšnji teden pozivala k bojkotu referendumu, niso naleteli na plodna tla (na sliki: protest proti referendumu, ki ga je v nedeljo v središču Ljubljane pripravil Forum za levico).

Izbrisanih 35.000 brezposelnih

Fotografije: Dane Kostric

Lani je bilo izbranih več kot 35.000 ljudi, ki so bili prijavljeni na zavodu za zaposlovanje. V zadnjih letih se plače realno zmanjšujejo; v letu dni so se plače v zavarovalnicah nenormalno povečale.

V letu 2003 je bila realna rast plač med najnižjimi doslej. Poleg tega se je v zadnjih letih precej povečal delež dohodnine v skupnih davčnih prihodkih. Ti so se s 15,45 odstotka vseh v letu 1999 v treh letih povečali na 16,75 odstotka.

Lani najnižja realna rast plač

Po zadnjih podatkih, ti so za januar 2004, znaša povprečna brutoplača v Sloveniji 258.224 tolarjev. Podatek pomeni, da so bile plače januarja za 7 odstotkov nižje kot decembra, realno pa so se znižale za 7,4 odstotka. Za december je bilo značilno, da je veliko podjetij v tem mesecu izplačalo 13. plačo in božičnico. Glede na lanski januar je bila januarja 2004 povprečna brutoplača realno večja le za 0,5 odstotka. V letu 2003 je bila realna rast plač med najnižjimi doslej, saj so se plače realno povečale le za 1,8 odstotka.

Nadpovprečna rast plač v zavarovalnicah

Masa čistih izplačanih plač je bila januarja 2004 nominalno za 9,2 odstotka večja kot januarja lani, realno pa je bila izplačana masa višja za 5 odstotkov. V gospodarskih družbah so se plače v tem času realno povečale za 4,9 odstotka, prav tolikšno je bilo povečanje v javni upravi, obram-

bi in obveznem socialnem zavarovanju. V izobraževanju, zdravstvu in socialnem varstvu so se izplačila čistih plač v letu dni realno povečala za 5,2 odstotka. Nadpovprečno se je januarja 2004 glede na lanski januar povečala masa izplačanih čistih plač v zavarovalništvu, kjer so realno prejeli kar za 13,4 odstotka višje plače.

Plače t. i. srednjega kadra se realno znižujejo

Podatki o plačah po izobrazbi, februarja letos jih je objavil vladni statistični urad, kažejo, da so se v obdobju od 1999 do 2002 plače realno nadpovprečno povečale zaposlenim s 4 do 7 razredi osnovne šole in zaposlenim s končano 1. stopnjo usmerjenega izobraževanja. Realno so se v tem času znižale brutoplače zaposlenih s srednjo šolo in šolami za visokokvalificirane delavce. Pri tem moramo poudariti, da zaposleni, ki so tako rekoč brez izobrazbe, prejemajo minimalno plačo ali le za malenkost višjo brutoplačo. Ta se je v teh letih povečala

bolj kot pri drugih poklicih, kljub temu pa približno 50.000 tolarjev netoplače, kolikor znaša zjamčena plača, ljudem ne more zagotoviti dostojnega življenja, zato je ta kazalec praktično brezpredmeten. Verodostojnejši je podatek, da so se v letih od 1999 do 2002 realno znižale brutoplače zaposlenih s srednjo izobrazbo in plače visokokvalificiranih zaposlenih. Gre torej za plače ljudi, ki bi po vseh normah in nenapisanih pravilih morali prejemati plače v višini povprečne plače. Podatki pa kažejo, da so se te plače realno v zadnjih letih zniževale.

Skromno zaposlovanje

Poleg realnega nazadovanja izplačanih plač je za zadnji čas značilno tudi skromno in previdno zaposlovanje v podjetjih ter nadaljevanje negativnega trenda v drobnem gospo-

Anton Rop je ob nastopu mandata predsednika vlade obljubljal blaginjo slehernemu državljanu. Danes podatki kažejo, da ni izpolnil skoraj nobene od danih obljub, če izvajamo vstop v evropski povezavi (EU in Nato), v kateri pa bi vstopili tudi brez Ropa.

Vlada Dimovskega, ministra za delo, družino in socialne zadeve, lanski izbris več kot 35.000 ljudi iz evidenc brezposelnih niti najmanj ne moti.

Koalicijske obljube**PLAČE:**

- V letu 2001 bo brutoplača realno zrasla za okoli 2,3 odstotka, približno enako v obeh sektorjih, in tako kakor v prejšnjem letu zaostajala za rastjo produktivnosti za okoli eno odstotno točko.

ZAPOSLOVANJE:

- Vsaki odrasli brezposelni osebi bo dana možnost za nov začetek (nova zaposlitev, usposabljanje, prekvalificiranje, delovna praksa ali kakšna druga oblika pomoči, ki bi izboljšala zaposljivost), preden bo preteklo eno leto od tedaj, ko je postala brezposelna.
- Vsaki mladi brezposelni osebi bo dana možnost za nov začetek, preden bo preteklo pol leta od tedaj, ko je postala brezposelna.

darstvu, kar se je odrazilo v 0,8-odstotnem padcu povprečnega števila delovno aktivnih prebivalcev glede na leto 2002. Tudi v januarju je bilo tako za 0,3 odstotka manj delovno aktivnih prebivalcev kot v januarju 2003. Najbolj žgoče je stanje na področju samozaposlenih, kjer se je lani število znižalo za 0,8 odstotka. Poleg tega se zmanjšuje število samostojnih podjetnikov. Januarja letos jih je bilo za 2 odstotka manj kot januarja 2003. V zadnjem letu se je za 3,1 odstotka zmanjšalo skupno število samozaposlenih, kjer je zaskrbljivo stanje predvsem na področju kmetov, ki svoje socialno stanje rešujejo na ta način. Sicer pa se je letošnje leto začelo z 99.035 brezposelnimi osebami. To je številka, ki je za 3,2 odstotka večja kot decembra 2003. Na zavodu za zaposlovanje se je januarja prijavilo največ tistih ljudi, ki jim je potekla zaposlitev za določen čas. Teh je bilo kar 40 odstotkov, sledili so tisti, ki se jim je izteklo javno delo, prvih iskalcev zaposlitve je bila dobra sedmina vseh, trajno presežnih delavcev in ljudi, ki so delali v podjetjih, ki so šla v stečaj, pa je bila tudi sedmina vseh tistih, ki so se januarja letos kot brezposelni prijavili na zavodih za zaposlovanje. V Sloveniji pa se vsak mesec "izgubi" kar nekaj brezposelnih. Januarja letos je bilo takih kar 7.505 oseb, od tega se jih je 4.108 zaposlilo. Kam so šli drugi, uradna statistika ne govori. Nekaj se jih je verjetno upokojilo, veliko več pa jih je bilo črtanih iz uradnih evidenc.

Lani iz evidenc brezposelnih izbranih najmanj 35.000 ljudi

Vlado Dimovski, minister za delo, družino in socialne zadeve, je pred kratkim v intervjuju za slovenski poslovni tednik dejal, da gre za statistiko. "Pri registrirani brezposelnosti,

Realna rast povprečne brutoplače na zaposlenega v letih od 1996 do 2003

Leto	Stopnja rasti v odstotkih
1996	4,6
1997	3,0
1998	1,6
1999	3,3
2000	1,6
2001	3,2
2002	2,0
2003	1,8

Vir: Statistični urad RS in SKEP GZS

ki je pri nas zakonsko urejena, gre za to, da se vsakdo lahko prijavi oziroma registrira na zavodu za zaposlovanje. Prijava na zavodu pa še ne pomeni, da si tudi isalec zaposlitve. Morda se kdo registrira zato, da mu gredo pravice po nekaterih drugih zakonih, npr. po zakonu o socialnem varstvu. Po metodologiji mednarodne organizacije pa se med zaposlene štejejo samo tisti, ki v resnici iščejo delo. Biti morajo aktivni iskalci zaposlitve, kot brezposelna oseba pa se šteje tisti, ki v zadnjih 14 dneh ni delal. Prav zato, ker ta metodologija šteje dejanske iskalce zaposlitve, je za nas ustreznejša," meni Dimovski. O tem, da se v Sloveniji uradno zmanjšuje registrirana brezposelnost in da je lani v prvih 11 mesecih za zavod prišlo 86.000 ljudi, od tega se jih je 47.000 zaposlilo, 35.000 pa jih je bilo iz registra izbranih, ne da bi se zaposlili, pa Dimovski odgovarja, da se iz evidence izbrišejo tisti, ki ne izpolnjujejo pogojev. Nekaj brezposelnih naj bi se bilo iz evidence odjavilo samih, torej po lastni volji. "Izbrišejo se tudi tisti, ki odklonijo vključitev v programe aktivne politike zaposlovanja, ki se ne oglašajo na zavodu in na prosto mesto pri delodajalcu, tisti, ki so zaposleni na črno, pa tisti, ki so si sami našli delo."

Vida Kocjan

Preveč obdavčene plače

V Sloveniji bremenijo plače tudi previsoki davki. Med drugim je vlada leta 1994 uvedla davek na plačilno listo in delovno silo. Podatki v naslednjem grafu kažejo, kolikšen znesek predstavljajo ti davki v državni bilanci. Tega davka druge razvite zahodne države ne poznajo.

Davki na plačilno listo in delovno silo

Leto	Odstotek	Znesek v milijardah tolarjev
1992	0	
1993	0	
1994	5,9	
1995	0,2	3,8
1996	0,7	18,3
1997	1,2	37,5
1998	1,3	45,9
1999	1,4	55,4
2000	1,6	68,1
2001	1,8	83,4
2002	1,8	93,9
2003	1,8	95,4

	Dohodnina v zneskih	Skupaj davčni prihodki	Odstotek doh./davčni prih.
1992	69,3	412,1	16,81
1993	98,1	602,7	16,28
1994	125,8	772,8	16,28
1995	147,4	916,3	16,08
1996	174,6	1.032,3	16,91
1997	194,1	1.156,1	16,79
1998	213,3	1.302,8	16,37
1999	231,6	1.499,4	15,45
2000	259,6	1.599,6	16,23
2001	289,1	1.798,3	16,08
2002	319,8	1.909,6	16,75
2003	314,0	1.957,5	16,04

Opomba: za leto 2003 je ocena. Vir: Ministrstvo za finance RS

Povprečne mesečne brutoplače po stopnjah šolske izobrazbe v letu 2002:

Brez šole in 1-3 razredi OŠ	140.184 tolarjev
4-7 razredov OŠ	145.039 tolarjev
Osnovna šola (OŠ)	145.432 tolarjev
Šola za KV delavce	170.922 tolarjev
Druge srednje šole	227.956 tolarjev
Šola za VKV delavce	183.948 tolarjev
Usmerjeno izobraževanje – stopnje	
I.	167.988 tolarjev
II.	151.888 tolarjev
III.	149.900 tolarjev
IV.	167.835 tolarjev
V.	218.489 tolarjev
VI.	327.127 tolarjev
VII.	463.735 tolarjev

Opomba: Povprečna brutoplača v letu 2002 je bila 235.963 tolarjev.

Vir: Statistični urad RS in SKEP GZS

Obljube Antona Ropa ob izvolitvi za predsednika vlade

"Spoštovani, dovolite mi, da na tem mestu še enkrat poudarim samo nekatere ključne naloge, ki jim bo vlada v naslednjem obdobju posvetila posebno pozornost. Nedvomno je to spopad z inflacijo, regionalni razvoj in regionalizacija, stabilna gospodarska rast, stabilne javne finance, zaposlovanje, socialna varnost, znanost, izobraževanje, kultura, učinkovita vključitev v Evropsko unijo in Nato in ne nazadnje boljše, kvalitetnejše življenje vseh državljanov in državljanov Republike Slovenije."

Glasovalni stroj ljubljanske mestne koalicije je s preglasovanjem sprejel proračun mestne občine Ljubljana (MOL) za letošnje leto. Sprejeti proračun predvideva, da bo mestna občina pod vladavino Danice Simšič letos zapravila kar 59 milijard tolarjev. Ocenjeni prihodki proračuna naj bi po načrtih mestnih planerjev znašali 57,4 milijarde tolarjev, zaradi česar naj bi letošnji primanjkljaj znašal 1,6 milijarde tolarjev. Ker pa se pogosto dogaja, da so ocene prihodkov vladajočih porabnikov preoptimistične, medtem ko je višina porabe v veliki meri zacementirana vnaprej, se kaj lahko zgodi, da bo končni primanjkljaj še precej višji.

Čeprav še vedno ostaja nerazrešenih in nekaznovanih ogromno odkritih nepravilnosti še iz proračunskega leta 2002, je ljubljanska mestna koalicija na vso silo sprejela proračun za letošnje leto, ki omogoča nove škandale.

Ljubljanske mestne norosti

Ostre kritike opozicije

Ljubljanska opozicija je mestni proračun označila za škodljiv in hkrati presodila, da se obravnava prepozno (s stališča izvrševanja proračuna), a še vedno pred nujno razpravo o nepravilnostih v prejšnjih letih, ki zamuja še toliko bolj. Ker se je proračun kot že po pravilu tudi letos obravnaval prepozno, so se s tem po mnenju opozicije zavirale temeljne naloge MOL, predvsem investicije, ki jih ni mogoče izvajati brez sprejetega proračuna.

Številni očitki so bili namenjeni tudi višini proračuna, saj je le-ta najvišji do sedaj. Poleg tega vsebuje tudi mehanizme stalnega zadolževa-

nja občine. Opozicija pod vodstvom SDS je tudi menila, da proračun ne omogoča preglednosti porabe, zato se rebalansu oziroma popravku proračuna zelo verjetno niti letos ne bo mogoče izogniti. Opozicijski svetniki so poudarili, da je predlog proračuna škodljiv, saj znova omogoča številne nepravilnosti in zlorabe. Zato se bomo po njihovem prepričanju čez kakšno leto srečali z novimi škandaloznimi odkritji.

Mestna opozicija je vrsto hudih očitkov naslovila tudi neposredno na županjo Danico Simšič. Očitajo ji nesposobnost vodenja projektov, kar omogoča nadaljnje nepravilnosti.

Simšičeva naj ne bi bila sposobna oceniti, ne koliko bodo projekti stali ne kako dolgo bodo trajali, kar se pozna tudi v proračunu. Še posebej je bilo izpostavljeno vprašanje grajske vzpenjače in 2,5 milijarde tolarjev vrednega zemljišča za nogometni stadion v Stožicah, ki ga nameravajo ljubljanski občinski moške letos prodati brez dodatnih pojasnil. Za vzpenjačo je lanski proračun predvideval 540 milijonov tolarjev, letošnji pa že kar 2,5 milijarde. Zato je opozicija na županjo oziroma na MOL naslovila vprašanje, kaj je letos novega, česar lani še ni bilo, da so predvideni stroški vzpenjače tako gromozansko poskočili.

česar, da bi jih ustavila. Če upoštevamo, da revizije potekajo po načelu pregledovanja le nekaterih delov poslovanja (ker bi bilo pregledovanje celote prezahtumno in predrago), se moramo zavedati, da je število ne odkritih nepravilnosti verjetno še veliko večje od števila odkritih.

Namišljeno premoženje

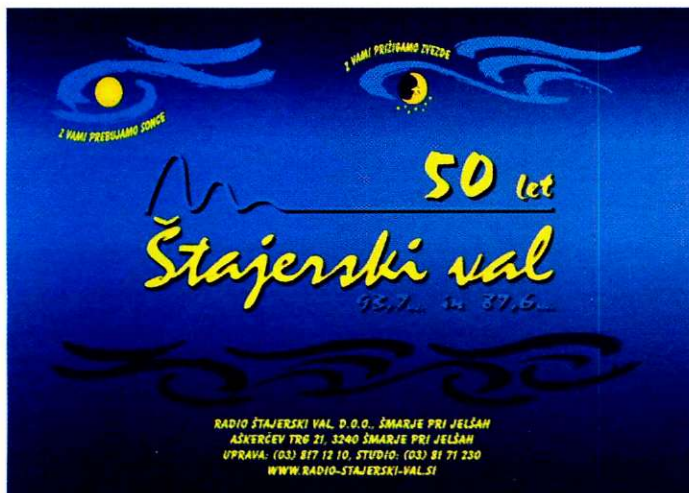
Vendar je že odkritih nepravilnosti toliko, da večina sploh še ni prišla do javnosti, čeprav so bile objavljene v revizijskem poročilu. Tokrat se bomo osredinili na doslej ma-

Nepravilnosti ostajajo

Še vedno ostaja nerazrešena in neodpravljen kopia zelo velikih nepravilnosti, ki sta jih razkrili revizijske hiše Deloitte & Touche za leto 2002 in računsko sodišča. Kot kaže, se mestna oblast sploh ne ukvarja z razreševanjem in odpravljanjem teh nepravilnosti, temveč preprosto čaka, da bi se prah poleg in da bi ljudje pozabili na zadeve. Medtem pa se oškodovanca ljubljanskih davkoplačevalcev verjetno nadaljujejo z nezmanjšano mero, saj mestna vlada joča koalicija ni storila praktično ni-

Kljub neodpravljenim preteklim nepravilnostim je županja Danica Simšič pohitela z novim proračunom.

V zadnjem tednu so se strasti vlagateljev na borzi malo umirile. Vendar na podlagi tega še ne moremo soditi, ali bo prišlo do daljšega mirovanja ali celo nazadovanja tečajev. Tečaji praktično vseh delnic v borzni kotaciji so že precej pregreti oziroma nerealni (nekaj izjem je le še med manj znanimi delnicami na prostem trgu). Toda to samo po sebi še ne pomeni, da bo (takoj) prišlo do padca oziroma da se rast ne bo nadaljevala. Izkušnje iz preteklosti kažejo, da lahko stanja pretiranega optimizma ali pesimizma trajajo zelo dolgo. V tokratnem primeru je trajanje rastočega cikla tečajev na ljubljanski borzi še posebej nevhvaležno napovedovati, saj se prvič srečujemo z dolgotrajnim vsesplošnim trendom zniževanja bančnih obrestnih mer. Vpliv zniževanja obrestnih mer je izjemno močan, toda po drugi strani mu je tudi težko določiti čas in jakost trajanja.

Kakorkoli že, v vsakem primeru je nerealno pričakovati, da bi lahko točno zadeli zgornji vrh borznih tečajev (enako velja za ocenjevanje dna pri padajočem trgu). Igra na maksimum se le redko konča po načrtih.

Kolikor se nekdo odloči, da se mu zdijo tečaji vrednostnih papirjev na domači borzi previsoki, banke pa s svojo ponudbo popolnoma nezanimive, se seveda sooči z vprašanjem, kam naložiti denar. Ena izmed možnosti, ki se je slovenski vlagatelji vse bolj oprijemajo, je investiranje v delnice podjetij iz drugih držav nekdanje Jugoslavije. Po mojem mnenju se bo obseg naložb v te vrednostne papirje iz Slovenije pri prihodnosti še močno povečeval. To bo posledično pomenilo, da se bodo zaradi večjega povpraševanja povečale tudi cene tamkajšnjih vrednostnih papirjev. Vpliva slovenskega povpraševanja na tečaje tamkajšnjih delnic nikakor ne kaže podcenjevati, saj so Slovenci že sedaj verjetno najpomembnejši portfeljski vlagatelji v BIH, pomembno vlogo pa igrajo tudi na drugih trgih.

Seveda se je treba zavedati, da so južni trgi načeloma bolj tvegani od domačega in zahodnih. Pri tem gre predvsem za t. i. sistemsko tveganje, tveganje, ki izhaja iz nedokončane tranzicije in tudi nekaterih kulturnih posebnosti v teh državah. Vendar so na drugi strani tudi pričakovani donosi lahko precej visoki. Tako kot je bilo to v večini tranzicijskih držav (tudi v Sloveniji) na začetku tranzicije, so tudi v nekdanjih bratskih republikah cene vrednostnih papirjev zaradi šibkega (domačega) povpraševanja za zdaj (zelo) nizke. To ne velja več za Hrvaško, kjer se je tranzicija začela sočasno s slovensko (čepprav se pri južni sosedih še najde nekaj razmeroma poceni delnic), v določeni meri pa tudi ne več za Srbijo, kjer se je očitno v času Miloševićeve vladavine akumuliralo precej domačega kapitala, s katerim se sedaj kupujejo podjetja. Na splošno so cene delnic še vedno zelo nizke v obeh entitetah BIH (federaciji in Republiki srbski), Črni gori in Makedoniji. Vendar pri slednji vidim dodatno veliko tveganje zaradi morebitnih novih trenj med Makedonci in Albanci.

Prepričan sem, da utegne biti v prihodnosti investiranje v državah nekdanje Jugoslavije še zelo donosno, vendar pri tem nikakor ne smemo prezreti tudi vsega tveganja tega območja.

Denis.Vengust@email.si

morali. Pregled je še razkril, da obstaja tveganje, da nekatera dela, za katera je nekdanji Sklad stavbnih zemljišč predplačila izvajalcem izplačal že pred leti, sploh niso bila izvedena in da so bila torej proračunska sredstva porabljena brez vsakršne podlage. Število finančnih nepravilnosti v mestni občini Ljubljana je tako visoko, da se zdi skoraj neverjetno, vendar je žal resnično. Zaradi premoženja, ki je manjše od izkazanega, in obveznosti, ki so višje od prikazanih, je stanje občinskih financ še toliko bolj kritično. Kljub temu se vladajoča koalicija ne meni za opozorila, ne odpravlja nepravilnosti in hiti novim finančnim skandalom naproti.

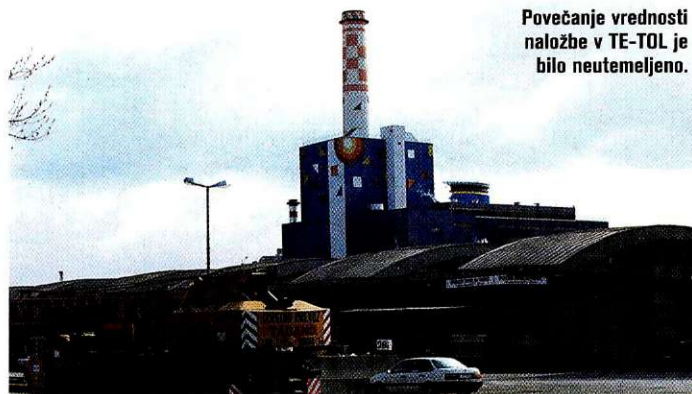
Denis Vengust

lo ali v javnosti sploh še ne omenjene. Deloitte & Touche je tako opozoril, da se vrednosti investicij mestne občine knjižijo na podlagi internih obvestil po telefonu ali elektronski pošti brez vsakršne pisne dokumentacije. Inventurne komisije, ki naj bi opravljale nadzor nad pravilnostjo knjiženja občinskega premoženja, preverjajo le tako nastale knjigovodske evidence, ne pa dejanskega obstoja zemljišč, nepremičnin in drugega premoženja. Po naši predstavi bi to kaj lahko pomenilo, da je (velik) del premoženja občine le namišljen, čeprav ga je MOL drago plačala.

Na drugi strani je revizija odkrila, da občina s seznama premoženja ni izločila nepremičnin, ki jih je prodala v letu 2002. To velja tudi za zemljišča,

in finančnih sredstev. Tako ni mogoče ugotoviti niti točnega stanja denarja, ki ga ima občina pri posameznih bankah. Prav tako so bile nedosledno in pomanjkljivo vodene kapitalske naložbe v podjetja oziroma delnice. Revizorjem tako na primer ni bilo jasno, zakaj se je izkazana vrednost naložbe v Casino Ljubljana zmanjšala za 42 odstotkov, hkrati pa so opozorili, da je povečanje izkazane vrednosti naložbe v TE-TOL verjetno neutemeljeno.

Deloitte & Touche je opozoril tudi na višino neporavnanih terjatev občine in dejstvo, da nekateri dolžniki s plačilom zamujajo že zelo dolgo. V zvezi s tem je omenjena kvaliteta izterjave, ki jo omejuje nejasna porazdelitev odgovornosti med oddelki

Povečanje vrednosti naložbe v TE-TOL je bilo neutemeljeno.

ki jih je občina prenesla na DARS za potrebe graditve avtocest. Zaradi tega je bila uradno izkazana skupna vrednost premoženja MOL verjetno (precej) višja od dejanske. Oddelek za gospodarjenje z zemljišči je na očitek revizorjev o nepravilnem vodenju stanja osnovnih sredstev odgovoril, da se tudi oni zavzemajo za izboljšanje stanja analitične evidence, vendar so za kaj takega potrebne večletne aktivnosti. Ta odgovor se zdi docela neresen in smešen, če pomislimo, da je pravilno vodenje naložb nujno za vsako še tako majhno podjetje (v nasprotnem primeru ima lahko resne težave z davčno upravo), največja slovenska občina z ogromnim birokratskim aparatom pa bi za kaj takega potrebovala več let.

Kje je denar?

Ob nepravilnem in nepopolnem vrednotenju stanja premoženja opozorimo še na ugotovitev, da MOL ne vodi natančno niti stanja depozitov

in slaba evidenca terjatev. Tako je bilo na primer ugotovljeno, da občina vodi terjatve do dolžnika, ki v resnici sploh ne obstaja. Poleg tega je bila odkrita še vrsta nepravilnosti, zaradi katerih je uradno izkazana vrednost premoženja ljubljanske mestne občine zelo verjetno višja od dejanske. Na drugi strani se vrsta nepravilnosti kaže tudi pri izkazovanju obveznosti občine. Te so praviloma podcenjene.

Razlikovanje med občani

Revizorji so tudi ugotovili, da je občina ob graditvi ceste v Rakovo jelšo eni zmed lastnic tamkajšnjih zemljišč za njeno zemljišče plačala kar trikrat višjo ceno kot drugim 11 lastnikom parcel, in to v približno istem obdobju. Le od kod razlog za takšno razlikovanje med občani?

Ugotovljeno je bilo tudi, da uslužbenci občine niso vračali neupravičeno izplačanih akontacij za službena potovanja in obleke, četudi bi jih

Intereuropin visoki gost

Direktor Carinske uprave RS Franc Košir zimske počitnice vsako leto preživlja na Rogli. Zadeva ne bi bila sporna, če ne bi bila počitniška hišica, v kateri letuje Košir, last špeditorske družbe Intereuropa, ki je na carinski upravi dnevna stranka v postopku. Košir se pred očitkom o konfliktu interesov brani s pojasnilom, da hišico plača, nekateri pa pravijo, da jo dobi mimo redne vrste.

Že pred časom smo v našem tedniku pisali o dveh carinikih celjske izpostave Carinske uprave RS, ki naj bi bila poletne počitnice preživljala v počitniškem apartmaju enega od prevoznikov. Zadeva je bila sporna zato, ker je bil ta avtoprevoznik dnevna stranka v postopku carinjenja, pri čemer naj bi oba carinika njegove zadeve (carinjenje blaga) obravnavala "prednostno". Zadeva se je končala tako, da je Carinska uprava RS po na-

šem pisanju med zaposlenimi na celjski carinski izpostavi izvedla preiskavo, ki pa seveda ni pokazala ničesar. Vodstvo izpostave je tamkajšnje zaposlene v posebni anketi povprašalo, ali se prepoznajo v "podkupljivih" carinikih, o katerih je pisala Demokracija, in dobili pričakovan odgovor – seveda se kot tak ni prepoznal nihče.

Pred kratkim pa smo dobili informacijo, da niso samo nekateri (vseh seveda ne smemo metati v isti koš) carinski delavci tisti, ki naj bi bili kršili kodeks javnih uslužbencev, ampak tudi njihov "vrhovni šef" Franc Košir. Kot smo namreč izvedeli, naj bi bil Košir skupaj z družino zimske počitnice vsako leto preživljal v počitniški hiši na Rogli, ki je last špeditorske družbe Intereuropa (do leta 2002 je bila last nekdanjega Skladiščno-transportnega centra, STC, potem pa ga je kupila Intereuropa). Pri tem naj bi bil smučarske karte vzel sindikatu celjske izpostave carinske uprave, tisti Intereuropini delavci, ki so že imeli rezervirano hišico v tistem času, pa so morali

menda svojo rezervacijo odpovedati in hišico prepustiti Koširju.

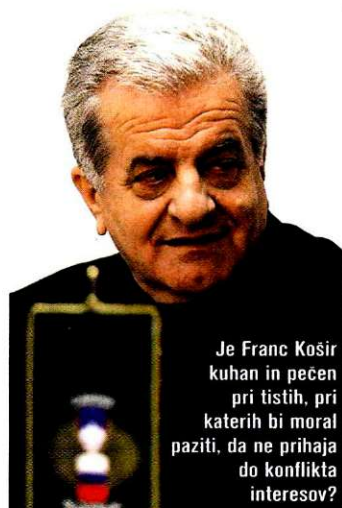
Nasprotujoče si izjave

Direktor celjske izpostave Intereurope Marko Brezovar, ki je bil tudi direktor STC, preden ga je leta 2002 kupila Intereuropa, nam je na naše vprašanje, poslano po elektronski pošti, ali Košir res preživlja počitnice v njihovi počitniški hiši, odgovoril, da slednje ne drži, in se nam pri tem milo rečeno zlagal. Da vsako leto res preživi nekaj dni v Intereuropini (do leta 2002 last STC) počitniški hiši, nam je potrdil sam Franc

Košir, rekoč, da zimske počitnice že vrsto let preživlja na Rogli v različnih nastanitvenih zmogljivostih, v zadnjih letih pa je bil to apartma STC oziroma po novem apartma Intereurope. Košir zanika, da bi šlo pri tem za konflikt interesov (Intereuropa je kot špeditorska družba dnevno stranka v postopku carinske uprave), saj naj bi bil možnost za letovanje pridobil na podlagi internih pravil Intereurope, ki pravijo, da lahko v primerih, ko za hišico v določenem terminu med Intereuropnimi zaposlenimi ni interesa, le-to najamejo tudi zunanji uporabniki. To seveda drži,

V isti stavbi

Celjska izpostava carinske uprave in celjska izpostava Intereurope sta v isti poslovni stavbi na Kidričevi cesti 36 v Celju, pri čemer je tretjina stavbe v lasti carinske uprave, dve tretjini pa v lasti Intereurope. Del stavbe je tudi restavracija, ki jo Intereuropa (pred njo je to počel STC) daje v najem, vendar pa pri tem carinski upravi ne izplačuje tretjinskega deleža najemnine, kot bi glede na lastništvo pričakovali. Franc Košir pravi, naj bi bila restavracija v resnici last Intereurope (s STC naj bi bilo že pred leti dogovorjeno, da bo skrbel za vzdrževanje skupnih prostorov, zaradi česar naj bi bil pridobil pravico do celotne najemnine), vendar pa jim do zdaj zemljiškoknjiznega stanja še ni uspelo uskladiti z dejanskim. Zakaj ne, ne odgovarja, po naših podatkih pa naj bi to zavirala Intereuropa, ki ima očitno za zavlačevanje dober razlog.

Je Franc Košir kuhan in pečen pri tistih, pri katerih bi moral paziti, da ne prihaja do konflikta interesov?

Gostilna Ulipi, kjer naj bi Koširju, kadar gre na Roglo, dostavili darilo iz Pivovarne laško – "kišto pira".

Koširjevo bivanje v Intereuropini počitniški hišici bi glede na trditve direktorja njene celjske izpostave očitno moralo ostati dobro varovana skrivnost. Zakaj le, če v zadevi, kot trdi Košir, ni nič spornega?

drži pa tudi pripovedovanje nekaterih zaposlenih na Intereuropi, ki želijo ostati anonimni, da je za počitnikovanje na Rogli vedno veliko zanimanja. Pravijo, da so vsi termini že dolgo naprej zasedeni, prvič zaradi bližine smučišča, drugič pa zaradi nizke cene, ki znaša približno tretjino običajnih cen nastanitvenih zmogljivostih v okolici. Tako se, kot pravijo, velikokrat zgodi, da morajo tisti, ki so si že rezervirali hišico, to prepustiti Francu Koširju.

Smučanje s kartami, namenjenimi zaposlenim?

Slednje seveda direktor celjske Intereurope zanika, prav tako kot Košir zanika, da bi si, ko se odpravi na smučanje na Roglo, od celjske izpostave sindikata carinikov vzel štiri smučarske karte, ki so namenjene carinskim delavcem. Kot pravi, sindikalna organizacija Carinskega urada Celje vsako leto pridobi pet prenosnih kart za dnevno smučanje na Rogli in jih ponudi v uporabo vsem zaposlenim. Po pravilih imajo prednost pri rezervaciji kart člani sindikata, če pa med njimi ni zanimanja, jih lahko vzamejo (po višji ceni) nečlani sindikata. Predsednika sindikata carinikov celjske izpostave carinske uprave Mirana Pristovška nam ves pretekli teden ni uspelo dobiti, da bi preverili, ali Koširjeve navedbe držijo, nekoliko čudno pa je, da med številnimi Intereuropinimi delavci (okoli 2.500 delavcev) sredi največje zimske sezone (po naših informacijah se Košir na Roglo odpravi v času šolskih zimskih počitnic – letos naj bi bil tam med 6. in 13. marcem) ni zanimanja za izredno poceni smučanje in bivanje na Rogli.

“Kišta pira” in darilo iz Tuša za Franca Koširja

V zvezi z letošnjim Koširjevim bivanjem v počitniški hišici Intereurope so zanimive še nekatere podrobnosti, ki nam jih je zaupal eden od carinikov na celjski izpostavi carinske uprave (zaradi strahu pred maščevanjem direktorja je želel ostati neimenovan). Pravi namreč, da se Košir za najemanje Intereuropine počitniške hišice na Rogli nikoli ne izpostavlja in vedno v ogenj pošlje svojega prijatelja, direktorja carinske izpostave v Celju Franca Turnška (gre za brata bolj znanega direktorja Pivovarne Laško in člana znamenitega Kučanovega Forum 21 Toneta Turnška). Slednji je, kot pravi naš vir, zadolžen, da pri

Brezovarju (do njega nima daleč, saj celjska izpostava Intereurope in celjska izpostava carinske uprave domujeta v isti hiši), ne da bi se postavil v vrsto in počakal prost termin, pridobi napotnico (lahko si, če to drži, zamislite ogorčenje tistih, ki so si že rezervirali termin, pa ga morajo zaradi Koširja odpovedati) in jo po pošti pošlje Koširju. Slednji se nato odpravi na poceni počitnikovanje, spotoma pa pobere še "kišto pira", ki mu jo (vsaj letos je bilo tako) v gostilno Ulipi v Zrečah dostavijo iz Pivovarne Laško (kjer je direktor Turnškov brat Tone Turnšek), in darilo, ki ga v Tušu kupi Franc Turnšek. Turnška nam pretekli teden ni uspelo dobiti na telefon, da bi nam to potrdil ali za-

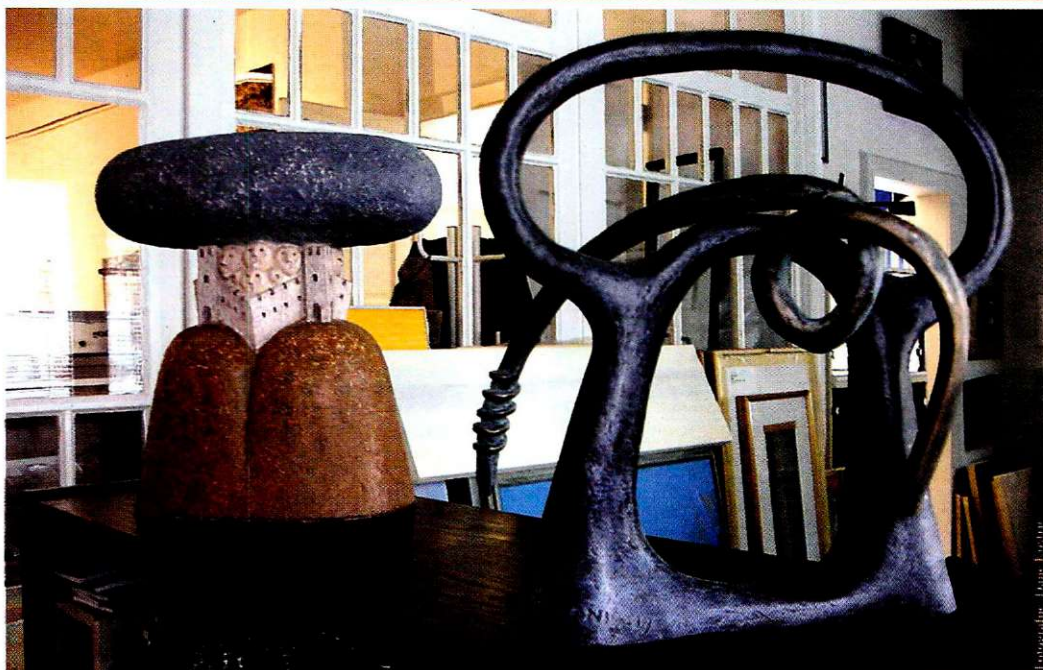
nikal, prav tako ne lastnika gostilne Ulipi. Če drži vse, kar navaja naš vir in kar nam je uspelo izvedeti – zagotovo pa drži, da je Košir reden Intereuropin gost na Rogli, kjer vsako leto preživlja poitnice na pol zastonj – potem se lahko vprašamo, kakšne ugodnosti na ta račun uživa celjska izpostava Intereurope v vsakodnevni carinskih postopkih. Seveda prav velikih ugodnosti ne more imeti, lahko pa tu in tam računa, da se kakšen postopek izpele hitreje in ugodneje. Tu pa smo že pri členu kodeksa javnih uslužbencev, ki pravi, da se mora javni uslužbenec izogibati vsakršnih daril in dejanj, zaradi katerih bi lahko kdo kdaj od njega zahteval kakšno korist.

Aleš Kocjan

[illegible]

Po novici o ropu umetnin iz zbirke Franca Riemerja, med katerimi so bila dela Rafaela, Rembrandta in Tiziana, smo se pozanimali o stanju trga umetnin in starin v Sloveniji.

Dela omenjenih slikarjev dosegajo cene, ki gredo daleč prek finančnih zmožnosti povprečnih slovenskih bogatašev. Pri tem se postavlja vprašanje, zakaj Riemerjevih slik ni zavarovala nobena zavarovalnica. Je bil razlog neprimerno varovanje slik, je bila morda vprašljiva njihova avtentičnost ali je bil sumljiv način pridobitve omenjenih umetnin?

Med kičem in dediščino

Javnost bo težko dobila odgovore na ta vprašanja. Zato je tem bolj zanimivo vedeti, kako razvit je trg umetniških del, kako je poskrbljeno za varovanje in zavarovanje teh del, koliko je trg umetnin in starin cenjen in rentabilen. Naše ugotovitve odnosa Slovencev do umetnosti in kulturne dediščine ne kažejo v najsvetlejši luči.

Umetnino je pametno zavarovati

Natalija Postružnik (Zavarovalnica Maribor) nam je razložila, da so umetniška dela manjše vrednosti lahko vključena v zavarovanje premoženja individualno (torej v okviru zavarovanja objekta, če je v pravni lasti), umetniška dela večje vrednosti pa zavarujejo pod posebnimi pogoji. Avtentičnost umetnin lastniki dokazujejo z izvedeniškim mnenjem ali z ustreznim certifikatom, ogleda pa si jih tudi strokovni sodelavec zavarovalnice. Morebitni razlog za zavrnitev zavarovanja je neustrezno varovanje dela večje vrednosti (če ni opremljeno z alarmno napravo, povezano s službo za varovanje). "Pri umetniških delih manjše vrednosti te omejitve ni. Vsekakor pa si naš strokovni sodelavec umetnine ogleda, nato z lastnikom izpolnita poseben vprašalnik. Na podlagi tega skupaj s zavarovalnico ugotovimo, za kakšno

stopnjo tveganosti gre, in skladno s tem oblikujemo ponudbo in pogoje za sklenitev zavarovanja. Od ocene rizicnosti so odvisni pogoji, pod katerimi bomo sklenili zavarovanje, in tudi višina premije, ki jo bo lastnik poravnal." Pri tem vrsta lastnine (zasebne ali pravne osebe) ni pomembna.

Pri Zavarovalnici Triglav (odgovoril nam je Miran Ribič) umetnino v stanovanju zavarujejo v sklopu zavarovanja stanovanjskih premočnin z dodatnim zavarovanjem umetniških predmetov za višje vrednosti. Zavarovanje krije uničenje ali poškodbo zavarovanega predmeta za široko paleto nevarnosti, od naravnih ujm do tatvine in roba. Zavarovanje velja, dokler so zavarovani predmeti v zavarovančevem stanovanju. Če je

stanovanje zavarovano s stabilno protivlomno alarmno napravo, pri Triglavu priznajo desetodstotni popust na zavarovalno premijo.

Dejan Fekonja (Zavarovalnica Grawe) nam je dejal, da se ne ukvarjajo posebej z zavarovanjem umetnin, v okviru stanovanjskega zavarovanja pa je pri njih mogoče zavarovati umetnine v zasebni lasti. Posebnega preverjanja avtentičnosti nimajo, zanimajo pa jih vrednost, avtor in morebitno vrednotenje. V primeru škode običajno njihovo zavarovanje dokazuje, da je imel v posesti in lasti kako umetnino.

Javne ustanove nekonkurenčne na trgu

Zanimalo nas je tudi, kaj o trgu umetnin, o njihovem varovanju in

vrednotenju meni Andrej Smrekar, direktor Narodne galerije (NG). Razmere na trgu po njegovo niso vprašljive: "Povsem jasno je, da so pri nas slovenski impresionisti statusni simbol." O samih cenah pa se je težko izreči, ker avkcije, ki so najučinkovitejši način zasledovanja tržnih vrednosti, pri nas nekako ne stečejo. Poleg tega v Sloveniji ni "nobene garancije, da javni zavod lahko dobi isto sliko za enako ceno kot zbiralac. Dokler te transparentce ne bomo vzpostavili, bo trg zavil v meglico in vedno bodo na voljo umetnine na pultu in tiste pod pultom, namenjene 'znanemu' kupcu'".

NG pa seveda ni tržno naravna ustanova. Hrani tudi predmete iz zasebnih zbirk, čeprav le izjemoma, ker se depojske zmogljivosti hit-

Taja Vidmar-Brejc, direktorica Galerije Eqrna, ugotavlja, da sta za nakup sodobnih umetnin potrebna razumevanje vsebine in spremljanje novih tokov.

Metoda Uršič (Galerija in starinarica Ažbe) opaža generacijski upad interesa za predmete umetniške vrednosti.

ro polnijo. "Največkrat pride v poštev dolgoročna posoja za stalno zbirko, takih je kar nekaj. Izjemoma sprejmemo tudi predmet velikega kulturnozgodovinskega pomena v preventivno hrambo." Tudi ti predmeti so zavarovani pod enakimi pogoji kot tisti v lasti NG.

Podatki o sistemu varovanja v NG so zaupna zadeva, saj sodijo h kakovosti varovanja. Sicer pa težijo k zagotavljanju nekonfekcijske tehnične opreme in k njeni sinhronizaciji s profesionalnim fizičnim varovanjem. "Muzejske zbirke so najbolj ranljive v času odprtja. Varnostne potrebe in dostop publike do predmetov sta si v nasprotju. Zato je treba ubrati razumen kompromis na podlagi ocene ogroženosti."

O nakupu prvovrstnih umetnin je Smrekar pojasnil, da te danes zelo redko pridejo na trg. "Večina zahodnih držav ima izdelane instrumente,

Umetniška vrednost pred tržno

Ljubljanska Galerija Eburna razstavlja dela sodobnih slovenskih avtorjev. Pred dvajsetimi leti je postala prva tržno naravnana umetnostna galerija na območju nekdanje Jugoslavije, in to v času, ko umetniki uradno niso imeli možnosti za prodajo svojih del. Temelj za galerijsko zbirko so predstavljali mnogi danes uveljavljeni profesorji na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Galerija se prek njih še danes seznana z mladimi, obetavnimi umetniki in jih predstavlja.

"Poskušamo prodajati dela, za katera menimo, da bodo ostala v zgodovini, ki v sebi nosijo duha časa, v katerem živimo, oz. napovedujejo prihodnjo senzibilnost. Zato so ta dela težko razumljiva," nam je razložila direktorica Eburne Taja Vidmar-Brejc. Odločitev za nakup teh umetnin je po njenem prepričanju stvar izbranega okusa, saj moramo razli-

nositi v sebi neko duhovno sporočilo. Nikakor pa ne gre za fenomen, ki bi bil lasten samo Slovincem; povsod po svetu je tako. Umetnina mora nasprotno nositi v sebi neko duhovno sporočilo." Slovenija ta čas premore mnogo odličnih ustvarjalcev, ki so našo umetnost dvignili na mednarodno raven," je prepričana Vidmar-Brejc, tako da v tem pogledu ne zaostajamo za tujino. "Z vstopom v EU upamo, da bodo slovenske umetnike tudi širše odkrili" in re-

Brejčeva je vzrok tudi v tem, da se je po vojni zbirateljska tradicija kupovanja "lepega" pretrgala; umetnine pridejo na vrsto daleč za materialnimi dobrinami, kot sta avto in hiša.

Manj zanimanja za starine

Metoda Uršič iz ljubljanske Galerije in starinarnice Azbe ocenjuje prodajo v zadnjem času kot zelo slabo. Opaža, da pri mladi generaciji ni opaziti niti zanimanja niti časa, da bi razumeli umetnine. Denar raje vlagajo drugam. Šola je prav gotovo med krivci, saj ne spodbuja čuta za kulturo in umetnost. Uršičeva sicer opaža, da se vlaga predvsem v slovenske klasike, v impresioniste, v drobne predmete pa zelo malo. "Najbrž gre za obdobje, ki bo minilo in bodo nastopili boljši časi." Vsekakor je prava umetnina po mnenju Uršičeve dobra naložba. Cena je odvisna od ponudbe in po-

Narodna galerija: za njenega direktorja Andreja Smrekarja je trg z umetninami še zmeraj ovit v meglo.

Umetnine je mogoče zavarovati posebej ali v sklopu nepremičnine, pred tem pa je treba zagotoviti primerne varnostne ukrepe.

Nakup umetnine, še posebej starejše, ni le stvar izbranega okusa, ampak tudi preverjena finančna naložba.

s katerimi omogoči lastnim javnim ustanovam prednost pri nakupu, ker varujejo svoj javni in nacionalni interes. Oboje pogrešamo pri nas, čeprav ni bilo vedno tako."

Direktor NG nam je še dejal, da je odkup od zasebnikov temeljni vir dopolnjevanja njihovih fondov. Smisel sodelovanja z zasebniki je v pridobitvi evidentiranih predmetov s strani NG, ki si jih je moč ogledati v njihovi zbirki in čakajo na trenutek, ko bodo na voljo za odkup. Sicer pa kupujejo tudi od starinarjev. "Med njimi nekoliko pogrešam zavest, da je uvrstitev umetnine v nacionalno zbirko pomembno promocijsko dejanje." NG je javni zavod, odvisen od javnih financ, in zato okoren pri izvedbi nakupa, trg pa po Smrekarjevem mnenju zahteva hitro reagiranje.

kovati dve tendenci: odločanje za spremljanje novih tokov in razumevanje le-teh ter kupovanje tretjerazredne (malomeščanske) umetnosti, ki se zdaj dobro prodaja. Prave umetnine so dobra naložba, saj lahko na dolgi rok (20 let) zvišajo svojo vrednost za pet- ali desetkrat. Vidmar-Brejčeva ugotavlja, da imamo Slovenci raje trenutno cenjene, dodelane izdelke, ki pa nimajo posebne umetniške vrednosti, ampak so le obrtniško dovršeni. Prave umetnosti večina ljudi, ki ne sledijo umetnikovi senzibilnosti in niso seznanjeni z novimi tokovi, ne ceni. "Podobno se je svoj čas dogajalo s slovenskimi impresionisti. Ljudem je na splošno bliže kič, ker gre za nekaj že vidnega, domačega, za lahko berljivo umetnost. Umetnina mora nasprotno

valorizirati." Pri najmlajših, neuveljavljenih umetnikih obstaja določeno tveganje pri nakupu, čeprav so večinoma zelo dobra naložba, zato je pred nakupom dobro vprašati za mnenje galeriste. V novonastale zgradbe sodijo prav moderne umetnine, ki imajo povrh vsega razmeroma dostopno ceno (do 500.000 tolarjev za večjo sliko). "Klasične slike so včasih kar skregane z modernimi interierji," je prepričana Vidmar-Brejčeva. Sicer pa je o cenah nesmiselno govoriti, saj je preveč odvisno od avtorja, velikosti slike in drugih dejavnikov. "Ljudi, ki se zanimajo za umetnine, ne bi mogli številčno oceniti, gre pa vsekakor za elito, in to povsod po svetu." Žalostno pa je njeno opažanje, da se mlajša generacija zelo malo zanima za umetnine. Za Vidmar-

vpraševanja. V galerijah, kakršna je Azbetova, so vsi izdelki podpisani in evidentirani. Vsaka specializirana trgovina da kupcu certifikat o avtentičnosti. Del impresionistov se ne prodaja vsak dan, drugo pa se slabo prodaja, kar se včasih ni dogajalo. "Ponaredki zagotovo obstajajo, vendar ne predstavljajo glavnega vira za težave pri prodaji." Uršičeva je bila kritična tudi do izpraznitve lokalov s tovrstno ponudbo v Stari Ljubljani in preusmeritvijo ponudbe v BTC. Pred vstopom v EU bo treba zagotoviti, da bodo predmeti kulturne in umetniške dediščine ostali doma. Javne ustanove bi morale hkrati razpolagati z višjimi denarnimi postavkami za odkup domačih umetnin. "V tem je problem, saj mnogih stvari muzeji nimajo."

Mitja Volčanšek

Rusi se ne dajo

V ruski prestolnici bodo zgradili najvišjo zgradbo na svetu. Po načrtih naj bi merila 640 metrov in imela 160 nadstropij. Sicer pa naj bi v Moskvi zgradili 60 nebotičnikov s 35 nadstropji, saj v ruski prestolnici ni dovolj površin za nove objekte, zato morajo nove zgradbe rasti v višino. Nebotičnike naj bi v obliki prstana postavili okoli stare Moskve, nikakor pa ne v njenem središču. Najvišja zgradba na svetu je stolp v tajvanski prestolnici Taipei, ki meri 508 metrov, druga je v malezijskem Kuala Lumpurju s 483 metri, na tretjem mestu pa je Sears-tower v Chicagu, ki je visok 442 metrov. Od 15 najvišjih stavb na svetu sta sicer že dve v Moskvi – ena meri 264,5 metra, moskovska univerza Lomonosov pa 240 metrov.

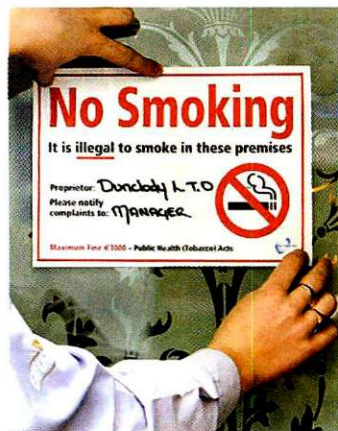
Mobilnik za slepe

Vodilni španski mobilni operater Telefonica Moviles je v španski prestolnici predstavil mobilni telefon za slepe, katerega funkcije (sporočila SMS, klicanje, ura, datum ...) je mogoče aktivirati z glasom. Telefon sicer nima zaslona, ima pa tipkovnico. Gre za prvi tovrstni mobilni telefon na evropskem trgu. Družba Telefonica Moviles je mobilni telefon za slepe predstavila skupaj s špansko nacionalno organizacijo slepih, ki šteje 65.000 članov.

Prepoved kajenja

Na Irskem je začela veljati prepoved kajenja na delovnem mestu pa tudi v pivnicah in restavracijah, hotelih in za volanom javnih prevoznih sredstev. Za kršilce zakona je predvidena kazen 3.000 evrov. Irski minister za zdravje Michael Martin je za irski radio RTE zatrdil, da bo zaradi omenjene prepovedi na leto

umrlo 150 ljudi manj, in zagotovil, da se s prepovedjo strinja velika večina Ircev. Čeprav so napovedani zakon pred časom močno kritizirali predvsem lastniki okoli 10.000 pivnic v državi, so se sedaj z njim sprijaznili, tako da po izidih javnomnenjskih raziskav prepoved podpira velika večina Ircev. Na Irskem vsako leto za posledicami bolezni, povezanih s tobakom, umre okoli 7.000 oseb.

Ukradli Nobelovo medaljo

Neznani tatovi so iz nekega muzeja nedaleč od Kalkute ukradli Nobelovo medaljo indijskega književnika in filozofa Rabindranata Tagoreja, prvega nobelovca iz Azi-

je. Iz muzeja univerze Visva Barati v Shanti Niketanu, ki ga je slavní pesnik ustanovil leta 1901, so neznanzi ukradli še njegovo uro pa tudi nekaj drugih zlatih medalj in redke predmete ter sliko, je dejal policijski inšpektor indijske države Zahodna Bengalija. Tagore, pomembna osebnost indijskega gibanja za neodvisnost in avtor državne himne, je Nobelovo nagrado za književnost dobil leta 1913.

Manj dečkov

V številnih industrijsko razvitih državah se število moških novorojenčkov zadnja leta zmanjšuje. Razmerje med novorojenčki se tako giblje okoli 1,06 rojene punčke na enega fantka in nič več v korist dečkov, kot so sprva menili. Znanstveniki opozarjajo na vplive iz okolja, kot so slaba in nezadostna prehrana, stres, kajenje pred in med nosečnostjo ter kemične snovi v okolju, izredno občutljive moške spolne celice in zarodki. Po ugotovitvah skupine znanstvenikov na spol otroka vpliva celo teža matere pred nosečnostjo. Po analizi dobrih 10.000 porodov so ugotovili, da so ženske s telesno težo pod 54 kilogrami redkeje rojevale fantke. Na 98 dečkov se je tako rodilo 100 deklic. Pri drugih nosečnicah pa so prevladovali dečki – na 100 deklic se je rodilo 110 dečkov. Tako naj bi bile izredno vitke ženske bolj nagnjene k temu, da bodo rodile deklice. Velik vpliv na razmerje rojstev med deklicami in dečki pa imajo tudi strupene snovi v okolju.

Stavke

Stavkovni val italijanskih sindikatov proti pokojninski reformi je lani močno obremenil gospodarstvo

naše zahodne sosedje. Po podatkih statističnega urada Istat je bilo v Italiji zaradi različnih stavkovnih akcij v minulnem letu izgubljenih 13,1 milijona delovnih ur. Njihovo število pa se je v primerjavi z letom 2002, ko so imeli rekordno število množičnih protestov proti načrtovanemu rahljanju pravnega varstva zoper odpoved s strani Berlusconijeve vlade, znižalo za 61,5 odstotka. Največ delovnih ur je bilo lani izgubljenih na področju kovinske industrije, kjer so zaposleni stavkali 2,7 milijona ur.

Sterilnost zaradi prehrane

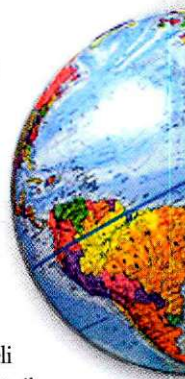
Zaradi sprememb v prehrani Kitajcev je čedalje večje število prebivalcev Kitajske sterilnih. Pri moških se je v zadnjih 40 letih število sperma-

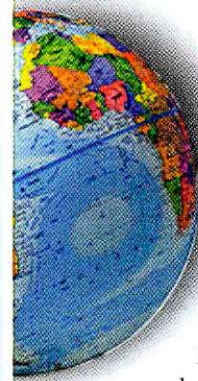

tozoidov zmanjšalo za polovico. Predvsem pri ženskah iz pokrajine Kanton pa je opaziti veliko povečanje števila obolenih za rakom na jajčnikih, materničnem vratu in črevesju. Te bolezni čedalje pogostejše povezujejo s čezmerno uporabo umetnih gnojil, konzervansov in hormonov.

Mrtve cone

Nevarno onesnaževanje okolja, še zlasti pa pojav tako imenovanih mrtvih con v morjih in oceanih, v katerih sploh ni kisika, torej tudi ne življenja, bi lahko ogrozilo na stotine milijonov ljudi po vsem svetu. Ta pojav, ki se hitro širi, ima velike posledice za ribolov in ohranjanje življenja v morju, je na tridnevni mednarodni konferenci o problemih okolja, ki poteka na južnokorejskem otoku Jeju, dejal predstavnik Programa ZN za okolje (UNEP) Nick Natal. Po najnovejših raziska-

vah je na 70.000 kvadratnih metrov morske površine približno 150 t. i. mrtvih con, kar je dvakrat več kot leta 1990. Mrtve cone se pojavljajo povsod – od Mehškega zaliva do Baltškega morja, Jadrana, Rume-nega morja, opazili pa so jih tudi v Južni Ameriki, na Japonskem, Avstraliji in na Novi Zelandiji.

Hrana za spanje

Osebe, ki trpijo za nespečnostjo, bi morale paziti, kaj jedo. Italijansko združenje za težave s spanjem je sestavilo seznam jedi, ki jih priporoča osebam, ki trpijo za nespečnostjo, kot tudi tistih hrane, ki bi se jih morali izogibati. Ljudje, ki ne morejo spati, bi se zagotovo morali izogibati čokoladi, kavi, raznim prigrizkom, pekoči in slani ter konzervirani hrani. Po drugi strani pa za dober spanec društvo priporoča testenine, riž, kruh, ječmen, kuhana jajca, meso, ribe, sveži sir in raznoliko zelenjavo. Ta vrsta hrane vsebuje aminokisline, ki spodbujajo izločanje serotonina med procesom spanja. Solata, česen, čebula, cikorija, repa in zelje imajo pomirjujoče lastnosti, ki lajšajo spanec. Klasičen kozarec toplega mleka je odličan za

materialov na Univerzi v Virginiji, naj bi bil naslednji turist, ki bo z vesoljsko ladjo Sojuz poletel na Mednarodno vesoljsko postajo (ISS). Odhod je predviden aprila 2005. Na ISS, bo preživel teden dni, za to pa bo moral odšteti 20 milijonov dolarjev. Sicer pa sta bila na turističnem "izletu" v vesolju že Američan Dennis Tito (leta 2001) in Južnoafričan Mark Shuttleworth (leta 2002), ki sta poletela v vesolje z rusko vesoljsko agencijo Rosaviasmos. Olsen naj bi se na polet začel pripravljati v prihodnjih dneh v Zvezdnem mestecu v Rusiji. Pred odhodom je dejal, da želi s svojim potovanjem do ISS današnjo mladino spodbuditi, da bi si postavljala visoke cilje

in da bi razumela, da vzgoja, delo in želja po uresničitvi sanj predstavljajo čar Amerike. Kandidat za potovanje v vesolje namerava na krov vesoljske ladje ponesti inštrumente, ki jih izdelujejo v njegovi družbi, to so optični inštrumenti, pa tudi infrardeče kamere. Izvedel naj bi nekaj znanstvenih poskusov.

Monetova slika

Sliko francoskega slikarja Clauda Moneta z naslovom Le bassin aux Nymphéas, katere vrednost ocenjujejo na devet do 12 milijonov dolarjev, bo maja na dražbi v New Yorku ponudil ameriški producent Roy Stark. Zbirka neodvisnega producenta filma Let nad kukavičjim gnezdodom bo ena glavnih privlačnosti dražbe 6. maja, na kateri bodo v ospredju dela impresionistov in modernih slikarjev. Poleg omenjenega Monetovega platna, naslikanega med letoma 1917 in 1919, Starkova zbirka zajema tudi dela Ge-

orgesa Braqua (Ženska s kitaro), Augusta Rodina, Henryja Moora, Fernanda Legera in Maxa Pechteina.

Nov rekord

Ameriška vesoljska agencija NASA je postavila nov hitrostni svetovni rekord z nadzvočnim zračnim plovilom, ki lahko doseže hitrost sedem machov (8575 kilometrov na uro), in tako preseгла rekord iz leta 1967, ki je znašal 6,7 macha (8207 kilometrov na uro). Prototip X-43A brez posadke, ki ni

ne letalo ne raketa, je na testnem poltu s hitrostjo, sedemkrat večjo od hitrosti zvoka, uspešno preletel Tihi ocean, potem pa v skladu z načrti strmoglavil v morje. Šestminutni polet je potekal v optimalnih vremenskih razmerah. Preskus 3,6 metra dolgega plovila so namreč pred tem večkrat preložili. Pri omenjenem zračnem plovilu gre za novo tehnologijo pogona, za katero se zanima tudi ameriško obrambno ministrstvo. Plovilo X-43A namreč v nasprotju z raketami za delovanje ne potrebuje lastne zaloge kisika, temveč ga motor med poletom sam črpa iz zraka.

Poklon kmetov

Kmetje v danski pokrajini Kolding se bodo na dan poroke 35-letnega prestolonaslednika Frederika in njegove zaročenke, 32-letne avstralske pravnice Mary Donaldson, vzdržali gnojenja polj. Predstavniki kmetov pravijo, da želijo s tem na dan poroke 14. maja omogočiti prebivalcem Koldinga prijetno spremljanje poročne slovesnosti na televiziji. Vonj po gnoju jim tega namreč ne bi omogočil.

ublažitev živčne napetosti in nespečnosti, zmanjšuje pa tudi kislino v želodcu. Sladica, polna enostavnih ogljikohidratov, in čaj z medom bosta sprostila možgane. Po nekaterih ocenah samo v Italiji za nespečnostjo trpi dvanajst milijonov ljudi.

Nov turist

Ameriški poslovnež, 58-letni Gregory Olsen, doktor znanosti

Zapleti s princeso

Ruski arheologi so tako imenovano Altajsko princeso našli leta 1993 na planoti Ukok, na meji s Kitajsko. Mumija dekleta s čudovitimi tetovazami na eni roki se je ohranila v skoraj idealnem stanju zaradi vode, ki je napolnila grob in zamrznila. Oblečena je bila v svileno oblačilo in pokrita z umetelno izdelanim pokrivalom. Skupaj z njo je bilo pokopanih šest konj s sedli in uzdami, našli pa so tudi hrano iz ovčjega in konjskega mesa ter lesen, bronast in zlat nakit. Domnevajo, da je bila mumija dekle pomembnega rodu ali pa šamanke. Za nadaljnje raziskave so jo odpeljali na Inštitut za arheologijo in etnografijo v Novosibirsk. Toda potresni sunki, ki območje stresajo kar dva- do trikrat na teden, so povzročili spor med arheologi, tamkajšnjimi prebivalci in altajskimi oblastni, ki sedaj trdijo, da je bila mumija, čeprav so imeli arheologi dovoljenje za izkopavanja, s svojega mesta odpeljana nezakonito. Arheologe so obtožili neupoštevovanja prednikov in jim prepovedali nadaljnja izkopavanja. Zahtevajo tudi vrnitev Altajske princese.

Morda razumnejši

V zadnjem času smo ljudje postali razumnejši, v nekaterih pogledih pa manj razumni kot naši predniki. To je značilnost individualističnih, dinamičnih in netradicionaliziranih družb, v katerih je vsakdo v imenu svoje svobode podvržen nasprotujočim si pobudam. Po eni strani današnji človek uživa vsak trenutek, po drugi skrbi za svoje zdravje in svojo prihodnost; po eni strani se od realnosti oddaljuje in gleda na svet po zenovsko, po drugi pa se trudi biti aktivnejši, dinamičnejši in učinkovitejši. Zaradi pritiska norm higiene in varnosti je čedalje manj ljudi, ki znajo zares živeti v sedanjost. Zabav in užitkov postaja čedalje več, enakomerno s tem pa narašča število ljudi, ki imajo eksistencialne probleme ali trpijo zaradi depresije. Prav vse postaja predmet načrtovanja in korekcije, tudi zadovoljstvo. Ker je ideal posmrtnega življenja pri mnogih zamrl, znanost pa ljudem obljublja nadaljnji napredek in daljše življenje, zdravje postaja čedalje večja skrb.

Programiranje apetita

Težava tistih, ki se večno bojujejo z odvečno težo, je v možganih, ne v želodcu. Ugotovljeno je bilo celo, da je naš naravni apetit mogoče oblikovati kmalu po rojstvu za vse življenje. Na medicinskem inštitutu v Oregonu so raziskovali vlogo hormona leptina v razvoju možganov in pri debeljenju. Za to so uporabili gensko spremenjene miši, ki tega hormona niso izločale. Leptin namreč uravnava apetit – čim višja je raven leptina, manjši je občutek lakote. Miši, ki niso izločale tega hormona, so se, ko so odrasle, spremenile v debeluhe. Toda če so jim v prvih tednih življenja dodajali leptin, so odrasčajoče miši jedle veliko manj. V delu možganov, ki uravnavajo občutek lakote, so pri teh miših našli veliko več nevroinov, ki ponavadi pošiljajo znamenja, da je organizem sit, kot pri miših, ki jim niso dodajali leptina. Sprememba se je ohranila vse življenja in omogočala živalim, da so bolj uravnemale občutek lakote oz. sitosti. Izsledki kažejo, da se naša teža zapiše v naše možgane v zgodnjem otroštvu.

V nekaj urah

V Markovem evangeliju je zapisano, da je hitra Kristusova smrt malo več kot tri ure po križanju zelo začudila Pilata. Ob taki kazni je nenormalen položaj telesa z obešeno in sproščeno hrbtenico oteževal izdihovanje zraka iz pljuč, človek je trpel kakor pri težkem napadu astme. Če je hotel izdihniti in potem spet vdihniti, se je moral opreti na pribite noge in se dvigniti na višino rok. Premikanje navzgor in navzdol po križu je potekalo toliko časa, dokler človek ni popolnoma obnemogel. Ko se ni mogel več dvigovati, je natopila smrt zaradi zadušitve po dveh do treh dneh muk. Če so mu hoteli skrajšati trpljenje, so mu prebili stegenice in smrt je nastopila že čez dve do tri minute, ker se pribiti ni mogel več opirati na noge, kot se je to zgodilo z levim in desnim razbojnikom. Toda zakaj je Kristus umrl tako hitro? Najbolj razširjena različica je smrt zaradi zadušitve, ki je nastopila tako hitro zaradi izčrpanosti po pretepanju, druga pa je, da je umrl zaradi infarkta zaradi stresa.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

datum rojstva: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum: _____

podpis naročnika: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

S to naročilnico se zavežujem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Slovesnost ob dvigu
zastav novih članic na
sedežu Nata v Bruslju

Fotografije: Reuters

Velika širitev Nata

Največja širitev Nata, ki se je skoraj pokrila s 55-letnico tega zaveznitva, je vsaj v Sloveniji minila razmeroma tiho. 29. marca je bilo precej bolj slovesno v Washingtonu, ko je bila sedmerica držav formalno sprejeta v zaveznitvo, potem pa še na sedežu Nata v Bruslju. Vsekakor gre za zgodovinski dogodek, katerega dejanski pomen bo odvisen predvsem od sposobnosti Nata, da se celovito prilagodi novim razmeram v svetu.

Čeprav je Nato bil in ostaja predvsem organizacija za zagotavljanje kolektivne varnosti, je treba danes to varnost dosegati na nekoliko drugačne načine in proti precej drugačnim sovražnikom. Ko je bil Nato 4. aprila leta 1949 v Washingtonu formalno ustanovljen s podpisom Severnoatlantske pogodbe, je bil namenjen obrambi evropskih demokracij pred vojaško grožnjo Sovjetske zveze.

Od hladne do balkanskih vojn

Obrambna strategija, na kateri je od svoje ustanovitve pa vse do konca hladne vojne temeljil Nato, je zahtevala številčne vojaške sile, dobro oborožene s težkim orožjem. Odločilen dejavnik, ki je že s svojim obstojem odvrčal nasprotno stran od napada, pa je bilo jedrsko orožje v rokah treh članic zaveznitva: ZDA ter v manjši meri Velike Britanije in Francije. Kot dejavnik odvrčanja napada je bil Nato očitno izredno uspešen: tako uspešen, da mu ni bilo treba do konca hladne vojne nikoli stopiti v oborožen spopad.

Svojega starega sovražnika je dokončno izgubil leta 1990, ko je z Varšavskim paktom sklenil pogodbo o konvencionalni oborožitvi v Evropi in skupno deklaracijo o nenapada-

nju. Leto kasneje so Varšavski pakt razpustili in Nato je postal edina mednarodna organizacija v Evropi, ki svojim članicam ponuja varnostna poročila po načelu napad na enega je napad na vse, kot določa znani peti člen Natove ustanovne pogodbe.

Potem so vojne na območju nekdanje Jugoslavije pokazale, da evropske države še vedno niso sposobne same skrbeti za evropsko varnost. Varnostna vloga ZDA v Evropi je ostala odločilna tudi pri reševanju balkanskih konfliktov. Po nekajletnem oklevanju je Nato prilagodil svojo varnostno politiko tako, da je prevzel aktivnejšo vlogo – ne le z neposrednim varovanjem svojih članic, ampak tudi z zagotavljanjem varnosti in stabilnosti na celotnem evropskem območju, tudi na Balkanu.

Sad nove politike je bila prva vojaška akcija Nata v njegovi zgodovini, ko je za-

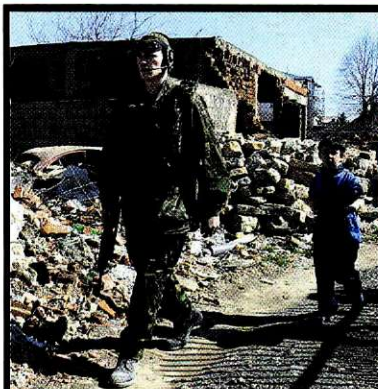
vezništvo leta 1995 z napadi na vojaške položaje bosenskih Srbov doseglo konec vojne v Bosni. Mirovne sile pod vodstvom Nata in z mandatom Združenih narodov so v Bosni še danes. Podobno se je Nato odzval tudi leta 1999 na Kosovu z največjo vojaško operacijo v svoji zgodovini in hkrati edinkrat neposredno uporabil vojaško silo proti kakšni državi. Ob teh posegih je Nato prevzel tudi pomembno humanitarno vlogo in doslednejšo skrb za varovanje temeljnih človekovih pravic kot svoje temeljne vrednote tudi zunaj meja svojih članic.

Od evropskega h globalnemu

Toda nadaljnji razvoj dogodkov je pokazal, da tudi ta vloga v obdobju današnje globalne povezanosti in medsebojne odvisnosti ne more biti omejena samo na evropske okvire. Takoj po 11. septembru leta 2001 je takratni generalni sekretar Nata George Robertson zaveznitvo prvič v njegovi zgodovini pozval k izpolnitvi 5. člena ustanovne pogodbe. Globalni terorizem je postal nov sovražnik zaveznitva – morda nič manj nevaren od nekdanje sovjetske grož-

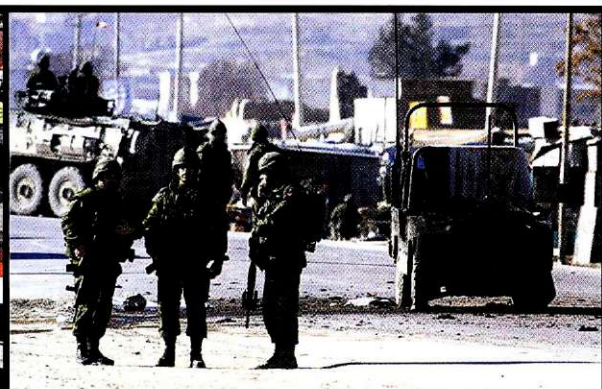
• Sprejem sedmih novih članic v Washingtonu: Ameriški predsednik G. W. Bush je nove članice pozdravil kot "enakopravne partnerke".

• Vojaška akcija Nata ob kosovskem konfliktu leta 1999 je bila zelo uspešna.

• Posledice terorističnega napada 11. marca v Madridu: globalni terorizem grozi tudi Evropi.

• Sile Nata v Kabulu, Afganistan: prva Natova mirovna misija zunaj evropskih meja, ki nosi visoko stopnjo tveganja za njene vojake

nje. Teroristični napad 11. marca letos v Madridu je dokončno potrdil, da ta sovražnik ni le "ameriški problem", ampak v podobni meri grozi tudi Evropi.

Nato je začel podobno vlogo, kot jo je pri balkanskem konfliktu prevzel na širšem evropskem območju, prevzemati tudi v svetovnem merilu. Podobna prelomnica kot leta 1995 Bosna je bil lani Afganistan. Nato je prevzel poveljstvo nad tamkajšnjimi mednarodnimi mirovnimi silami, kar je prva takšna operacija zavezništva zunaj Evrope. Proti svetovnemu terorizmu se namreč ni mogoče bojevati le s klasično obrambo na lastnih tleh, ampak s prispevanjem k miru in stabilizaciji v družbah, iz katerih terorizem izhaja.

Temu primerno je večji tudi Natov strateški interes za Afganistan in tudi širše območje Bližnjega in Srednjega vzhoda, od koder izhaja pomemben del teroristične grožnje. V ta okvir sodi tudi pobuda ZDA, da bi podobno mirovno vlogo kot v Afganistanu Nato prevzel tudi v Iraku. Za zdaj o tem soglasja v Natu ni, več upanja za dogovor pa bo, če bo začasna iraška vlada, potem ko ji bodo Američa-

ni izročili suverenost nad državo, sama zaprosila Nato za pomoč.

Šibke točke

Toda boj proti terorizmu je pokazal tudi na slabosti zavezništva. V akciji proti talibanskemu režimu kot prvemu delu vojaškega boja proti terorizmu so ZDA vljudo zavrnile ponujeno pomoč Nata. Za to je kriv prepad med ameriški in evropski vojaški zmogljivostmi, predvsem v tehnološkem smislu.

Poleg tega se lahko tudi tako mogočna vojaška sila, kot jo danes predstavlja Nato, znajde v težavah, ko se ne bojuje proti državam, ampak proti ilegalnim organizacijam. Če bi bil glavni sovražnik res "osla" v podobi treh držav, kot je to pred časom trdil ameriški predsednik Bush, bi bil problem lahko rešljiv. Strmoglavljenje režimov v odpadniških državah je v vojaškem smislu razmeroma lahka naloga, ki lahko v vojni proti terorizmu sicer pomaga, ne more pa samo po sebi prinesiti končne zmage. Režima, kot sta bila talibanski in Huseinov, sta padla v nekaj tednih, problem terorizma pa je ostal. V Iraku je terorizem po padcu režima celo našel idealen nov teren za akcije.

Nato bo za soočanje s takimi izzivi v prihodnje potreboval tako več politične volje za čezatlantsko sodelovanje (ki jo je v zadnjem letu nekoliko primanjkovalo na obeh straneh Atlantika) kot tudi bolj sofisticirane metode delovanja. Namesto množičnih "klasičnih" vojsk predvsem majhne specializirane in zelo mobilne enote, vrhunsko tehnologijo, krepitev obveščevalnega sodelovanja, premišljene metode vzpostavljanja in vzdrževanja miru in stabilizacije na kritičnih območjih – od Kosova do Afganistana. Prvi koraki so bili storjeni, toda pot k vsem prilagoditvam bo še dolga, od uspeha ali neuspeha pa bo odvisna tudi nadaljnja usoda zavezništva.

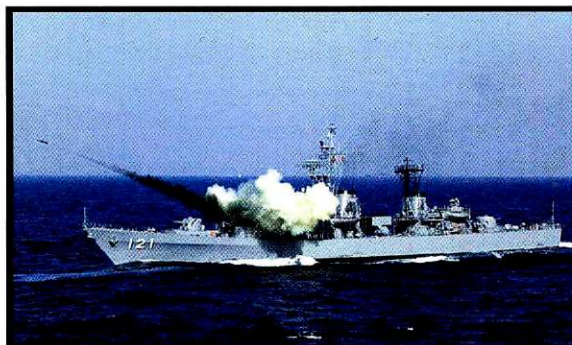
Vse Natove širitve

In kakšno vlogo ima pri tem širitev zavezništva? Gre za peto in hkrati največjo širitev. Za prvo širitev se je severnoatlantsko zavezništvo odločilo pred dobrega pol stoletja, leta 1952, ko sta se mu pridružili Grčija in Turčija, med (nesojenimi) kandidatki pa se je omenjala celo komunistična Jugoslavija. Že imena teh držav

kažejo, da je zavezništvo takrat bolj upoštevalo vojaško-strateške kriterije – geostrateško pomembni jugovzhod Evrope – kot pa politične. Zadnjič se je zgodilo, da demokratičnost in civilni nadzor nad vojsko nista bila upoštevana kot kriterija za sprejem.

Vse kasnejše širitve pa so postavljale v ospredje politične kriterije s poudarkom na zavezanosti demokraciji. To je veljalo tako leta 1955, ko se je pridružila Zahodna Nemčija, ki se je medtem predvsem pod ameriškim pokroviteljstvom že v zadovoljivi meri otresla nacistične totalitarne dediščine, in leta 1982, ko je pristopila Španija, ki je po koncu Francovega avtoritarnega režima prav tako doživela demokratizacijo.

Koncu hladne vojne je sledila nadaljnja širitev proti vzhodu, ki pa je bila razmeroma previdna in postopna, tudi zaradi izogibanja preostri konfrontaciji z Rusijo. Ta širitev se je pravzaprav začela z ustanovitvijo Severnoatlantskega sveta za sodelovanje, v katerega so se lahko vključile nove demokracije nekdanjega vzhodnega bloka od Srednje Evrope do nekdanjih sovjetskih republik. Leta 1993 so obli-

• Zavezništvo Evrope z Združenimi državami Amerike je v hladni vojni uspešno odvrnilo sovjetsko grožnjo. Komunistični Varšavski pakt je razpadel sam od sebe.

kovali Partnerstvo za mir, ki je za mnoge države postalo nekakšna čakalnica za članstvo v Natu. Prva prava širitev na območje nekdanjega vzhodnega bloka je sledila leta

no enakopravno) partnerico.

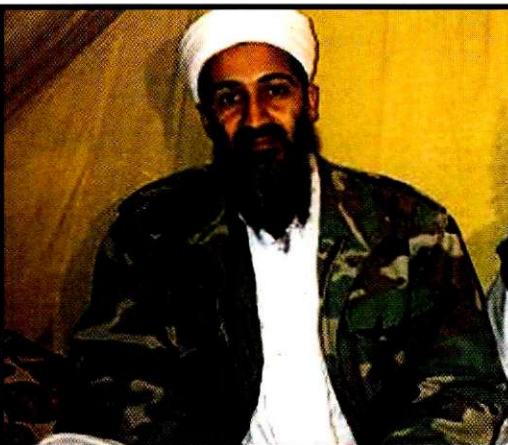
Pridobitve za nove članice so nesporne – v obliki varnostnih poroštev. Podobno kot v baltskem se je tudi v slovenskem primeru to

Nato? Nobena od sedmerice novih članic ne prinaša s seboj omembe vrednih oboroženih sil, kar pomeni, da z njihovo vključitvijo sama vojaška moč zavez-

vzhod: na primer z Moldavijo in Ukrajino, kasneje pa z državami osrednje Azije, morda celo Rusijo. Toda to je lahko za prihodnost zavezništva tvegano, saj lahko posta-

• George Robertson (levo), nekdanji generalni sekretar Nata: napad na enega je napad na vse.

• Osama bin Laden, voditelj Al Kaide: boj proti terorističnim organizacijam je težji izziv kot boj proti odpadniškim režimom.

• Jaap de Hoop Scheffer, generalni sekretar Nata, od Slovenije pričakuje razvoj majhnih specializiranih vojaških sil.

1999, ko so se v Nato vključile Češka, Madžarska in Poljska. Slovenija je morala kljub velikim pričakovanjem skupaj z drugimi v "čakalnici" počakati še pet let.

Kdo bo komu koristil?

Tokratna širitev je smiselno zaokrožila prejšnjo in z vključitvijo baltskih držav hkrati prvič segla tudi na prostor nekdanje Sovjetske zveze. Rusko negodovanje pri tem je bilo pričakovano, še posebej ko so začeli zračni prostor Litve, Estonije in Latvije varovati lovci belgijskega letalstva F-16 v sestavi sil Nata. Delna kompenzacija za Rusijo pa je bilo že oblikovanje sveta Nato-Rusija leta 2002 kot oblika sodelovanja, ki naj bi Rusijo iz rivalske sile spremenil v (vsaj formal-

pokazalo na zelo oprijemljiv način. Odkar Slovenija obstaja kot država, njen zračni prostor prvič varujejo sodobna lovska letala (saj menda ni kdo mislil, da se lahko pred komerkoli branimo s pilatusi?). Nato je Sloveniji že prihranil potencialno ogromen strošek razvoja sodobnega vojaškega letalstva, kakršnega za svojo varnost potrebuje vsaka država. Slovenija se lahko tako namesto zelo dragega razvoja vseh vidikov vojaške obrambe posveti le posameznim specializiranim vidikom in se z njimi vključi v skupno Natovo obrambo. To pot je Sloveniji dovolj jasno nakazal tudi generalni sekretar Nata Jaap de Hoop Scheffer.

Toda kaj je s širitvijo pridobil

ništva ne bo bistveno narasla. Vsekakor pa bo zavezništvu strateško koristila ozemeljska zaokrožitev, saj sega zdaj na vzhodu v nepretrgani črti od Norveške prek Baltika do Črnega morja. Kot "bela lisa" je za to črto ostal le zahodni Balkan, ki pa ga tvorijo predvsem države kandidatke za katerega od prihodnjih krogov širitve (predvsem Hrvaška, Makedonija in Albanija), in območja, ki so pod nekakšnim protektoratom Nata (Bosna in Kosovo). Zavezništvo se je s širitvijo tudi približalo kritičnim točkam Bližnjega vzhoda in osrednje Azije.

Nekateri analitiki zdaj prav v imenu boja proti terorizmu zagovarjajo nadaljevanje širitve na

ne preveč ohlapno, zapletejo se lahko procesi sprejemanja odločitev, kjer se težave pojavljajo že zdaj, problem pa bi bil lahko tudi, če vse članice ne bi delile podobnih kulturnih in političnih vrednot.

Vse dosedanje članice so ne glede na svojo kulturno tradicijo – od Norveške do Turčije in od ZDA do Bolgarije – usmerjene zahodno, prizadevajo si za demokracijo in (z delno izjemo Turčije) ne kršijo človekovih pravic v večjem obsegu. Vprašanje je, ali bo v kratkem veljalo enako za države Srednje Azije ali za Rusijo. Zavezništva v boju proti globalnemu terorizmu so pomembna, vendar nikakor ne za celno demokratičnih vrednot.

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI
SLOVENIJA-TEL

www.rumenestrani.com

Je univerzitetni diplomirani pravnik in nekdanji kazenski sodnik. V javnosti je postal znan, ko je prevzel vodenje vladnega urada za preprečevanje korupcije. Danes se poslavlja s tega delovnega mesta. Pravi, da se je znašel na razpotju, po tehtnem premisleku se vrača v stroko. Zatrjuje, da ni dvignil rok od boja proti korupciji in da se bo še naprej bojeval in zavzemal za načela in cilje, ki jih ima pred seboj že vse svoje življenje in ki so popolnoma enaki ne glede na to, ali dela kot predstojnik urada za preprečevanje korupcije ali pa bo opravljal dela v tožilski organizaciji.

Javnost je presenetila novica o vašem odstopu od kandidature za predsednika komisije za preprečevanje korupcije. Zakaj ste se tako odločili?

Za to sem se odločil, ker sem se znašel na razpotju. Začutil sem, da se moram osebno odločiti med tem, ali bom nadaljeval delo predstojnika institucije, ki se oddaljuje od moje temeljne strokovne opredeljenosti, to je od kazenskega prava in dela v pravosodju in se včasih približuje politiki, populizmu, ali pa se bom vrnil v stroko. Pri delu vodenja urada je namreč težko začrtati jasno mejo med različnimi elementi. Vodenje organa pa zahteva tudi veliko upravljanja, menedžiranja. Če bi delo nadaljeval na tem mestu, bi se način dela in zgodba o delu v uradu zame začela ponavljati.

pravnega epiloga. Zase dejansko nisem več videl jasne perspektive, ki bi tudi mene osebno vodila v tisto smer, za katero menim, da je prava. Nikoli se nisem nameraval obračati ali iti v smeri politike in nekakšnega populističnega delovanja. Dolgoročno si želim delati na področju, ki ga strokovno tudi najbolj obvladam. Novoustanovljena komisija je sicer neodvisna in ima položaj, za katerega smo se vedno zavzemali, hkrati pa vendarle nima konkretnih pooblastil. Komisija bo delovala predvsem preventivno, sistemsko. Presodil sem, da je zame najbolje, da nadaljujem svojo poklicno pot drugje. Zato sem se prijavil na razpis za mesto višjega tožilca pri Vrhovnem tožilstvu Republike Slovenije. Tožilstvo je ena ključnih institucij, ki sodeluje v boju proti korupciji in drugemu kriminalu. Prepričan sem, da se da delo tožilstva na tem področju še zelo izboljšati, da še zdaleč ne dosega tiste učinkovitosti, ki bi jo moralo, in da lahko sam k temu veliko pripomorem. To lahko storim z znanjem, ki sem ga pridobil na uradu, in s tistim, kar nosim s seboj kot nekdanji kazenski sodnik pa tudi kot delavec ministrstva za pravosodje, kjer sem pripravil spremembe kazenske zakonodaje ob vstopanju v Evropsko zvezo. Menim, da s svojim znanjem in s tem, kar prinašam s seboj, lahko bistveno bolj pripomorem k učinkovitejšemu boju proti korupciji, kot bi to lahko počel naprej kot predstojnik prihodnjega protikorupcijskega organa, ki bo navsezadnje voden kolektivno.

Urad je pod vašim vodstvom veliko pripomogel tudi k razumevanju pojma korupcije. Nekateri menijo, da vam je bilo vsega zadosti in da ste preprosto dvignili roke. Ali to drži?

Nisem dvignil rok. Še naprej se bom bojeval in zavzemal za načela in cilje, ki jih imam pred

preprečevanje korupcije in potem ta služba kritizira vlado, ministre, vladajočo stranko v primerih, ko je udeležena v procesih, ki jih ocenjujemo kot koruptivne. Mislim, da smo dosegli tudi to, da so ljudje začeli razmišljati o korupciji, da spoznavajo in razumejo njene nevarnosti, oblike, ki se pojavljajo, in podobno. Korupcija je tako postala del resne strokovne in politične razprave v Sloveniji. Sam vidim, da na takšen način naprej skoraj ne morem več. To zgodbo lahko ponavljam s tega mesta, bojim se, da se počasi izgublja verodostojnost, če ponavljam isto zgodbo, pa se nič drugega ne zgodi, oddaljujem se od stroke v ožjem smislu. Preprosto se je bilo treba odločiti; poleg tega želim dokončati magistriraj, ki sem ga skoraj dokončal v tem času zanemaril. Preprosto se želim vrniti k vsebini stvari, za katero sem se solal. To želim opravljati z najučinkovitejšim orodjem, to je kazenskimi pravom, s katerim se da tudi dobro in v resnici priti do konca najbolj deviantnim korupcijskim dejanjem, ki jih umeščamo med kazniva dejanja s področja korupcije. To so različna podkupovanja, nezakonita posredovanja, zlorabe položajev in podobno. V uradu pa zdaj govorimo bolj o korupciji v smislu kršitev etike, morale, nepotizma, klientelizma, kršitvah dolžnosti in dolžnih ravnanj. Ampak to so kategorije, ki so zelo mehke, ki jih je zelo težko opredeljevati, kjer se skoraj vsakdo lahko izogne trdnjejši odgovornosti. Človeka dejansko frustrira, ko v bistvu govori o teh stvarih, ki jih je včasih nemogoče dokazati s trdnimi dokazi ali spraviti v kršitve pravnega reda, čeprav ve, da gre za pokvarjenost, za deviacije in podobno. Ko potem t. i. cenjeni strokovnjaki govorijo o tem, češ, kaj se nekdo vtika v stvari, če ni nič protipravnega, in da je treba to pustiti pri miru, da nimamo pravice, da preko

Kriv je človeški faktor na strani države

Pogovor z Boštjanom Penkom

Ali to pomeni, da na tem mestu zase osebno niste videli prave perspektive?

Gre za to, da v bistvu veliko govorimo o različnih nepravilnostih, kritiziramo, opozarjamo, malo pa se zgodi. Obstaja realna nevarnost, da tisti, ki se s tem ukvarja, v končni fazi postane neverodostojen, če temu delu ne sledijo tudi druge institucije in če zadeve ne dobijo ustreznega

seboj že vse svoje življenje in ki so popolnoma enaki ne glede na to, ali delam kot predstojnik urada za preprečevanje korupcije ali pa bom opravljal dela v tožilski organizaciji. Prepričan sem, da smo na uradu veliko storili v boju proti korupciji, da smo si upali in pri tem tudi uspeli, ko smo kritizirali oblast, kar je verjetno unikum v sistemih, kjer vlada ustanovi svojo službo za

račujemo pooblastila, kršimo pravice drugih in podobno. Res je včasih frustracija kar precejšnja, ko ne moreš prebiti tega zidu.

Kakšna pa so pooblastila državnega tožilstva glede na to, da doslej na sodiščih za t. i. velika kriminalna dejanja ni bil še nihče pravomočno obsojen. Če že tu težko do- »

» kazujete, kako lahko tožilci na sodiščih dokazujejo takšna dejanja?

Če bom izbran za državnega tožilca, ne bom imel nobenih problemov, kar se zakonodaja tiče. Ocenjujem in takšne ocene je sprejela tudi specializirana mednarodna organizacija za boj proti korupciji Greco, ki je bila nedavno pri nas, da je slovenska zakonodaja povsem primerna za boj proti korupciji in da ji ne v kazenskem ne v drugih delih nič ne manjka. Ni problem v zakonu. To tudi sam ves čas zatrdujem, da ni problem v zakonu o kazenskem postopku in kazenskem zakonu, če te predpise uporabljajo kompetentni ljudje, ki vedo, kaj početi s tem, ki si upajo uporabiti ukrepe, ki so na razpolago, ki so na neki način pripravljeni uporabljati druga znanja, ki so na razpolago. Državni tožilci imajo možnost angažiranja strokovnjakov z različnih področij, lahko oblikujejo ekspertne skupine kvalificiranih ljudi. Obstaja tudi možnost, da se že v predkazenskem postopku nekomu zaseže tudi legalno pridobljeno premoženje. Seveda le, če obstaja sum storitve kaznivih dejanj in je znano, da ima storilec hiše, jahte, nepremičnine in drugo premoženje. Vse to se lahko zaseže, preden pride do afere, škandala in preden se to premoženje lahko odtuji, prenese na druge in se s tem poskuša zakriti lastništvo in izvor. To se lahko naredi hitro in učinkovito že v prvi fazi, ko so informacije, ki pripeljejo do zadostne stopnje suma, da je bilo storjeno takšno kaznivo dejanje, tako da se preprosto zavarujejo premoženjskopravni zahtevki, da se zavaruje odvzem protipravno pridobljene premoženjske koristi. Problem naših kazenskih postopkov je v večini primerov tudi v tem, da se nekdo na koncu morda obsodi, postopek

Upati si je treba, ko je na primer v igri pomemben direktor, poslovec, človek, ki uživa navidezni ugled v družbi, da se mu zasežejo na primer njegovi vrednostni papirji ...

traja zelo dolgo, ugotovi se moralna odgovornost in krivda za storjeno kaznivo dejanje, s premoženjskega vidika pa takšen postopek predstavlja samo škodo za državo in oškodovance. V veliki večini primerov v bistvu nima nihče nič od tega. Zakon dovoljuje popolnoma drugačno prakso, samo treba je vedeti in znati pa tudi upati si je treba to storiti. Upati si je treba, ko je na primer v igri pomemben direktor, poslovec, človek, ki uživa navidezni ugled v družbi, da se mu zasežejo na primer njegovi vrednostni papirji, da se zamrznejo transakcije, ki potekajo, da se preprosto pogleda po registrih, kaj je treba storiti, da se priključijo telefoni, če je treba, in se zakonito prisluškuje in uporabi vsa druga sredstva, ki so v teh primerih na voljo. Zakonodaja daje dovolj sredstev. Prepričan sem, da bi bilo vse

Rad bi videl, da bi obstajala trajna in trdna politična volja, ki pa v tem smislu ni politična volja vladajočih ali političnih strank opozicije, ampak je politična volja, ki mora temeljiti na širšem družbenem konsenzu. Tako kot je bilo to recimo pri osamosvojitvi, ko si nas je 95 odstotkov državljanov želelo osamosvojiti.

drugače, če bi se v kateremkoli primeru, ki smo jih tudi mi obravnavali, združilo na primer 10 najboljših kriminalistov, ki jih Slovenija premore na tem področju, in nekaj tožilcev ter bi nato skupaj z drugimi službami, kot so carina, davkarija, urad za preprečevanje pranja denarja, različne in-

spekcijske službe, in nadzorne ustanove, kot sta računsko sodišče in notranja revizija. Če bi se ti državni nadzorni mehanizmi ustrezno povezali in aktivirali, bi absolutno na podlagi zdaj veljavne zakonodaje praktično vsak primer dovolj dobro razčistili, obravnavali in pripeljali do konca.

Kaj je potem razlog za to, da se nobeden od velikih primerov ne pripelje do konca, da se stvari na sodiščih vlečejo in na koncu "padejo", dominirajo pa odvetniki, ki branijo osumljence teh kaznivih dejanj?

Menim, da tu odpove predvsem človeški faktor na strani države in na strani državnih nadzornih mehanizmov. To se dogaja iz različnih vzrokov. Ponekod ni objektivnih možnosti; je premalo ljudi, da bi se sploh lahko ukvarjali z

velikimi primeri, ali pa nimajo ustrezne izobrazbe. Ponekod se druga za drugo dogajajo reorganizacije, drugje gre čisto za osebna razmerja in razprtije med ključnimi akterji in za ukvarjanje s samim s seboj, namesto da bi se ukvarjali s problematiko, s katero bi se morali. Dostikrat gre za nepovezanost pri delovanju institucij, kjer vsak obdeluje svoj vrtiček in ljubosumno skriva podatke in informacije, do katerih prihaja, namesto da bi si jih tekoče izmenjeval z drugimi in da bi cel sistem enotno deloval. Včasih gre tudi za neavtonomnost nekaterih institucij, včasih gre za to, da so v ozadju določeni interesi kapitala, nekatere povezave, ki ne želijo aktivnega delovanja, ki odkriva ta kazniva dejanja. Marsikaj je vzrok, vzroki so različni in v vsaki instituciji svojvrstni. Težko je zdaj posploševati in ugotavljati, zakaj se v določenem okolju in določenem organu te stvari ne rešujejo tako, kot bi se morale.

Kakšen je vaš pogled na delovanje posebne tožilske skupine za organiziran kriminal glede na to, da v javnosti nekako velja mnenje, da delo skupine v zadnjih letih ni najuspešnejše – pri tem izhajamo iz najodmevnejših primerov na sodiščih –, in kako komentirate zadnje poteze Zdenke Cerar, generalne državne tožilke, ki predlaga zamenjavo predsednice skupine, eden izmed članov pa je sam prosil za razrešitev?

Ta čas bi težko sodil o delu posebne skupine, ker sem že nekaj let odsoten iz sodnih dvoran in sodne prakse. Lahko rečem, da delo posebne skupine in delo tožilcev ni samo tisto, kar se vidi v medijih, ampak je še marsikaj drugega. Zlasti še delo takšnih posebnih skupin. Gre za primere, ki so lahko zapleteni, kjer preiskovanje traja dolgo časa in kjer obstajajo povezave, ki se raztezajo prek cele države in tudi prek meja. Gre za organiziran kriminal, ki se dejansko ne da obravnavati in reševati od danes do jutri. Ne bi želel biti krivičen. Preiskave lahko potekajo na pomembnih področjih že leto ali več, pa tega ne jaz ne javnost ne ve. O tem bi lahko sodil kot član tožilske organizacije, če bi bil zraven. V tem trenutku ne morem reči, kaj in kako in ali bi lahko bilo bolje. Tudi vprašanje, povezano z nekaterimi primeri, ki so se obravnavali na sodiščih, ni tako preprosto. Recimo primer Lončarič; tam je bila pravna interpretacija temeljnega kaznivega dejanja dolgo časa na najvišjih ravneh nedorečena. Tam se med seboj niso strinjale institucije; vrhovno sodišče je drugače interpretiralo znake kaznivega dejanja kot ustavno sodišče. Težko je obremeniti voditeljico posebne skupine tožilcev, ki je dejanje kvalificirala tako, da je sledila interpretaciji ene najvišjih institucij. Na koncu je posebna skupina tista, ki je izgubila pri-

mer na sodišču. To so dokaj zapletena razmerja. Zakon je glede zadev, ki pripadejo delu posebne skupine, precej natančen. To so najkompleksnejše zadeve. V tej skupini bi morali biti najboljši tožilci, ki so se pripravili na takšen način ukvarjati s tožilskim delom, ki so se pripravili voziti na primer na obravnavo vsak dan v Mursko Soboto, če je treba, ki poznajo tudi mednarodno pravo, ki so usposobljeni za sodelovanje z organi drugih držav in podobno. Takšnih pa je vedno premalo.

Ali pa niso prava imena na pravih mestih.

Tudi lahko. Postavlja se tudi vprašanje motivacije. Nikogar se ne da prisiliti, da bi delal v takšni skupini. Zame osebno je to izziv. Čim težja je stvar, čim bolj je zapleteno, čim dlje lahko greš, večji izziv je to zame. Ljudje smo različni, od vsakega pričakovati nekaj takšnega pa ni realno. Prepričan pa sem, da se da voz potegniti naprej.

V mestni občini Ljubljana ste se večino ukvarjali s SIB. Po zadnjih ugotovitvah revizorjev in opozicijskih svetnikov naj bi bilo ugotovljeno še za 5,6 milijarde tolarjev nepravilnosti; nezakonitosti pri poslovanju občine so bile v preteklih letih številne, segajo tudi v tekoče poslovanje. Ali se vaš urad ukvarja s tem?

Na žalost nimamo pooblastil, da bi lahko stvari raziskovali tako, kot bi jih morda želeli ali kot bi jih lahko, če bi bil kakšen drug organ. S SIB smo se ukvarjali v tolikšni meri, kolikor smo dobili na razpolago gradiva. To pa smo dobili najprej od mestnih svetnikov, potem pa še od županje Danice Simšič. Na podlagi tega smo nato lahko naredili toliko, kolikor smo dobili. V bistvu smo že na začetku ugotovili povezave z Orionom, Pay consultingom pa tudi z nekaterimi tujimi podjetji, bankami. Na vse to smo takoj opozorili druge ustanove, ki seveda imajo pooblastila, da raziskujejo vse tisto, kar sprašujete; to je višino oškodovanja in podobno. Na neki način smo seznanjeni tudi s trditvami, da je v ozadju privatizacija javnih podjetij in da je v bistvu SIB samo ena od lovke te hobotnice. Na uradu s svojimi pooblastili preprosto ne moremo storiti več.

V parlamentu ste bili v času razprave o dogajanju v SIB dokaj kratki, zaradi česar ste bili deležni nekaterih kritik. Zakaj?

Prav v tej razpravi se je marsikdo skliceval na podatke iz našega poročila. V parlamentu v bistvu nisem želel ponavljati tega, kar so imeli poslanci na mizi. To pa je bilo naše natančno poročilo o SIB, Orionu, o aktivnostih, ki smo jih v zvezi s tem izvajali. Del gradiva je bil tudi zaupne narave. Sicer pa lahko povem, da je v tem trenutku proti meni osebno in proti uradu za preprečevanje

nje korupcije že vložena tožba zaradi izjav, ki sem jih dajal v zvezi z Orionom. Gre za izjave v tv-oddaji Trenja. Tožbo je vložil pravni zastopnik Orionu, ki želi s tem doseči prepoved nadaljnjega tovrstnega izvajanja in dajanja komentarjev o Orionu. Tožba je vložena na Upravno sodišče RS.

V parlamentarni razpravi je bila dilema tudi o gradivu o SIB in Orionu, o dveh vrstah gradiv?

Poslanci so dobili, ne vem od kod, eno od delovnih različic našega dokumenta, ki je bil pozneje na seji državnega zbora predložen v izvirniku. V njem so bile napisane nekatere ugotovit-

Na neki način smo seznanjeni tudi s trditvami, da je v ozadju privatizacija javnih podjetij in da je v bistvu SIB samo ena od lovke te hobotnice.

ve, v končnem izvodu, ki je bil namenjen pristojnim organom, ni bilo vsega tistega, kar je bilo v delovni verziji. Zato sem opozoril poslance opozicije, da je to gradivo, ki je bilo pripravljeno v našem uradu, in da stojimo za njim, vendar to ni bila uradna verzija, ki jo je naš organ dal od sebe kot ugotovitev v tem konkretnem primeru.

Veliko ste se ukvarjali tudi z Zvarovalnico Triglav. Zdaj so policisti na državno tožilstvo vložili dve ovadbi, in sicer zoper Nado Klemencič in Jožeta Obersnela. Ali ste videli ovadbo in v kolikšni meri so v njej upošteevane ugotovitve vašega urada?

Na uradu s strani policije nismo dobili nobene informacije in nimamo nobenih povratnih informacij, kar je tudi problem našega dela. Tako nisem seznanjen s tem, kaj je zajeto v teh ovadbah, niti do tega nimam dostopa. Mi smo na Zavarovalnici Triglav delali s sistemskega vidika. Takrat so se v bistvu nekatere nepravilnosti, povezane s posamezniki, pojavile, vendar so samo del celotne zadeve, ki ima po moji presoji mnogo širše vidike, kot bi bile lahko zajete v ovadbah zoper dva posameznika. Zavarovalnica Triglav je bila takrat resen problem in resno vprašanje s širšimi razsežnostmi za delovanje naše države.

Pretekli teden smo bili priče ustanovitvi Foruma 21, kjer so sprejeli nekakšno mnenje o nedeljskem referendumu. Kaj pa korupcija, ali ni ta na takšni ravni, da bi bilo treba tudi za to področje sprejeti kakšno izjavo, morda še pred to o bojkotu referendumu?

Predpostavljam, da bodo sprejeli tudi kakšno izjavo v tem smislu, ko se bodo ukvarjali s temi problemi. Vsakdo, ki je del naše družbe in ima širši pogled na stvari, se verjetno zaveda resnosti tega vprašanja in nevarnosti, kaj korupcija lahko pomeni za delovanje neke družbe in zdra-

vega sistema. Moti me, da politika na neki način med seboj obračunava tudi pri vprašanjih, povezanih s korupcijo in bojem proti korupciji. Rad bi videl, da bi obstajala trajna in trdna politična volja, ki pa v tem smislu ni politična volja vladajočih ali političnih strank opozicije, ampak je politična volja, ki mora temeljiti na širšem družbenem konsenzu. Tako kot je bilo to recimo pri osamosvojitvi, ko si nas je 95 odstotkov želelo osamosvojitve. Takšne volje neka stranka ali skupina ljudi ali forum ne more zmonopolizirati ali z njo manipulirati in jo uporabljati v obračunu z drugo politično opcijo. Edino tak-

šna volja nam zagotavlja v bistvu optimizem, da se bo stanje pri nas spremenilo na bolje. Značilno je na primer, da stranke v svoj politični program povsod v bistvu uvrščajo tudi boj proti korupciji. Koliko je tu iskrene volje in koliko je iskrene želje, da je boj proti korupciji njihova prednostna naloga, pa se vidi takrat, ko se ta obrne proti njim. To je vprašanje. Značilno je tudi to, da želi vsaka naslednja stranka, ki pride na oblast, počistiti s prejšnjo oblastjo in ji hitro dodati pridevek skorumpirana. To so samo ciklični krogi. Poznamo takšne vzorce, ti se ponavljajo, za družbo kot celoto pa ne pomenijo nič dobrega. Pomenijo samo medsebojno obračunavanje političnih elit z uporabo boja proti korupciji kot načinom, da se diskreditira ena stran zato, da bi druga pridobila pomen in veljavo. Zelo, zelo sem skeptičen do takšne politične volje, kot jo pač manifestira ena ali druga politična stran.

V petek je predsednik države za predsednika komisije za preprečevanje korupcije predlagal edinega kandidata, Drago Kosa, zdajšnjega vašega namestnika. Zanimivo je, da je Walter Schwimmer, generalni sekretar Sveta Evrope, ob zadnjem obisku pred tv-kamerami, ko je govoril o korupciji v Sloveniji, Drago Kosa že označil za direktorja urada za preprečevanje korupcije. Na to se nihče ni odzval niti ni pomote nihče demantiral. V javnosti se ve, da je Drago Kos zelo veliko v Strasbourg. Zakaj se niste odzvali na to netočnost in ali v tuji ne vedo, kdo je predsednik urada? Kako je mogoče, da pride do take napake?

To, kar me zdaj sprašujete, je zame osebno povsem brez pomena. Bistveno je, da človek zase ve, kdo je, kaj dela in kam spada. Nihče ni nezmotljiv; če pa morda v Svetu Evrope res mislijo, da Drago Kos vodi urad, sem prepričan, da jih bo ob prvi priložnosti opozoril na zmotu.

Vida Kocjan

Kulturni pozdrav

Vstop Slovenije v Evropsko unijo bo v veliki meri zaznamovan tudi na kulturnem področju. Posebno dobrodošlico nam pripravljajo na Irskem.

Irsko mesto Limerick pripravlja slovesnost ob vstopu Slovenije v povezavo. Znan je že program prireditev ob širitvi EU z desetimi novinkami. Med 27. aprilom in 1. majem bo tako v tretjem največjem irskem mestu potekala vrsta prireditev, ki bodo namenjene predstavitvi Slovenije. Uvertura v petdnevno praznovanje bo prikaz slovenskega filma Rezervni deli režiserja Damjana Kozoleta v filmskem klubu Belltable, kjer bodo predstavili "drzen in pomenljiv film

enega najbolj priljubljenih slovenskih režiserjev, ki raziskuje svet prepovedanega trgovanja z imigranti". Tako so film označili prireditelji, prikazali pa ga bodo 27. in 28. aprila zvečer.

Osrednje in glavno dogajanje je načrtovano za 1. maj, ko bo Slovenija že članica povezave. Cilj prireditev je namreč "pozdraviti" nove članice v veliki evropski družini. Ob 11. uri bo v mestu odprtje razstave moderne umetnosti, ki jo pripravlja kuratorka Moderne galerije Ljubljana Zdenka Badovinac. Na razstavi bo na ogled 44 umetniških del 52 avtorjev iz 22 držav. Na prvi majski dan bodo v mestnem muzeju odprli tudi razstavo panjskih končnic in vse do konca maja bo na ogled skupaj 132 panjskih končnic po izboru

Čebelarstva muzeja iz Radovljice.

Opoldne se bo na mestnih ulicah začela skupna predstava uličnega gledališča The Umbrella Project iz Limericka in slovenskega uličnega gledališča Serpentes, ki bo pomenila uvod v dan praznovanja vstopa Slovenije v EU. Na trgu Potato Market pa bo vse popoldne potekal Evropski sejem, namenjen predstavitvi slovenskih značilnosti: od turističnih znamenitosti, glasbe, vonjav in okusov do slovenske hrane in umetnosti.

Popoldne bo mestni grad gostil koncert slovenske skupine Terra Folk, za katero so prireditelji v programu zapisali, da je "živahna skupina, ki predstavlja glasbo z različnih delov sveta (tako imenovani world music) in zna neopazno prehajati iz ciganskega sloga v klasičnega", ter hudomušno dodali, da je glasbeno znanje članov neprimerno boljše kot njihove frizure. Ob 18. uri pa bodo učenci štirih sol iz Limericka na obrežju reke Abbey obudili slovensko tradicijo "dneva luck", ko bo-

do iz lesa narejene hiške, ki bodo vsebovale dobre želje in upanje za prihodnost, spustili po reki navzdol. Tokrat bodo v hiškah spravljene dobre želje otrok iz Limericka za novo državo članico EU – Slovenijo.

Drugo

Zaznamovanje dneva širitve EU s 15 na 25 članic bo seveda potekalo tudi v irski prestolnici Dublin. Na predvečer, 30. aprila, je napovedan velik ognjemet, v irski prestolnici pa bo potekal tudi Evropski sejem, na katerem se bodo predstavljale nove članice. Ogledalo naj bi si ga vsaj sto tisoč ljudi. Vrhunec bodo prireditve doživele na dan širitve, ko irsko predsedstvo načrtuje poseben sklop prireditev s skupnim naslovom Dan dobrodošlic, na katere namerava povabiti tudi voditelje razširjene unije. Krona prireditev bo veliki koncert 1. maja zvečer, ki ga bodo v živo prenašale praktično vse evropske televizije.

Barbara Kavtčnik

RADIO OGNJIŠČE

RADIO DOMAČIH LJUDI

**Blagoslovljene
velikonočne praznike.**

"Velikega petka je bilo treba,
da je zasijala zarja vstajenja."

Naj bo Kristus upanje
našega življenja!

<http://radio.ognisce.si>

GOOD VIBRATIONS

107.8 MHz

**RADIO
VELENJE**

Naš čas. d.o.o. Kidričeva 2a, Velenje
tel: 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

www.radiovelenje.com

Na krilih besed

Pravljica je edino mesto, kamor smeš, ne da komu poveš! Te skrivnostne in pisane kraje smo obiskali 2. aprila, ko je bil (pri nas zelo odmeven) mednarodni dan knjig za otroke. Poleg pravljic je zaživela skrb za razvoj pismenosti pri najmlajših.

Mednarodni dan knjig za otroke v zadnjih letih domiselno praznuje tudi Slovenija. V Cankarjevem domu so od 1. do 4. aprila potekale številne otroške in mladinske prireditve, v Narodni galeriji pa so na mednarodni dan knjig za otroke podelili nagrade za izvirno slovensko slikanico.

Program Cankarjevega doma je obsegal pripovedovalski festival Pravljice danes, ki ga je pripravila pi-

sateljica in pravljčarka Anja Štefan, in festival Primadona, na katerem so z gledališkimi predstavami sodelovali številni osnovnošolci. V četrtek, 1. aprila, je pripovedovalski festival odprla igralka Jette Vejrup Ostan, ki je interpretirala pravljico Grdi raček. Na pripovedovalskem festivalu, ki je potekal še v petek, 2. aprila, so poleg Štefanove sodelovali še mladinska knjižničarka in dolgoletna pravljčarka Ida Mlakar, raziskovalka istrskega izročila Rožana Koštial, pripovedovalci Radia Študent in Robert Waltl, ki je v produkciji Foruma Ljubljana ustvaril veliko uspešnico – prvo virtualno lutkovno predstavo Palčica.

Skrb za otroške glave

2. april (ki je hkrati tudi rojstni dan velikega danskega pravljčarja Hansa Christiana Andersena) je leta 1967 za mednarodni dan knjig

za otroke razglasila Mednarodna zveza za mladinsko književnost (IBBY). Slednja je bila na pobudo

rokom. Zveza spodbuja razvoj mladinske književnosti, znanstvena raziskovanja na področju mla-

Pikalo se poteguje za nagrado

Slovenska sekcija je letos za častne nagrade IBBY kandidirala pisatelja Matjaža Pikala s knjigo Luža: zgodba za mladino, ilustratorja Zvonka Čoha z ilustracijami v knjigi Josipa Vandota v priredbi Andreja Rozmana Roze Kekec in Bedanec in prevajalca Jakoba Jašo Kendo s prevodom knjige Williama Nicholsona Vetrna piščal. Kenda je tudi predsednik slovenske sekcije IBBY. Nagrade bodo podelili na 29. kongresu IBBY v Cape Townu v Južni Afriki, ki bo potekal med 5. in 9. septembrom. Častne nagrade IBBY podeljujejo vsake dve leti pisateljem, prevajalcem in ilustratorjem, in sicer za njihovo novejšo delo.

novinarke in pisateljice Jelle Lepman ustanovljena leta 1953 v Zürichu. V zvezo je vključenih 67 nacionalnih sekcij, njen temeljni namen pa je pri otrocih spodbujati ljubezen do knjig in branja ter povezovati ljudi iz različnih dežel, ki si prizadevajo, da bi bile knjige dostopne vsem ot-

dinske književnosti in organizacijo domačih in mednarodnih strokovnih srečanj tako s teoretičnimi kot tudi s praktičnimi vsebinami.

Vsako leto je za pokroviteljico tega dne izbrana ena od nacionalnih sekcij. Pisatelj ali pisateljica iz države pokroviteljice napiše poslanico, ki, obogatena z ilustracijo, obide ves svet.

Luč knjig

Letošnjo poslanico je prispevala grška sekcija IBBY, in sicer mladinska pisateljica Angelika Varela in ilustrator Nicholas Andrikopoulos. Angelika Varela je doslej napisala več kot 30 del, svojo poslanico pa je naslovlila Luč knjig. V njej opisuje otroka, dva knjižna molja, ki se jima tudi v sanjah prepletajo pravljice, zgodbe, legende, kralji, pisatelji in številni literarni junaki. Varellova je zapisala, da sta otroka v luči knjig lahko osvajala planete, živela v različnih civilizacijah, v različnih časovnih obdobjih in občudovala njihovo raznolikost. Starši so otroka večkrat opozarjali, naj ugasneta luč. "Ne moreva," sta smeje se odvrnila otroka. "Luč knjig nikoli ne ugasne."

Barbara Kavtičnik

Otroške knjige vodijo v svet pismenosti!

Junaki iz grške mitologije so v sodobnem času še vedno aktualni, opevani in predstavljajo navdih umetniškega ustvarjanja. Tako je na velikem odru ljubljanske Drame prejšnjo soboto premiero doživela grška tragedija Kralj Ojdipus z odličnim Jernejem Šugmanom v naslovni vlogi.

Sofoklejevo dramo Kralj Ojdipus je režiral Mile Korun, ki se že od nekdaj navdušuje nad antiko.

Poleg Šugmana kot Ojdipa je kot Jokasta v igri, ki jo v osrednjem slo-

Na velikem odru ljubljanske Drame je znova zaživel grški junak Ojdip.

Moderen starogrški junak

venskem gledališču znova uprizarja jo po 46 letih, nastopila Nataša Barbara Gračner, Kreon je Janez Škof, v drugih vlogah so nastopili Dare Valič, Andrej Nahtigal, Marko Okorn, Bojan Emeršič. Zbor si je režiser, ki je v Ojdipu leta 1958 sam nastopil kot njegov član, zamislil kot raperje. Vodi jih Saša Mihelčič, zboristi so uveljavljeni igralci Gregor Bakovič, Bojan Emeršič, Uroš Fürst, Zvone Hribar, Jurij Zrnec, Maja Končar, Maja

Sever in Nina Valič. Rap v tej interpretaciji ni le nekaj oblikovnega, temveč pomeni kritični odnos do sveta. In kako rap povezati z grškimi junaki? Logična izbira je bila (po režiserjevih besedah) postavitev Ojdipa kot "moderna slehernika", saj so se njegove mitične razsežnosti izkazale kot sodobno občutenje, kakršnega srečamo pri Kafkovem Josefu K. ali Beckettovem Estragonu. Ko Ojdipus "išče morilca in najde sebe", ko tone s položaja kralja proti dnu, doživlja rafinirana spoznanja in čustvovanja.

Korun je ob predstavitvi predstave dejal, da se je njemu osebno posebej "priljubila" Jokasta, ki jo vidi kot

kakšno moderno feministko, kot "anarhistko, hazarderko", ki – ko si pravico do svojega telesa lasti sama – igra veliko igro z bogom, ko pa jo izgubi, gre v smrt; medtem ko Ojdi-

ljublanski Drami, s katero je ansambel izjemno uspešno gostoval tudi na tujem. Tudi tam je veliko pozornosti namenil načinu predstavitve klasičnega grškega zbora. Korun je to So-

čica starodavnega mita. Prav tako Sofokles ni napisal le trivialne zgodbe o tem, kako sin spi z lastno materjo, kar naj bi spodmaknilo temelje tako božanskega kot civilizacijskega reda.

Vlogo glavnega junaka je igral Jernej Šugman.

Sofoklejeva tragedija o Ojdipu, nesrečnem tebankem kralju, je še vedno, 2500 let po svojem nastanku, tudi veliko pesniško delo, eno najpomembnejših v zgodovini evropskega gledališča. Njegova univerzalna in pomensko odprta

pus oslepi in se zjoka. Korun je še razložil, da pač vsak režiser nosi s seboj v "prtljagi" igre, ki jih je bodisi že režiral ali pa si jih želi, namreč "temeljne" igre evropske civilizacije, kamor sodijo Shakespearov kralj Lear pa Kralj Ojdipus in druge. Pri tem je spomnil na drugo izkušnjo z antično dramo, na svojo slovito uprizoritev Ajshilove Oresteje prav tako v

foklejevo dramo prvič režiral v Dramskem teatru v Skopju in jo nato kot ambientalno predstavo v okviru poletnega festivala prenesel na Ohrid, kasneje v Trst in zdaj v Ljubljano.

Ojdipova zgodba

V Drami so zapisali, da Kralj Ojdipus ni le "ojdipov kompleks", ta moderna poljudnoznanstvena razli-

ter večno živa pesniška govorica je omogočila brezštevne interpretacije. Še posebej za sodobni čas velja, da o Kralju Ojdipu več razpravljajo, kot ga uprizarjajo. A kljub temu je npr. Pier Paolo Pasolini posnel enega svojih najlepših filmov prav po motivu Ojdipove zgodbe. In kaj je z Ojdipom v današnjem času? Je to intimna ali politična zgodba, zgodba o človekovem padcu ali o katastrofi sveta? Nedvomno je pred gledališčem, ki se danes loteva uprizarjanja Sofoklejevega Kralja Ojdipusa, velika odgovornost in niz odprtih vprašanj, na katera je skoraj nemogoče preprosto in enoznačno odgovoriti. Pravi izziv torej!

Barbara Kavtčnik

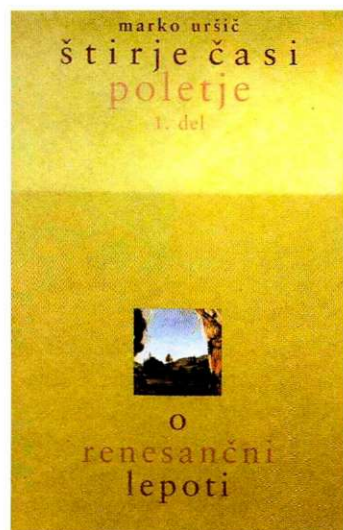
Glavni akterji gledališke igre

Prevajalec: dr. Kajetan GANTAR; **režiser:** Mile KORUN; **dramaturginja:** Darja DOMINKUŠ; **scenografinja in kostumografinja:** Janja KORUN; **avtor glasbe:** Žare PRINČIČ; **koreografinja:** Tanja ZGONC; **lektorica:** Tatjana STANIČ

Štirje časi

Cankarjeva založba

Poletje je druga iz niza knjig, ki jih je avtor **Marko Uršič** zasnoval kot veliko tetralogijo. V njej združuje filozofijo, esejistiko in leposlovje. Tokrat popelje filozofa Bruna in njegovo sopotnico v Firence, na izlet k izvirom novoveške evropske misli. Eseji se največ posvečajo Marsiliu Ficinu, Picu della Mirandola in Savonaroli. Zanima ga predvsem idealistični monizem renesančnih platonikov, ki je navdihoval tudi tedanje likovne in besedne

umetnike pri upodabljanju čutne in hkrati nadčutne lepote. Osrednja tema se razraste v vseobsežne meditacije o naravi lepote in harmonije, o duši in zasmrtju, in se pripovedno razplasti v troje perspektiv: zgodbo našega para, fiksijsko pripoved iz življenja slikarja Sandra Botticellija in filozofske dialoge z novoplatoniki. Menjava gledišč in izpeljav, preplet časov in spusti iz zasebnega v obče ter hitri preleti čez znano s spekulativnim spraševanjem o Veliki neznanki po koncu bivanja, vse to se izteče v vprašanje – kaj bi bilo, če bi se novoveški razvoj evropske zgodovine in kulture nadaljeval po kaki drugi od mogočih poti, ki so se odprle za renesanso.

Razprave in gradivo

INV

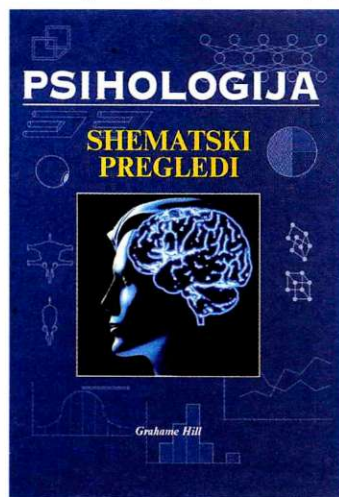
Razprave in gradivo izdaja Inštitut za narodnostna vprašanja. 43. številka prinaša 16 razprav: Varstvo "novih" narodnih skupnosti in Sloveniji (Miran Komac), Čezmejne dnevne

delovne migracije v slovenskem obmejnem prostoru (Jernej Zupancič), Stališče prebivalcev narodno mešanih območij v Sloveniji do učenja jezika večine in manjšine (Sonja Novak Lukanovič), Organiziranost, mediji in stiki Slovencev v Szombathelyu (Katalin Munda Hirnök), Številčni razvoj Slovencev na Madžarskem v luči zgodovinskih dogodkov in pričevanj anketirancev v Sombotelu (Attila Kovacs), Sloveščina na Koroškem – simbolična dvojezičnost (Albert F. Reiterer), Obisk Koroške v času "vojne za krajevne napise" oktobra 1972 (Janez Stergar), Spreminjanje upravnih odnosov v slovensko-madžarskem obmejnem področju v 20. stoletju (Maria Mohos).

Psihologija

Tehniška založba Slovenije

V zbirki *Shematski pregledi*, odkriva jo pregleden zapis, zgoščeno, a natančno besedilo in veliko število dopolnjujočih ilustracij, je založba izdala tudi knjigo *Psihologija*. V tem priročniku avtor Graham Hill pregledno razlaga temeljne psihološke poj-

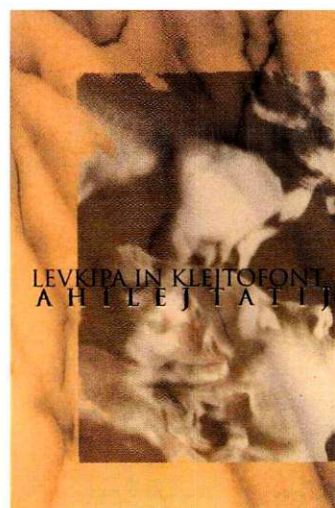

me, smeri v psihologiji in njene razvojne težnje. Snov podaja v obliki jedrnatih povzetkov ključnih tem in miselnih vzorcev, zato je primerna za utrjevanje znanja na ravni srednje šole ter za pripravo na maturi.

Levkipa in Klejtofont

Založba Modrijan

V antičnem ljubezenskem romanu *Levkipa in Klejtofont*, ki ga je v drugem stoletju v Grčiji napisal **Ahilej Tatij**, so osebe tipske. Nepredvid-

ljiva usoda loči mlad zaljubljen par in ju ločeno popelje na pot, polno preizkušenj in nevarnosti. Ker junaka vzdržita preizkus in ohranita medsebojno zvestobo, sta na koncu nagrajena z vnovično združitvijo. Gre za prvo tovrstno delo, ki namesto tretjeosebne "vsevednega" pripovedovalca, ki je skrbel za ravnovesje v ljubezenskem odnosu, ustvarja prvoosebno pripoved. Poleg tega je Ahilej Tatij uvedel v pripoved še drugo žensko osebo, s katero se namerava glavni junak, ki ima svojo prvotno izbranko za mrtvo, celo poročiti. Roman je prevedla Rahela Šibal, spremno besedo pa je napisal Marko Marincič.

Včerašnji sodobniki

Založba Litera

V knjigi *Moji včerašnji sodobniki* se **Žarko Petan** na sebi lasten, kavarniško lagoden, duhovit in hkrati pronicljiv način spominja svojih sodobnikov, ki so se mu kot novinarju, režiserju in pisatelju še posebej vtisnili v spomin. To so gledališki igralci in igralka Vika Podgorska, Hinko Nučič, Maks Furjan, Majda Potokarjeva, Stane Potokar, Stane Sever in drugi. Srečamo se s celo galerijo filmskih igralcev in igralk (Jul Bryner, Sylva Koscina), in z vrsto pesnikov in pisateljev – od Izidorja Cankarja, Antona Podbevška, Josipa Vidmarja in Bratka Krefta do Vitomila Zupana, Andreja Hienga, Kajetana Koviča in Toneta Partljiča. Tudi politikov ne manjka: Tito, Dragotin Gustinčič, Mitja Ribič, Milan Kučan, France Bučar itn.

Meditranske jedi

Prešernova družba

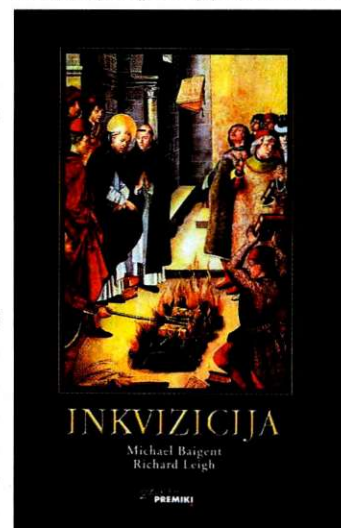
Sredozemska kuhinja goji poseben odnos do kuhanja, ki se začne s sveži-

mi zelišči in zelenjavo, konča pa z okusnimi začetnimi jedmi, z jedmi iz rib, morskih sadežev, mesa in perutnine ter seveda s sladico. V zbirki *Mizica*, pogrnj se je založba izdala že četrto priročnik, tokrat recepte pod naslovom *Meditranske jedi*. Priročnik poleg nazornih fotografij odlikujejo razumljiva in natančna navodila za raznovrstne jedi – od kozic s paradiznikom po provansalsko in sardel iz folije do grških jagnječih kebavov in toskanskih pečenic s fižolom. Receptom so dodani podatki o hranilni in energijski vrednosti jedi, na koncu pa še izčrpen slovarček in mere.

Inkvizicija

Založba Mladinska knjiga

Mučenje jetnikov, ponarejanje dokazov, prisilno izdajanje družine in sosedov, množične usmrtnice – to so orodja, ki jih uporabljajo morilski dik-

tatorji in policijske države. Pred stoletji so bila tudi orodja inkvizitorjev. Uporabljali so jih proti krivovercem, protestantom in čarovnicam – pravzaprav proti vsem tistim, za katere je bilo videti, da lahko ogrozijo papeštvo. Ta knjiga predstavlja eno najtemnejših obdobij, ko sta bila v Evropi posvetna in svetna oblast tako rekoč eno. Avtorja Michael Baigent in Richard Leigh razgrneta celotno zgodovino inkvizicije v podobi kongregacije za doktrino vere. Seznanita nas z rimsko in špansko različico in z blaznostjo lova na čarovnice. Predstavi cenzorsko poslanstvo inkvizicije in njen prehod iz vloge očiščevalke vere v varuhinjo papeške oblasti. I. Ž.

Založba Mladika iz Trsta je izdala poučno knjigo Bojana Pavletiča *Prarealci iz Ulice Starega lazareta*, ki odstira še eno malo poznano zgodbo iz povojnega Trsta: obnovo in ustanovitev novih slovenskih šol in politično vojno za njihovo ideologizacijo. Z revolucionarno logiko vse ali nič je tržaška levica takrat Slovincem naredila veliko škode.

Povojno šolstvo v Trstu

V spremni besedi je zgodovinar mag. Gorazd Bajc, poznavalec povojne tržaške problematike, Pavletičevi spominsko-dokumentarni pripovedi priznal objektivnost in dragocenost, kar glede na politično premoč "levice" v Trstu še danes ni nekaj samoumevnega. Povzemimo torej na kratko snov oziroma dogodke, ki jih opisuje knjiga. Primorska in seveda tudi Trst sta bila med vojno zaradi dvajsetletnega italijanskega raznarodovanja bolj dovzetna za komunistični "narodnoosvobodilni boj". Komunisti so bili tam previdni in niso prehiteli z ideološkim prevratom, ampak so se dobro zavedali, da morajo poudarjati nacionalno in osvobodilno politiko. Ker so se po italijanski kapitulaciji že na veliko pripravljali na povojni prevzem oblasti, so tudi na Primorskem leta 1944 začeli vzpostavljati nekatere državotvorne ustanove. Med njimi tudi šolstvo, kolikor je to bilo seveda v vojnih razmerah mogoče.

Toda po koncu vojne komunisti s svojo partizansko vojsko niso mogli iz svoje kože. Ko so zasedli Trst in Gorico, so vse sile namenili vzpostavljanju revolucionarnega režima. To pa je takrat pomenilo tudi množične aretacije in deportacije v fojbe. Italijani so seveda zagnali vik in krik in tudi Angleži in Američani tega početja niso hoteli mirno opazovati. Jugoslovanskim oblastem so dali ultimatum, da

partizanska vojska zapusti Tržaško in Goriško, in ta je morala po 42 dneh vladavine to tudi storiti. S tem pa so nehali delovati tudi oblastni organi in med njimi šolstvo pod vodstvom Osvobodilne fronte. Primorska in Julijska krajina sta nato doživeli poseben status, ki je trajal celo desetletje.

"Ljudska demokracija"

Po odhodu jugoslovanske vojske je prišlo do (začasne) razdelitve spornega območja na dve coni: na zahodnem delu je cona A s Trstom in Gorico dobila v upravo anglo-ameriška Zavezniška vojaška uprava (ZVU), vzhodni del oziroma cona B je upravljala Vojaška uprava Jugoslovanske armade (VUJA). 15. septembra 1947, po pariški mirovni konferenci, sta se obe coni precej zmanjšali, cona A je obsegala samo Tržaško, cona B pa Koprski okraj in del Hrvaške Istre. Sporno območje je povzročalo napete odnose, dokler ni bil 5. oktobra 1954 sprejet kompromisni memorandum o soglasju, ko sta Jugoslavija in Italija sprejeli obstoječo ozemeljsko razdelitev; šele osimski sporazumi leta 1975 so mejo tudi formalno potrdili.

Obe upravi, jugoslovanska in zavezniška, sta se bistveno ločevali po sistemu upravljanja. Prva je v cono B nadaljevala s svojo "ljudsko oblastjo", druga pa je v cono A odpravila kratkotrajne pridobitve te "ljudske oblasti" in uvedla enak sistem kot na

drugih zasedenih območjih, to je sistem demokracije zahodnega tipa. Odpravili so "narodno zaščito", "ljudska sodišča", "narodnoosvobodilne odbore" in preklicali njihove odloke. Med drugim so zavezniki začeli organizirati solski sistem, in sicer poleg italijanskega tudi slovenskega. Pogoje zaveznikov v zvezi z obnovo slovenskega šolstva so zagovorniki Osvobodilne fronte (projugoslovanski blok, ki ga je politično vodila tedaj precej enotna slovensko-italijanska levica) odločno zavrnili.

Vse ali nič

Toda "nesprejemljive" pogoje zaveznikov je sprejel del Slovencev, ki je nato tudi zasedel številna mesta profesorjev in učiteljev. Uprli so se na

vodilom leve, ki so bila: "Od ZVU je treba zahtevati vse, sicer je bolje, da ne sprejememo ničesar." Ti "nepokorni" Slovenci so se zavedali odgovornosti, medtem ko je komuniste zanimala le oblast – in to ne kakršna koli, ampak absolutna oblast, pri takšni pa lahko javno delujejo le tisti ljudje, ki so takšni oblasti povsem podrejeni. Angleži in Američani so v pregretem lokalnem okolju, ki je poudarjeno odražalo svetovnega, ko se je svet delil na dva politično-ideološka bloka, bili pripravljeni ponuditi Slovincem le nekaj pravic, in še te pod strogo določenimi pogoji, tudi zaradi močnega pritiska italijanskih nacionalistov in celo vladnih krogov v Rimu.

Tiste Slovence, ki so sprejeli pogoje zaveznikov, je levičarski projugoslovanski blok označil za izdajalce, sovražnike slovenskega naroda, za nekdanje belogardiste in domobrance, nekatere pa celo za vojne zločince. Ti Slovenci so bili lokalni nekomunisti, ki so se zavedali kodljivosti in pomembnosti trenutka, med njimi pa je bilo tudi precej političnih emigrantov, ki so se pred koncem vojne umaknili iz Slovenije in se ustavili v Trstu in Gorici oziroma v taboriščih v zaledju.

Dr. Srečko Baraga

Bojan Pavletič je zelo nazorno opisal takratne dogodke, saj jim je bil kot dijak na novo organiziranega tržaškega slovenskega šolstva sam priča in ce-

lo akter. Med drugim je poudaril pomen ameriškega kapetana Johna P. Simonija, referenta ZVU za šolstvo, ki je bil nenavadno naklonjen Slovincem. Imel je velike zasluge za uspešno organiziranje slovenskih šol v Trstu, zaradi česar ga je levica, kot je zapisal Bajc, "pretirano kritizirala".

Druga pomembna osebnost pri obnovi šolstva je bil dr. Srečko Baraga, ki je med vojno služboval v Ljubljani na prvi moški realni gimnaziji. V začetku je bil simpatizer upornišva, toda zaradi revolucionarnega terorja se je leta 1943 postavil na protirevolucionarno stran. Januarja 1945 je odšel v Idrijo, kjer si je pod nemško okupacijo (!) prizadeval obnoviti slovensko šolstvo, ki je bilo prej več kot dvajset let italijansko. Po vojni je postal ravnatelj slovenske begunske gimnazije v Monigu. Baraga si je avgusta prizadeval, da bi begunsko gimnazijo preselili v Trst, vendar ZVU temu ni ugodila. 18. avgusta so mu podelili funkcijo strokovnega svetovalca za slovenske šole v Trstu. Pri izbiri so imeli srečno roko, saj je bil Baraga dober organizator. Ogrodje organiziranja šol so postali dr. Alfonz Čuk, dr. Anton Kacin, dr. Vinko Brumen, dr. Baragi pa je uspelo pridobiti prof. Alojzija Geržiniča, s katerim sta v treh tednih pripravila zakonski osnutek za slovenske šole, učne načrte in zbrala najnujnejše osebe. Decembra 1945 je tako na slovenskih srednjih šolah učilo 45 profesorjev, od tega jih je imelo 27 jugoslovansko državljanstvo, 12 med njimi pa je bilo med vojno domobrancev.

Revolucionarni besednjak

Dr. Srečko Baraga je bil pod neusmiljenim udarom leve in kleve tam so naselili tudi zavezniki, ki so mu formalno podelili le status svetovalca za slovenske šole v Trstu, čeprav je kandidiral za okrožnega šolskega nadzornika. Toda neusmiljeni in sistematični napadi niso prihajali samo s strani tržaške leve, ampak so jim pomagali tudi v Ljubljani. Barago so februarja 1946 na montiranem političnem procesu "zaradi kolaboracionizma" obsodili celo na smrt, s čimer so dali svojim ljudem v Trstu v roke zelo močan "argument", s katerim so ti potem napadali dr. Barago.

Tu je pravzaprav edina slaba stran knjige, saj avtor še danes precej ne-

kritično prevzema oziroma ponavlja takratni revolucionarni besednjak oziroma oznake, kot so kolaboracionist, "zavzeti sodelavci okupatorja", pri nekem dijaku pa je celo zapisal, da je bil "morda celo ustaško nastrojen", in to samo zato, ker je ob nekih demonstracijah vrigel črnilo v rdečo zvezdo na zastavi. K sreči je v knjigi tega malo, čeprav je zelo moteče, veliko več pa je zelo informativnih opisov zelo burnega dogajanja prvega šolskega leta novih slovenskih šol v Trstu.

Priznanje "kolaboracionistom"

Pavletič je bil do dr. Barage tudi pošten in je zapisal: "Kljub vsemu je treba priznati, da je imel Baraga za obnavljanje slovenskega šolstva v naših krajih tudi pomembne zasluge. Bil je izvrsten organizator, prizadeven, samozavesten in poln delovne energije. Slovensko šolo je v svojih odnosih z zavezniški neustrašno branil, zlasti pa v stikih z italijanskimi šolskimi oblastmi v Trstu, ki so ji s pravo protislovensko ihto zahrbtno in prevejano stregle po življenju, kjerkoli so le mogle. Zato ni čudno, če se je tržaško šolsko skrbništvo 19. 9. 1947 tudi uradno pritožilo pri zaveznikiških predstavnikih in ga ob-

tožilo raznih bolj ali manj namišljenih nepravilnosti. Bilo je očitno, da so se ga skušali znebiti, saj je bil v njihovih prizadevanjih za uničenje slovenske šole hudo moteč element. Napadi nanj in na njegovo delo so se vrstili tudi v italijanskem tisku /.../, kjer so se posluževali tudi nizkih udarcev in mu pri tem delali hudo krivico, saj ni delal nič drugega, kot branil slovensko šolo pred nebrzdanim italijanskim šovinizmom. Zato ni pretirano, če rečemo, da bi v okoliščinah, kakršne so pač bile, slovenska šola brez Barage dobila drugačen začetni zagon, saj so se zavezniki vedno bolj nagibali k upoštevanju italijanskih argumentov in vedno manj slovenskih. Morda ni preveč tvegano reči, da bi brez tega kontroverznega šolnika slovenska šola tudi danes ne bila taka, kakršna je." Nedvomno poštene besede. Na Baragov predlog so zavezniki ustanovili 6 slovenskih srednjih šol, 4 nižje strokovne šole, vse osnovne šole, poseben učiteljski tečaj v Gorici in hrvaške šole v puljskem okrožju. Tako je bilo vsaj v grobem rešeno vprašanje slovenskih šol v Trstu. Če bi prevladala komunistična politika, bi to bilo za slovensko manjšino pogubno, saj bi pomenilo

izgubo številnih priložnosti za dosego pomembnih narodnih pravic, italijanska stran pa bi si s slovenskim "bojkotom" medtem popolnoma opomogla in spet zasedla položaje, ki jih je s koncem vojne izgubila.

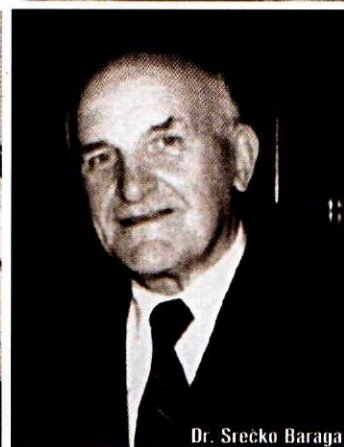
Dijaki proti profesorjem

Dr. Barage pa ni napadal samo italijanski tisk, neprimerno hujših, dobesedno uničujočih napadov je bil deležen s strani levičarskega tržaškega tiska. Tržaški komunisti se niso zadovoljili le z verbalnimi diskreditacijami. Na okrožnega šolskega nadzornika za višje šole prof. Mizerita, ki je bil prav tako nekomunist, so "neznanci" oziroma oznovski atentatorji v neposredni bližini gimnazije naredili celo atentat in ga s strelnim orožjem hudo ranili. Dr. Barago bi ubili takoj (tega avtor knjige ni zapisal), če ne bi imel ob sebi stalne zavezniske straže. Ozna oziroma po marcu 1946 Udba je takrat ubila ali ugrabila v Trstu kar nekaj zavednih Slovencev. Če si je dr. Baraga želel rešiti življenje, mu ni preostalo drugega, kot da je že na začetku leta 1948 Trst zapustil in – emigriral v Argentino.

Zelo dragoceni so obširni opisi izpadov nekaterih dijakov proti svojim "domobranskim" profesorjem, predvsem pa večdnevni demonstraciji, ki jih je formalno vzpodbudil obisk zavezniske raznežitvene komisije. Med demonstracijami februarja 1946 so vso šolo popisali z gesli, kot je bilo na primer "Smrt Baragi". Zavezniska šolska uprava je morala zagroziti z zaprtjem slovenskih šol in jih v nekem trenutku celo zapreti, dokler niso levičarski politiki, ki so ves čas iz ozadja vplivali na dijake, še posebej na nekatere med njimi, popustili.

Bojan Pavletič je napisal zelo berljivo knjigo. Besedilo ni preobširno in se ne spušča v prevelike podrobnosti. Prepleteno je tudi z osebnimi spomini in opisi realnega življenja v prvi slovenski realni gimnaziji v Trstu. Razen omenjenega predsodka z očitki kolaborantstva, za katere danes velja, da so glede na dejansko medvojno dogajanje v osrednji Sloveniji med vojno in revolucijo nekorektni in so plod silne indoktrinacije, je Pavletičeva knjiga velik prispevek k objektivnejšemu pristopu do povojnega dogajanja na Tržaškem.

Ivo Žajdela

Gramozna jama

Nadaljujemo z odmevom na knjigo Aleš Stanovnik in njegov čas, ki jo je napisal Janez Stanovnik, pred petnajstimi leti predsednik slovenskega predsedstva in "oče naroda" in od nedavnega predsednik borčevske organizacije. Zadnjič smo pisali o idealizirani podobi, s katero je v knjigi ovenčal svojega strica, in o insinujacijah, kdo ga je izdal Italijanom, ki so ga nato ustrelili kot talca.

Janezu Stanovniku je prav prišla (str. 115) celo spomenica dr. Lamberta Ehrlicha, ki jo je ta aprila 1942 protestno naslovil na italijanske oblasti, potem ko te niso zavarovale civilnega prebivalstva pred revolucionarnim terorjem, kot so bile dolžne storiti. Zadnji stavek iz citirane spo-

Cena idealizma

Dr. Aleš Stanovnik je, kot je zapisal avtor, soglašal z Lojzutom Udetom, ki je ob čedalje pogostejših "likvidacijah" Vosa izrazil stališče, "da so upravičene v vojnih pogojih, če gre za ovaduhe, ne pa, če gre za politične nasprotnike" (83). Na strani 107 je zapisal: "Tudi spravno prizadevanje Aleša Stanovnika in njegovih somišljenikov v vrstah OF je bilo seveda plavanje proti toku. Skupaj z ljubljanskim političnim vodstvom krščanskih socialistov – Tomanom, Zemljakom, Kovačem in drugimi – in ob odločni podpori neodvisnega dr. Lojzeta Udetja je Aleš Stanovnik nasprotoval 'revolucionarnemu terorju VOS' in opozarjal centralno vodstvo IOOF, da take likvidacije pospešujejo rekrutacijo bele garde." In malo naprej še: "Zato je menil, da je osnovni cilj narodno-osvobodilnega boja narodna enotnost, nazorska pluralnost, demokracija in strpnost, in v skladu s tem je zagovarjal omejevanje nasilja v oboroženem boju. Tudi pred likvidacijami ovaduhov in okupatorjevih sodelavcev je zahteval temeljito preverjanje dokazov in sodbo pristojnega foruma podtalnega politič-

Oporečnik revolucije 2. del

menice se glasi: "Absolutno potrebno se zdi, da italijanska oblast da Slovencem možnost samoobrambe v sledeči obliki: slovenski orožniki in stražniki naj spet dobe orožje."

Čeprav se je dr. Ehrlich le odzval na komunistično nasilje in je povsem logično in legitimno od Italijanov, ki tega nasilja niso nameravali sankcionirati, zahteval, da dovolijo vsaj slovenske orožnike in stražnike, torej organe oblasti, ki bi skrbeli za red in varnost (vse organe oblasti, tudi policijo, ki preganja kriminal, so namreč Italijani z okupacijo odpravili), je Janez Stanovnik to razglasil za "narodno izdajalsko dejanje" in pripisal, da je bil Aleš Stanovnik "očito žrtev prav take odiozne prijave". Dr. Ehrlich je namreč navedel, da Slo-

vencem, ki jih ogroža revolucionarni teror, ne preostane drugega, kot da storilce prijavljajo oblasti, to je Italijanom, te prijave pa bi delovale odločno. Obramba pred terorjem, ki jo je zahteval dr. Ehrlich, je za Stanov-

Dr. Aleš Stanovnik

nika torej "narodno izdajalsko dejanje". Seveda, za branilce revolucije je vsaka logika dobrodošla, pa naj bo še tako za lase privlečena. Ni pomembno, saj večina bralcev o tem ne razmišlja prav veliko ali sploh nič.

Avtor je dovolj jasno poudaril, da je dr. Aleš Stanovnik gledal in razumel politiko skozi idealizirano optiko. Prizadeval si je za povezovanje in sodelovanje prav vseh političnih sil, ko je šlo za narodove interese, vendar se je hkrati "odločno distanciral od komunističnega sistema vrednot, t. j. od materialističnega svetovnega nazora, kakor tudi od komunistične revolucionarne strategije in utopističnega zagovarjanja totalne kolektivizacije" (str. 46).

nega vodstva. Skratka, zahteval je nadzor IOOF nad VOS! /.../

Njegovo prizadevanje za moralno čistost NOB pogosto ni našlo dovolj razumevanja niti med ljudmi iz lastnih vrst. Njegova stališča so nekateri imeli za moralistična in idealistična in mu celo očitali pomanjkanje "revolucionarne odločnosti". Aleš Stanovnik je na te očitke odgovarjal, da sta v boju za narodno osvoboditev najvažnejši množičnost in narodna enotnost, ne zgolj nasilje. Zato je odločno nasprotoval teoriji dveh etap revolucije. Menil je, da je bistvo osvobodilnega procesa odpiranje poti in uvajanje demokracije, ki naj sprostijo vse narodne energije in omogoči vzpostavljane družbene ureditve, v kateri bo za-

kon jamčil pravičnost in enakopravnost vseh slojev družbe. Interesov skupnosti družbenih slojev ni pojmoval kot razredno, se pravi sovražno delitev družbe, ki jo lahko uredi samo nasilni konflikt, revolucija.”

Eden med mnogimi

Avtor knjige skoraj nikjer v teh primerih ni navedel kakšnih citatov oziroma virov za te navedbe, ki jih je pripisal Alešu Stanovniku. Moramo mu torej verjeti na besedo. Verjetno so vsi ti navedki Stanovnikovih nestrinjanj z revolucionarnim terorjem resnični, in če so, potem moramo ugotoviti, da je šlo za njihovo vztrajno ponavljanje. To pa komunistični vrhuški, še posebej tisti, ki je neposredno koordinirala Vos in prakso revolucionarnega terorja, ni moglo biti prav nič všeč. Nasprotno, ker vemo, da je brezobzirno unčevala vse, kar se ji je pri njenem početju zoperstavljalo, se tudi Stanovnik temu ni mogel izogniti. Pri bistvu stvari, to pa je bila prav revolucija, ni prav nič prispeval k stvari, ampak ji je bil v veliko napoto. In to že takrat, s temi svojimi sitnimi pripombami oziroma celo nasprotovanji, še bolj pa je bil revolucionarjem napoti v perspektivi, v prihodnosti, ko bi zasedali oblast in vzpostavljali poveljni režim. Predvsem takrat bi jim lahko s svojim zavzemanjem za politično demokracijo in pluralizem povzročal največ težav.

Zato so bili zainteresirani, da se ga znebijo še dovolj zgodaj, takrat, ko so to sistematično in množično počeli. Še bolje pa, če bi krivdo lahko zvalili na okupatorja ali celo na domače politične nasprotnike. Takrat se jim je ponujala enkratna priložnost za tak peklenski način obračuna z zoprnikom v lastnih vrstah. Okupatorju je bilo dovolj le namigniti, kje se skriva, in njegova usoda je bila zapečatena.

Avtor navaja, da je Aleš Stanovnik “ob raznih priložnostih” ponavljal vprašanje Tigra oziroma to, da bi tigrovce povabili v OF (91), kar komunistov zagotovo ni veselilo.

“Advokatski elementi”

Na strani 83 omenja pismo, ki ga je spomladi 1942 Titu pisal Franc Leskošek, takrat komandant

“glavnega štaba”: “Kar se zaveznikov /komunističnih, v OF itd./ tiče, je bila zadnje tedne tudi kriza, ki smo jo srečno premagali. Razni advokatski elementi med katoličani v OF so pričeli uganjati politiko sredine in forsirati razvoj svoje skupine v stranko. S pomočjo delavcev med katoličani v OF smo premagali odpor katoliške skupine proti likvidacijam belogardistov ter izsilili, da je skupina formulirala jasno stališče proti sredini, ter povzročili, da se je vodstvo skupine tako reorganiziralo, da so ostali advokati na cedilu.”

Avtor je sicer ugotovil, da so te zločeste besede letele tudi na Aleša Stanovnika. Morda celo predvsem nanj. Zato bi pričakovali, da se bo ob teh Leskoških besedah vendarle ustavil in jih natančneje razčlenil ter raziskal njihovo ozadje. Leskošek teh besed namreč ni napisal “tja v tri dni”, ampak se je z njimi dotaknil bistva takratnega dogajanja, to pa je bila, čisto na kratko, komunistična totaliteta oziroma stremeljenje po obvladovanju in monopoliziranju vsega (upornišva, protiokupatorstva, sovraštva do okupatorjev, partizanstva, OF, volje “ljudskih množic”, oblasti ...). Gre namreč za omembo ključne problematike tako glede Aleša Stanovnika kot politike komunistov (revolucije). Toda očitno se mu ni zdelo vredno, saj je ver-

jetno zaslutil, da bi se mu potem podrl temeljni vsebinski koncept knjige.

Zakaj je ostal?

Avtor je dokaj samovoljno ugotovil, zakaj se Aleš Stanovnik v drugi polovici maja 1942 ni z drugimi člani Vrhovnega plenuma in Izvršnega odbora OF umaknil iz Ljubljane na “partizansko svobodno ozemlje”. Pravi, da tega ni storil zato, ker je menil, da je “poglavitni del njegove politične aktivnosti: dialog z nasprotniki”. Podvomimo lahko, da bi takrat, na tisti stopnji razvoja dogodkov, to bil razlog, da se ni umaknil z drugimi. Poleg tega so ti “nasprotniki”, če že ne prej, pa zagotovo vsaj tiste dni jasno sprevideli, da se s komunisti in njihovimi “zavezniki” nima smisla pogovarjati prav o ničemer več. Ti so namreč te svoje “nasprotnike” sistematično pobijali že od 10. julija 1941 naprej in so jih do maja 1942 ubili že nekaj sto. 26. maja, nekaj dni po Stanovnikovi aretaciji, so sredi Ljubljane uprizorili trojni demonstrativni umor, med drugim dr. Lamberta Ehrlicha, velikega narodnjaka.

Očitno je bil razlog, da se Stanovnik ni umaknil iz Ljubljane skupaj z drugimi, drugje in prav ta razlog je bil glavni vzrok za njegovo aretacijo in smrt. Sicer pa je avtor k vprašanju, zakaj je ostal v Ljubljani, do-

dal: “Mnenje, ki ga je zapisal eden izmed njegovih prijateljev, češ da se je imel prestarega za partizanstvo, je njegova žena Marinka odločno zanimala. Čeprav se je brez zadržkov odločil za oboroženo borbo proti okupatorju, je kot član SNOO nasprotoval likvidacijam političnih nasprotnikov, npr. idejnih voditeljev takratne Slovenske zaveze /.../” (97)

Eno stran naprej je to še enkrat ponovil: “V prepričanju, da je družbeno ureditev potrebno spremeniti, zato ni bilo velike razlike med Alešem Stanovnikom in komunisti, bistveno različno pa je bilo gledanje na metode in sredstva za doseg tega cilja. Aleš Stanovnik je odločno nasprotoval nasilnim, nedemokracijskim, skratka, ‘revolucionarnim’ metodam boja.” (98). K tem trditvam pa seveda ni dodal, da je bilo že nasprotovanje “likvidacijam političnih nasprotnikov” pomemben del “smrtne obsodbe”.

Atentator “Kuhar”

Da bi avtor čim bolj pripravil teren za svojo tezo, kako je za smrt Aleša Stanovnika kriva “desnica”, je navedel tudi prav neverjetno zgodbo o nekem Janezu Kuharju, ki naj bi ga ubil. Zgodba je podatkovno in logično skrajno zmedena, zato je prav težko pisati o njej. Gre pa tako: skupina Fanouša Emmerja naj bi imela »

» nalogo izločiti krščanske socialiste iz OF in jih vključiti v Slovensko zavezo. Zato naj bi najeli "Janeza Kuharja", da naredi atentat na Stanovnika. Ko bi to storil, naj bi v žep umorjenega vtaknil listek, ki naj bi pričal, da so ga ubili komunisti. Toda "Kuhar" naj bi se bil skesal in vse to povedal svojim sosedom Brecljevim. To, da je vse to povedal Brecljevim, naj bi bil dokaz za resničnost te zgodbe. Ker se je Kuhar "izneveril Emerjevi zarotniški skupini", naj bi ga Slovenski zavezni izdal njegov sosed Špicer, kar je povzročilo, "da so Emerjevi likvidatorji streljali v polhograjski dolini na Kuharja in ga tudi smrtno ranili v glavo". Za vse to naj bi bila izvedela poleg Brecljeve družine tudi "VOS in o vsem tem obvestila Aleša Stanovnika ter mu svetovala, da poostreno pazi na svojo varnost, ker je očitno na vrhu liste bele garde za likvidacijo nasprotnikov".

Dolga vosovska roka

Zgodbo naj bi bil 2. decembra 1941 objavil *Slovenski poročevalec*, glasilo OF. Avtorja ni nič motilo, da več odločilnih elementov kaže, da je zgodba izmišljena, da je bila le sredstvo v propagandni vojni in da so komunisti očitno z njo hoteli prestrašiti samosvojega in že nadležnega Aleša Stanovnika ter mu hkrati vcepiti odpor do nasprotnikov, ki naj bi mu stregli po življenju, s čimer bi ga na čisto eksistenčni podlagi čim bolj vezali nase. Niti z besedico ni omenil kakšnega pomsleka o tej "zanimivi" zgodbi.

No, vsaj mi mu namignimo, če se že on dela tako nevednega o našem medvojnem dogajanju, v tem primeru, da je prav Vos že leta 1941 intenzivno vohunila za svojimi političnimi nasprotniki, zbiralala o njih informacije in verjetno tudi že delala spiske "za likvidacijo nasprotnikov".

V neverjetno drzni propagandni vojni je Vos tako v tem primeru kot v mnogih drugih nasprotniku pripisovala to, kar je počela sama. V tistem času je Vos že nekaj mesecev sistematično pobijala politične nasprotnike, dva dni po objavi zgodbe v svojem propagandnem glasilu *Slovenskem poročevalcu* pa so vosovci ustrelili tudi Fanouša Emmerja.

Mimogrede, avtorja nič ne moti, da je Slovenska zaveza nastala komaj aprila 1942, on pa jo vpleta v dogajanje novembra 1941. Le kdo je pri vsem tem "Janez" in kdo "Kuhar"? Dosedanja literatura ne pozna ne Janeza Kuharja in prav tako ne "polhograjske doline", kjer naj bi ga bili "Emerjevi zarotniki" ustrelili. Polhograjskih dolin je veliko, zato v takšnih primerih, če vemo, da gre za dolino, navedemo (da smo še bolj verodostojni), za katero dolino gre oziroma blizu katerega kraja leži. Zgodba, zakuhana s "Kuharjem" in neko dolino, kar kliče po tem, da o njej podvomimo. Janez Stanovnik jo je navedel (str. 111-112) kot suho zlato. O drznosti laganja smo že nekaj povedali; takratnega in tudi še današnjega.

Cilj posvečuje sredstva

V zadnjem razdelku knjige *Kdo*

ga je izdal? naj bi Janez Stanovnik razkril ali vsaj nakazal, kdo je Italijanom povedal, kje se skriva Aleš Stanovnik. Toda tudi ta del je ena sama spekulacija. Žal najslabše vrste in je mogoče z lahkoto ovreči prav vse Stanovnikove trditve. Stanovnikov problem je bil, da iz nič pač ne moreš narediti nekaj, pa če se še tako trudiš ali delaš za lase privlečene sklepe. Uvodoma je, da bi podkrepil svoje kasnejše trditve, navedel nepomemben odlomek iz *Črnih bukev* v zvezi z Alešem Stanovnikom. Izbral ga je za to, da je zapisal: "V glavah, v katerih se je porodilo tako perverzno klevetanje, se je rodila tudi ideja, da zločinsko izdajo Aleša Stanovnika naprtijo komunistom in da se zabišeta sled in krivda za to iskariotsko dejanje. Narediti zločin, potem pa ga naprtiti nasprotniku, to je bila od pamtiveka taktika tistih, ki so se ravnali po jezuitskem pravilu 'finis sanctificat media' – cilj posvečuje sredstva!" S tem, da je to zapisal, nikakor ni rešil uganke, kdo je izdal dr. Aleša Stanovnika. Kvečjemu podtika "drugi strani" nekaj, česar ji ni mogoče podtikati.

Nadaljuje s citatom iz dnevniskega zapiska Alojza Rebulca, ki navaja pričevanje dr. Jakoba Šolarja, sodelavca in osebnega prijatelja Aleša Stanovnika: "Spominjam se večera, ko sva se (s Stanovnikom) dve uri sprehajala ob Ljubljani. Rekel mi je: 'Komunisti so ljudje, ki nimajo z nami ničesar. Njihov svet je nekaj posebnega.' 'Zakaj pa jih ne pustiš?' sem ga vprašal. Odgovoril je: 'Kdor je zajahal njihovega konja, ga ne more več razjahati.' – Pogovarjala

sva se o tem, da bi prišlo do sporazuma med Osvobodilno fronto in Slovensko zavezo. Stanovnik je potem ta moj predlog na ljubljanskem plenumu Osvobodilne fronte sprožil. Čez tri dni je bil odkrit v neodkrivljivem skrivališču in aretiran."

Čigava žrtev?

Kaj je ob zapisanem naredil Janez Stanovnik? Rebulovo oziroma Šolarjevo pričevanje je "demantiral" s povsem nepomembnimi obrobni opazkami, z namenom seveda, da bi ga prikazal kot neverodostojno. Da bi bil čim bolj prepričljiv, je navedel neki drugi Rebulov zapis o Kocbeku, ki da je Kidriča imenoval za "žrebca v areni zgodovine", in temu dodal, da Kocbek nečesa takšnega že ni mogel izjaviti, saj se je o Kidriču izražal samo pozitivno. Kot dokaz za to je navedel neko Kocbekovo izjavo iz dnevnika *Pred viharjem*. Stanovnik bi pač moral upoštevati, da je Kocbek napisal še veliko drugih besedil (medvojne in predvsem povojne dnevnike), ki so danes javno objavljena in ki Stanovnika demantirajo.

Enako se je hudoval nad izjavo dr. Janeza Žumra, ki jo je objavil v *Delu*, 17. novembra 1990. V njej je Žumer, Stanovnikov sodelavec, zapisal, da "je bil dr. Aleš Stanovnik kot izrazito politično misleči intelektualc ključna osebnost krščansko-socialističnega gibanja in da soglasja k dolomitski izjavi zagotovo ne bi dal. Mislim, da je več kot na dlani, da je Aleš Stanovnik padel pred njenim podpisom kot žrtev boljševidnega nasilja in tiste strategije, ki ji je NOB rabila le kot sredstvo za prevzem oblasti."

K temu je avtor knjige dodal odlomek iz rokopisnega zaznamka, shranjen je v jeseniškem muzeju, dr. Mihe Potočnika, prav tako dobrega znanca in sodelavca dr. Aleša Stanovnika, kjer navaja, kako je ob neki komemoraciji v spomin Alešu Stanovniku k njemu in Aleševi ženi Marinki pristopil Vilko Pitako ter dejal: "Daj no, Miha, ne verjemi. Aleša so izdali in pogubili komunisti sami, ker jim je bil (politično) nevaren."

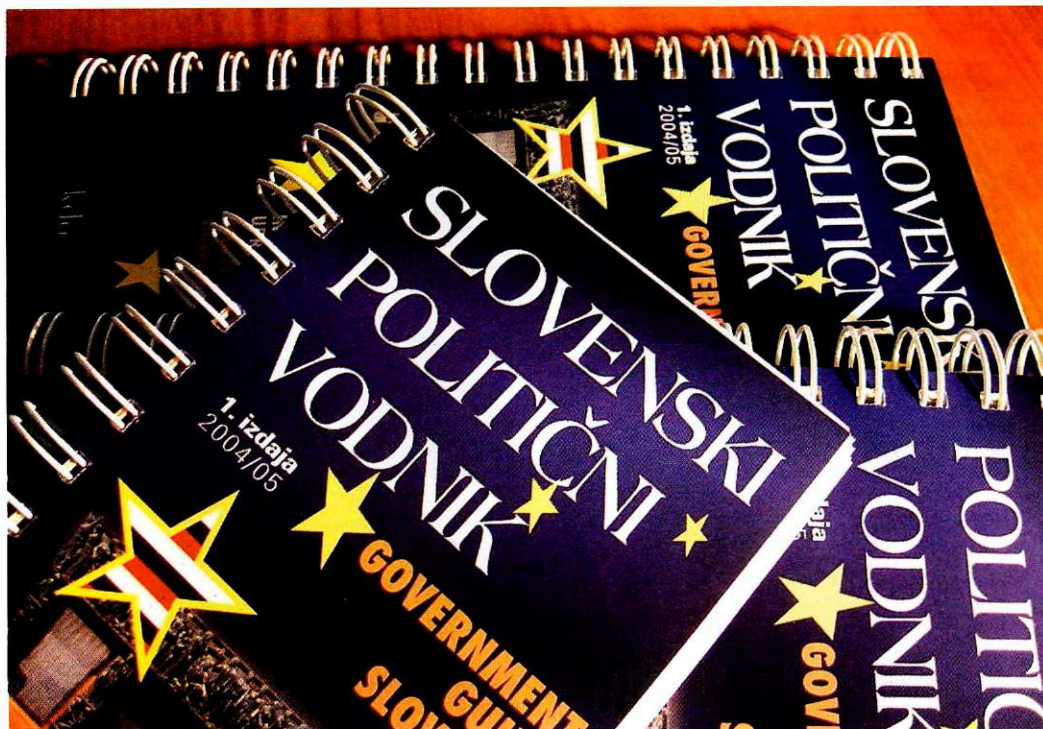
Konec prihodnjic
Ivo Zajdela

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

Čedalje bolj smo odvisni od virov informacij. Tempo življenja nas sili, da podatke, ki jih potrebujemo, dobivamo na čim lažji način in čim hitreje. Slovenski trg s svojo majhnostjo je verjetno glavna ovira, da je različnih pripomočkov z najrazličnejšimi podatki in viri informacij v primerjavi z razvitimi državami na našem trgu še razmeroma malo.

Slovenski politični vodnik

Zdaj je izšel priročnik z naslovom *Slovenski politični vodnik* in podnaslovom *Kdo je kdo v slovenski politiki in javni upravi*, ki pomembno zapolnjuje eno od vrzeli in bo marsikom olajšal neprijetno iskanje temeljnih podatkov, če bo hotel vedeti, kdo je kdo na slovenski politični in upravni sceni in kako priti do njega.

Priročnik obsega 336 strani in že to govori, da je informacijsko kar izčrpen. Spet je s spiralo, saj je s tem uporaba lažja. Je zbir podatkov o Slovencih, ustanovah, politikih, gospodarstvenikih, kulturnikih, medijih, strankah, občinah itd. Ponuža imena, naslove, funkcije, telefonske številke in telefaks, naslove e-pošte in pri pomembnejših protagonistih tudi medmrežne strani ter kontaktne osebe. Podatki so urejeni sistematično in pregledno, tako da je iskanje zelo preprosto in hitro.

Ne samo politika

Čeprav ima publikacija naslov *Slovenski politični vodnik*, ni omejena strogo politično. Predstavlja sicer vse politične avtoritete: predsednika republike, ustavno sodišče, državni zbor, državni svet, vlado z ministrstvi in vladne agencije, zavode in

sklade. Snovalci pa so v ta obsežni podatkovnik vnesli tudi podatke nekaterih drugih pomembnih ustanov, med katerimi najdemo vse pomembne sodne ustanove, Banko Slovenije, Gospodarsko in Obrtno zbornico Slovenije, obe univerzi, Narodno in univerzitetno knjižnico, krovno turistično organizacijo in še vrsto drugih.

Članice in člani ustavnega sodišča, državnega zbora, državnega sveta in vlade so predstavljeni tudi s sliko in kratkim življenjepisom. Pri nekaterih (poslancih) so navedeni celo podatki, ali so poročeni (celo ime žene) in koliko otrok imajo. Verjetno bo marsikom prišel prav podroben

prikaz strukture državnih teles in organov, saj so v vodniku navedeni tudi vodje kabinetov in služb za odnose z javnostmi, državni in generalni sekretarji ter podsekretarji, direktorji uradov, zavodov in agencij, razni svetovalci, objavljena so celo imena, priimki, telefonske številke in elektronski naslovi tajnic.

Podrobno je predstavljena Gospodarska zbornica Slovenije: vodstvo, vse strokovne službe, vsa združenja dejavnosti s sekretarji ter območne zbornice in predstavniki GZS v tujini. V posebnem poglavju so predstavljena pomembnejša podjetja, vendar le tista, ki so še

vedno v delni lasti države. Izčrpen je tudi seznam sindikatov.

Poslej vsako leto

Na koncu vodnika je obsežno poglavje, namenjeno občinam. Navedeni so naslovi, župan, stranka, iz katere je, direktor občinske uprave in tajnica. Pri mestnih občinah so navedeni tudi poimenski sezname članov mestnega sveta, pregledno, po strankah, tako da je razvidna tudi politična sestava mestnega sveta. Pri "navadnih" občinah je navedena strankarska sestava občinskega sveta.

Slovenski politični vodnik bo izhajal vsako leto, saj na področju, ki ga pokriva, hitro prihaja do sprememb, še posebej če je vmes tudi volilno leto. Vodnik je v prvi vrsti namenjen vsem zaposlenim v državni in javni upravi, poslovnem, novinarjem in vsem tistim, ki pogosto ali občasno sodelujejo z državnimi strukturami. Publikacija je dvojezična, slovenska in angleška, tako da bo dobrodošel vir informacij tudi za čedalje večje število tujcev, ki se ukvarjajo s Slovenijo, od politikov do gospodarstvenikov. Vodnik se dobi pri založniku Kdo je kdo, Tržaška 2, Ljubljana, tel. 01 426 90 60. **I. Ž.**

Seznam poglavij v vodniku

• Predsednik republike	• Gospodarska zbornica
• Ustavno sodišče	• Pomembna podjetja
• Državni zbor	• Slovenska diplomatska predstavništva
• Državni svet	• Tuja diplomatska predstavništva
• Vlada RS	• Politične stranke v RS
• Ministrstva RS	• Sindikati
• Agencije, zavodi in skladi	• Kulturne ustanove
• Pomembne institucije	• Mediji
• Računsko sodišče RS	• Verske skupnosti v RS
• Inštituti	• Mestne občine
• Sodstvo	• Občine

Reševanje Frajerskega

V novi pustolovščini se Scooby in drugi člani Skrivnosti, d. d., spopadejo s skrivnostnim zamaskiranim lopovom, ki načrtuje zavzetje mesta Frajersko (Coolsville) s strojem, ki ustvarja pošasti, kot so pterodaktilov duh, duh črnega viteza in 10.000-voltni duh.

V filmu Scooby-Doo 2: Pošasti na prostosti igrajo Freddie Prinze Jr., Sarah Michelle Gellar, Matthew Lillard in Linda Cardellini, ki so se spet znašli v vlogah Freda, Daphne, Cotelja in Velme. Na poti jim stoji še neizprosna poročevalka Heather

Jasper-Howe (Alicia Silverstone), na pomoč pa jim priskoči tudi kustos muzeja Patrick Wisely (Seth Green).

V prvem filmu Scooby Doo je skupina zloglasnih detektivov odkrivala in razreševala nenavadne pojave v priljubljenem počitniškem letovišču, imenovanem Otok groze, v drugem delu pa slavna ekipa rešuje prebivalce v Frajerskem, svojem domačem mestu. Zgodba se začne z odprtjem mestnega muzeja kriminologije, kjer so razstavljeni kostumi odvratnih podležev in pošasti, razkrinkanih v preteklosti. Scooby-Doo in njegovi prijatelji, strokovnjaki za skrivnostne pojave, so ob tej priložnosti povabljeni kot častni gostje. Na višku svoje slave imajo kmalu zatem znova

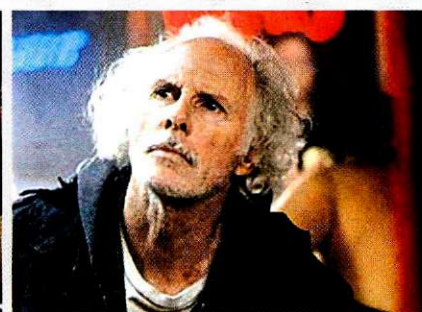
SCOOPY-DOO 2: MONSTERS UNLEASHED

Režija: Raja Gosnell
Producenta: Charles Roven, Richard Suckle
Scenaristi: William Hanna, Joseph Barbera, James Gunn
Igrajo: Freddie Prinze Jr., Sarah Michelle Gellar, Matthew Lillard, Linda Cardellini, Neil Fanning, Seth Green, Alicia Silverstone
Premiera: 8. 4. 2004
Distribucija: Ljubljanski kinematografi

prižnost dokazati svoje sposobnosti. Pošasti namreč uidejo izpod nadzora in skušajo zavladati mestu. Scooby-Doo in Cotelj (Shaggy), najbolj prestrašena in vedno lačna člana ekipe, sta tokrat trdno odločena pripomoči k razreševanju uganke. Da ne bi bila prepoznavna, se raziskovanja lotita pod krinko in se preoblačita v čudne kostume. Sumita,

da za vsem zlom tiči stari Wickles (Peter Boyle), nekdanji duh črnega viteza, ki so ga s prijatelji v preteklosti že razkrinkali in zaprli v ječo. Zdi se, da je v želji po krutem maščevanju s pošastmi na prostosti načrtoval, da znova zavlada mestu.

Medtem ko se pametna Velma do ušes zaljubi v Patricka, kustosa muzeja, ki je tudi eden izmed glav-

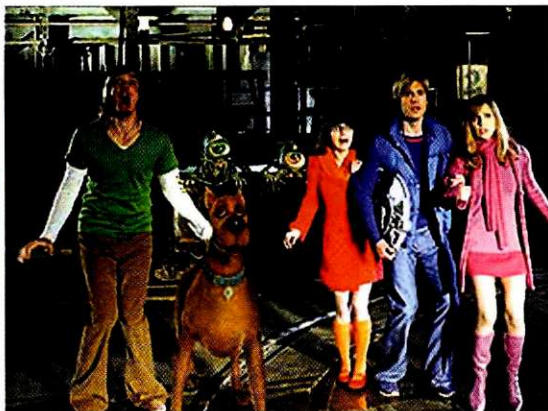

Pošast

V filmu Pošast, ki je prinesel oskarja za glavno vlogo, igra Charlize Theron v tej pretresljivi drami, posneti po resničnih dogodkih, Aileen Wuornos, prvo serijsko morilko v Združenih državah.

Pri 13 letih se je začela prodajati, da bi preživela brate in sestre, ki so po očetovem samomoru živeli pri sorodnikih. Ko sorodniki izvejo, s čim se ukvarja, jo vržejo na cesto. Po letih prostituiranja se obupana Aileen odloči za samomor. A pred tem bo zapravila še zadnjih pet do-

larjev in si privoščila pivo. V nekem gejevskem lokalu spozna mlado Selby Wall, igra jo Christina Ricci, ki so jo starši poslali k prijateljem na Florido, da bi se "ozdravila" homoseksualnosti. Dekleti postaneta ljubimki. Aileen, ki je že kot otrok trpela spolno zlorabljanje in očetovo

nih osumljencev, pa se samozavestni vodja skupine Fred in vedno brezhibno urejena Daphne trudita dognati, kdo je zlobni zamaskirani mož, ki pustoši po Frajerskem.

Skrivnost uspeha

Scooby-Doo, Where Are You je ena izmed najdlje v pogonu med risanimi in skrivnostnimi serijami v zgodovini ameriške televizije, na sporedu je od leta 1969. Vse od takrat se Scooby-Doo in njegovi pajdaši iz podjetja Skrivnost, d.d. –

Fred, Daphne, Shaggy (Cotelj) in Velma pojavljajo v epizodah, gostujočih na številnih omrežnih TV-kanalih praktično že tri desetletja.

Zakaj je Scooby-Doo še vedno tako popularen? Glede na raziskave Davida Keemana, izvršnega direktorja centra za otroke in medije v Chicagu, je mogoče povzeti, da je uspeh serije v združevanju mnogih stvari, nad katerimi se otroci navdušujejo: humor in pustolovščine, zavite v skrivnost. In vsi dogodki se vrtijo okrog Scooby-Dooja, prijaznega govorečega psička. Le kdo v otrostvu ne sanja o tem, da bi postal član njihove klapce? Scooby-Doo, Where Are You je bila prva izmed risanih serij, ki je v akcijsko pustolovščino vključila pasjega zvezdnika, ob katerem so bili človeški značaji v stranskih vlogah.

Monika Maljevič

nasilje, se Selby oprime kot rešilne bilke. Pomeni ji vse na svetu. Ker ne more najti službe, se še naprej prodaja. Ko jo neka stranka okrutno posili, jo v samoobrambi ustrelji. Toda to je šele prvi od mnogih umorov, ki jih je med letoma 1989 in 1990 zagrešila Aileen Wuornos in

si z njimi prislužila vzdevek Pošast. Pošast ni le road movie, ampak predvsem ljubezenska zgodba. Charlize Theron si je z odlično odigrano vlogo prislužila oskarja za glavno žensko vlogo in mnoge druge nagrade ter postala ena najbolj iskanih mladih igralk.

MONSTER

Režija:	Patty Jenkins
Producenti:	Mark Damon, Donald Kushner, Clark Peterson, Charlize Theron, Brad Wyman
Scenarist:	Patty Jenkins
Igrajo:	Charlize Theron, Christina Ricci, Bruce Dern, Lee Tergesen
Premiera:	8. 4. 2004
Distribucija:	Fivia

na kratko

V Švici je pretekli teden v 83. letu starosti umrl slavn igravec sir **Peter Ustinov**, dobitnik oskarja, ki se je v poznih letih posvetil tudi človekoljubnemu delu. Ustinov je več desetletij živel v eni od planinskih vasi nad Ženevskim jezerom. V gledališču je debitiral leta 1938, leta 1940 v filmu, leta 1946 pa se je že poskusil v filmski režiji. Napisal je več gledaliških iger. Na več kot 60-letni poklicni poti je Ustinov kot igravec nastopil v skoraj 90 filmih, in to v najrazličnejših vlogah: od cesarja Nerona do belgijskega detektiva Hercula Poirota v delih Agathe Christie. Oskarja je prejel za stranske vloge v filmih Quo vadis? (1951), Spartak (1960) in Topkapi (1964). Igral je do zadnjega, tudi v filmu Luther režiserja Erica Tilla z letnico 2003, ki šele prihaja v kinematografu. Ustinov je bil od leta 1968 ambasador dobre volje pri organizaciji UNICEF. Leta 1977 je izdal knjigo svojih spominov.

Ameriški režiser in producent **Steven Spielberg** pripravlja snemanje dokumentarca o 400 italijanskih Judih, ki so preživeli koncentracijska taborišča. Po režiserjevih besedah naj bi bil dokumentarec namenjen italijanskim učencem. Dokumentarec bo režiral Italijan Mimmo Calopresti, avtor mnogih dokumentarnih in nekaj igranih filmov ("La seconda volta"), in sicer v okviru sklada Shoah, ki ga je Spielberg ustanovil s pomočjo 350 milijonov dolarjev, ki jih je zaslužil s filmom Schindlerjev seznam, poimenovanem po tovarnarju Oskarju Schindlerju, ki je v času nacizma reševal življenja Judov. "Upamo, da se bo dokumentarec dotaknil delavcev v šolstvu, ki v rokah držijo našo prihodnost, in bodo le-ti urgirali pri ministrstvu za šolstvo, da film uvrsti na seznam, ki ga morajo videti vsi učenci v Italiji, tako kot to delajo v nemških šolah," je dodal režiser. "Sklad želi tudi izdelati program, ki bo prilagojen učencem osnovnih šol. Sedemletniku moramo govoriti o holokavstu zelo previdno, v metaforah, in se pri tem opreti na otipljive izkušnje in občutke, ki jih otrok občuti vsakodnevno," je še dejal Spielberg.

Ameriška filmska industrija je leta 2003 ustvarila dobiček v višini 9,5 milijarde dolarjev, in to kljub zmanjšanemu obisku kinematografov, je dejal predsednik Združenja ameriškega filma (MPAA) Jack Valenti. Leto 2003 je bilo "dobro leto", saj je bil lanski rezultat drugi najboljši v celotni zgodovini filmske industrije. Lani so v Združenih državah prodali 1,57 milijarde vstopnic oziroma za štiri odstotke manj kot leto poprej. Leta 2003 so posneli 473 filmov, od tega 198 v produkciji velikih studiev, včlanjenih v MPAA. To so Paramount, Sony, Warner Bros, Metro-Goldwyn-Mayer, Universal, Walt Disney in 20th Century Fox. Vsak od teh studiev je leta 2003 porabil povprečno 102,8 milijona dolarjev za film, je dejal Valenti. Povprečni stroški produkcije posameznega filmskega studia so se v primerjavi z letom 2002 povečali za 8,6 odstotka in zdaj znašajo 63,8 milijona dolarjev.

Pravilo igre (La regle du jeu) Jeana Renoira je najboljši film vseh časov. Tako vsaj je prepričanih 27 znanih filmarjev in kritikov, ki so na povabilo avstrijskega političnega tednika Profil našli svojih 25 najboljših filmov. Iz tega nabirka je tednik sestavil lestvico 50 najboljših filmov vseh časov. Zanimivo pri lestvici je dejstvo, da je kar 39 filmov med 50 izbranimi nastalo v prvih dveh tretjinah filmske zgodovine. Iz 90. let prejšnjega stoletja sta se uvrstila le dva filma, Satantango Bele Tarra na 27. mesto in Zgodovina/zgodbe o filmu (Histoire(s) du cinema) Jeana-Luca Godarda na 35. mesto, devet naslovov pa je nastalo v 70. in 80. letih.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

9.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	JJEMEC: SOLZA POLNA SMEHA, POSNETEK GLEDALIŠKE PRESTAVE
9.45	J. BITENC: MEDVEDEK SLADKOSNEDEK, OTROŠKE PESMICE, 2/3
9.55	RISANKA
10.05	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
10.40	ŠTAFETA MLADOSTI
11.20	5. FESTIVAL USTNIH HARMONIK - ('AH), TE ORGLICE', 1. DEL
11.55	RESNIČNA RESNIČNOST
12.25	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 4/24
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OSMI DAN
13.45	DRAGO JANČAR: NENAVADNI DOGODKI V KOTU ALI MOREBITNA VRNITEV IN PONOVNO IZGINOTJE JOZEFA DREMLA, IZVRNA TV IGRA VSAKDANIK IN PRAZNIK
14.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	PLEME, ANGLEŠKA NANIZANKA, 14/26 (VPS 16.50)
17.10	IZ POPOTNE TORBE: SVETLOBA (VPS 17.15)
17.35	NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/18 (VPS 17.40)
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNİK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
20.50	PRAKSA, AMERIŠKA NANIZANKA, 22., ZADNJA EPIZODA (VPS 20.55)
21.30	TOTTI, IZBOR FILMOV IZ VIDEO FESTIVALA V MARIBORU (VPS 21.35)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.00	NOČNI IZBOR
0.00	DNEVNİK, ŠPORT
0.50	DNEVNİK ZAMEJSKE TV (VPS 00.55)
1.10	NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/18
2.05	GLEJ NEBO, ITALIJANSKI FILM (VPS 02.05)
3.45	POLNOČNI KLUB
5.15	KONCERT SKUPINE ORLEK (VPS 05.15)

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
9.35	MOSTOVI - HIDAK: BREZ MEJA - HATJRTALAN
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 62/158
10.25	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
15.10	TV PRODAJA
15.45	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
16.15	V DEŽELI ŠKRATOV, AMERIŠKI FILM, 2., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 16.20)
17.45	SKOZI ČAS (VPS 17.45)
18.00	PRAZNIČNO BOGOSLUŽJE
19.00	PRENOS IZ MORAVSKIH TOPLIC (VPS 18.00)
19.00	KRALJICINA SIMFONIJA (VPS 19.00)
20.05	JEJMO KOT KRALJ HENRIK VIII., ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
21.00	O VELIKONOČNIH SIMBOLIH (VPS 21.00)
21.10	KRIŽEV POT, PRENOS IZ Vatikana (VPS 21.10)
22.45	NELL, AMERIŠKI FILM (VPS 22.45)
0.35	SLOVENSKA JAZZ SCENA: BIG BAND RTV SLOVENIJA IN DIRIGENT BILL HOLMAN (VPS 00.35)
1.25	TINSEL TOWN, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 6/10, PONOVITEV (VPS 01.25)
1.55	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 5. sezona, ponovitev 7. dela am. nad.
10.10	Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 2. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 8. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 119. del am. nad.
14.40	Vsi moji otroci, 16. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 3. del avstralske nan.
16.55	Ha!: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 8. del am. hum. nan.
17.55	Moja najstnica, 26. del am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Romantični film: Ujeti utrinek, kanadsko-ameriški film
21.35	Nori na petek: Guinnessova knjiga rekordov angleške dokumentarna serija
22.30	Najboljše reklame, ki jih nikoli niste videli, dokumentarna oddaja
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.00	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
7.25	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.15	Maščevanje ljubezni, ponovitev 54. dela španske nadaljevanke
9.10	Skrivnost ljubezni, ponovitev 149. dela venezuelske nadaljevanke
10.00	TV prodaja
10.30	Čudež življenja, ponovitev 146. dela venezuelske nadaljevanke
11.20	Družinske vezi, ponovitev 76. dela brazil. nad.
12.15	Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 77. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 147. del venezuelske nad.
16.55	Skrivnost ljubezni, 150. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 55. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Akcija: Svetloba, ameriški film
22.05	Pazi, kamera!
22.35	Teksaški mož postave, 6. sezona, 6. del am. nan.
23.30	XXL premiere
23.35	Jack Reed: Iskanje pravice, ameriški film
1.15	24UR, ponovitev
2.15	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pon
10.00	Poslovni dnevnik, oddaja o gospodarstvu
11.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
11.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, pon
12.30	A to je to!, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
13.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Šola na Jupitru, pon
18.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
18.30	EU in PIKA, prvi?
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Predah v gibanju, gost: Lojze Peterle, vodi: Jana Debeljak, prvi?
21.00	The Washen Retashy, glasbeni show
22.30	Petkova pomenkovarja, gost: Miran Stanovnik, prvi?
23.30	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
02.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Lisice, 5. del jugoslovanske serije
10.10	TV prodaja

10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Prosta peta, dokumentarni film
16.15	Rokomet, moja igra
16.45	Automobile
17.00	Sijaj, ponovitev
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 165. del italijanske telen.
18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokémoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Avdicija SuperNovo Multi Talents Kranj
21.00	Služabnik sprevigori - resnica Paula Burella o princesi Diani
22.00	Skozi oko zasledovalca, ameriški triler, 1999
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

SOBOTA,

10.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 07.10
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
7.30	MALE SIVE CELICE, KVIZ
8.25	KINO KEKEC: JEZUSOVI ČUDEŽI, ANGLEŠKI RISANI FILM (VPS 08.30)
9.55	TEDENSKI IZBOR
9.55	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	TEDNIK, PONOVITEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25	ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 1/10, PONOVITEV
13.55	PRIJATELJICI ZA VSE ŽIVLJENJE, AMERIŠKI FILM (VPS 13.55)
15.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
15.55	SLOVENC V ITALIJI (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
17.20	OZARE (VPS 17.15)
17.25	DIVI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/13 (VPS 17.20)
17.55	SLOVENSKI MAGAZIN (VPS 17.50)
18.20	COFKO COF, RISANA NAN., 5/26 (VPS 18.20)
18.45	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNİK
19.25	ŠPORT
19.35	UTRIP
19.50	VREME
20.00	ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 2/10 (VPS 20.00)
20.35	POIROT: ZLO POD SONCEM, ANGLEŠKI FILM (VPS 20.35)
22.15	PRVI IN DRUGI (VPS 22.10)
22.40	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.35)
23.10	OKUS PO VINU, DOKUMENTARNA SERIJA, 2/10 (VPS 23.05)
23.40	POD RUŠO, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 6/13 (VPS 23.40)
0.35	NOČNI IZBOR
0.35	DNEVNİK, ŠPORT
1.15	DNEVNİK ZAMEJSKE TV (VPS 01.10)
1.35	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
2.00	DIVI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/13
2.25	SLOVENSKI MAGAZIN
2.50	CLOVEK S PLANETA X, AM. ČB FILM (VPS 02.50)
4.00	PRVI IN DRUGI
4.20	OKUS PO VINU, DOKUMENTARNA SERIJA, 2/10
5.10	BOLEČINA NEDOŽIVETEGA, PORTRIT IVANA MINATTIJA
6.00	DRUGA GODBA 2003: KONCERT TERRA FOLK

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.00	GLASBENO JUTRO: MLADEN BUCIĆ - BAROK NA KITARI (VPS 09.00)

9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
10.10	TV PRODAJA
10.40	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.55	TV PRODAJA
12.25	G. VERDI: MOČ USODE, POSNETEK OPERE IZ MILANSKE SCALE (VPS 12.35)
15.15	GALAPAGOS, TOPOTIS (VPS 15.25)
15.55	NOGOMET - LIGA SIMOBIL VODAFONE, PRENOS (VPS 15.55)
17.50	EURO 2004 - ZGODOVINA EP V NOGOMETU: LETO 1972 (VPS 17.50)
18.10	SKOZI ČAS (VPS 18.20)
18.20	POGOVOR Z GREGORIJEV PECKOM, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 18.30)
20.00	PRIDIGA RIBAM: SESTOP V VEČNOST, KOPRODUKCIJSKA NADALJEVANKA, 3., ZADNJI DEL (VPS 20.05)
20.40	VNOVIC V BRIDESHEADU, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 5/11 (VPS 20.50)
21.35	RAZODETJE, KOPRODUKCIJSKI FILM (VPS 21.45)
23.10	SOBOTNA NOČ (VPS 23.20)
1.10	TINSEL TOWN, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 7/10, PONOVITEV (VPS 01.20)
1.40	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Vsi moji otroci, ponovitev 12. dela am. nad.
10.40	Vsi moji otroci, ponovitev 13. dela am. nad.
11.30	Vsi moji otroci, ponovitev 14. dela am. nad.
12.20	Vsi moji otroci, ponovitev 15. dela am. nad.
13.10	Vsi moji otroci, ponovitev 16. dela am. nad.
14.00	Dannyjeve zvezde, v živo
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.40	Najboljše reklame, ki jih nikoli niste videli, ponovitev dokumentarne oddaje
17.35	Simpatije, 6. sezona, 11. del ameriške nanizanke
18.30	Non Stop Music
20.00	Kriminalka: Pobege virus, ameriški film
21.35	Znova na prostosti, 2. sezona, 8. del am. nan.
22.30	Strastna razmerja, ameriški film
0.05	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
8.10	Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
8.40	Malinji dol, sinhronizirana risana serija
8.50	Super punce, sinhronizirana risana serija
9.15	Pujsek Zlatko, sinhronizirana risana serija
9.25	Action Man, sinhronizirana risana serija
9.50	Velikonočni zajček, sinhronizirani risani film
10.40	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
11.05	Beyblade, risana serija
11.30	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
12.00	Solska košarkarska liga
12.55	Nemirne vode, ameriški film
14.40	Mladici narave, dokumentarna oddaja
15.40	Zgodbe oceanov, dokumentarna oddaja
16.10	Izginjajoči raji na zemlji, dokumentarna oddaja
17.15	24UR - vreme
17.20	Poročna obleka, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Lepo je biti milijonar
21.10	Filmski hit: Njeni tatarji, ameriški film
23.10	Divja vrtnica, ameriški film
1.15	24UR, ponovitev
2.15	Nočna panorama

TevePika

11.00	Tekmovanje Barcaffe Ski Open 2004 in pokal Toili, pon
11.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, vodi: Jana Debeljak, pon
12.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
13.00	Pod Židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
14.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.15	Predah v gibanju, vodi: Jana Debeljak, pon
18.15	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, prvi?
18.45	Z glavo na zabavo, prvi?
19.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
19.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, CINDI, pon
20.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, prvi?

20.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Anton Rous, predsednik stranke DeSUS, pon
21.30	Šola na Jupiltru, pon
22.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
22.30	The Kwashen Retashev, glasbeni show, pon
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 161. dela
09.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 162. dela
09.50	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 163. dela
10.10	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 164. dela
10.35	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 165. dela
11.00	Ski Open, smučarsko tekmovanje
11.30	Za vas in mesto, ponovitev
12.30	Štiri tačke, ponovitev
13.00	TV prodaja
13.30	Angleška nogometna liga, prenos
15.30	SuperNov@ Multi Talents avdicija, ponovitev
17.00	Moderna orožja, ponovitev
18.00	TV prodaja
18.30	Automobile
18.45	Ilirika, turistična TV prodaja
19.15	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Hrvaški idol, reportaža
21.00	SuperNov@ Multi Talents avdicija Kranj - izza odra
22.00	Angleška nogometna liga, posnetek
23.45	SuperNov@ Multi Talents avdicija Kranj - izza odra, ponovitev
00.15	TV prodaja
00.45	Videostrani

NEDELJA,

11.4.2004

Slovenija 1

7.05	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 06.25
7.30	ŽIV ŽAV: BISEROGORA: BIBAMICA SE BOJI TEME, LUTKOVNA NANIZANKA, 8/15; MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 15. EPIZODA; MARCELINO KRUH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 6/26; TIM IN BAVBAVČI - NA VELIKO NOČ, RISANI FILM (VPS 07.30)
9.25	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVIČ
9.55	VELIKONOČNA MAŠA, PRENOS IZ SV. LENARTA V SLOVENSKIH GORICAH (VPS 09.55)
11.10	IZVIR(N), ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI (VPS 11.10)
11.40	J. S. BACH: MAGNIFICAT (VPS 11.40)
11.55	URBI ET ORBI, PAPEŽEVA POSLANICA IZ RIMA (VPS 11.55)
12.40	O VELIKONOČNIH SIMBOLIH (VPS 12.40)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 13.15)
13.15	SKRITA KAMERA
13.20	ČLOVEK IN POL
13.30	ČLOVEŠKI FAKTOR
13.35	NEDELJSKO OKO
13.40	GLAS LJUDSTVA
13.45	HALO, LEON
13.55	PET MINUT SLAVE
14.00	PLANETV
15.00	V 80. NEDELJAH OKOLI SVETA
15.05	ŠPORT & ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
15.15	VABILO ZA DVA
15.30	NEMOGOČE
15.35	TRIKOTNIK
15.55	TOTAL
16.10	GLASBENI DVOBOJ
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.45)
16.45	FENOMENI
16.50	LORELLA
17.05	PREDMET POŽELJENJA
17.20	DRUŽABNA KRONIKA
17.35	VSADKANJIK IN PRAZNIK (VPS 17.35)
18.30	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ŠPORT
19.35	ZRCALO TEDNA
19.50	VREME
20.00	SPET DOMA (VPS 20.00)

21.50	POETIKA RAZLIČNOSTI, ARHITEKT BORIS PODRECCA (VPS 21.50)
22.45	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
23.20	ELITA UBIJALCEV, AMERIŠKI FILM (VPS 23.20)
1.20	NOČNI IZBOR
1.20	DNEVNIK, ŠPORT
2.25	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.15	TV PRODAJA
9.45	MOZARTINA SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA: VIVALDIJEV POMLADNI KONCERT (VPS 12.00)
10.15	POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 10.15)
10.45	DIVJA AZIJA, FRAN. POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 7/12 (VPS 10.45)
11.10	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 11.10)
12.00	TV PRODAJA
12.30	RUŠEVCE, DOKUMENTARNI FILM (VPS 12.30)
13.00	PAPŽEV KONCERT SPRAVE (VPS 13.00)
14.40	LOVRENC MARUŠIČ - OČE ROMUALD, META HOČEVAR: ŠKOFJELOŠKI PASIJON, TV PRIREDBA GLEDALIŠKE PREDSTAVE SNG DRAMA LJUBLJANA (VPS 14.40)
16.00	RAZODETJE, KOPRODUKCIJSKI FILM, PON.
17.30	SKOZI ČAS (VPS 17.30)
17.45	EURO 2004 - ZGODOVINA EP V NOGOMETU: LETO 1976 (VPS 17.40)
18.10	MAGAZIN LIGE PRVAČOV (VPS 18.10)
18.40	SKOZI ČAS (VPS 18.40)
18.50	PAVLE ZIDAR: ROMEO IN JULIJA, TV IGRA (VPS 18.55)
20.00	POTOVANJA NA KONEC SVETA, AVSTRALSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/13 (VPS 20.05)
20.50	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 12/22 (VPS 21.00)
21.40	IZ BALETNEGA ARHIVA
21.40	KSENIJA NA GOSTOVANJU, PORTRET KSENIJE HRIBAR (VPS 21.55)
22.30	F. CHOPIN-K.HRIBAR: SCHERZO, BALET (VPS 22.45)
22.40	TINSEL TOWN, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 8/10, PONOVIČ (VPS 22.55)
23.10	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 115. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 116. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 117. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 118. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 119. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde, gost Brendi
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.40	Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
17.35	Čarovnice, 3. sezona, 20. del ameriške nan.
18.30	Planet 10
19.00	Non Stop Music
20.00	Družinski film: Napoleon, avstralsko-japonski film
21.30	Tihi zločin, 1. sezona, 9. del ameriške nanizanke
22.25	Zaporniški umor, ameriški film
0.25	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
8.50	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
8.55	Super punce, sinhronizirana risana serija
9.20	Pujske Zlatko, sinhronizirana risana serija
9.30	Action Man, sinhronizirana risana serija
9.55	Otok zakladov, sinhronizirani risani film
11.10	Beyblade, risana serija
11.35	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
12.00	Šolska kosarkarska liga, ponovitev
13.00	Rečca preproga do Viktorije, ponovitev
13.25	Viktoriji 2003, ponovitev
16.00	Oh, ta osemdeseta, 4. del ameriške humoristične nanizanke

16.30	Nasa Amerika?, ameriško-kanadski film
18.15	24UR - vreme
18.20	Triki Jamieja Oliverja, 2. sezona, angleška dokumentarna oddaja
19.00	24UR
20.00	Lepo je biti milijonar
21.30	Športna scena
22.30	Karantena, kanadski film
0.10	24UR, ponovitev
1.10	Nočna panorama

TevePika

9.20	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi, pon
9.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
10.00	Drom - Pot, romska oddaja, prvi?
10.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
11.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravi na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
11.30	Pod židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
13.00	V harmoniji z naravo, pon
13.30	TV DRAŽBA z Mariom, dražba slik, pon
14.00	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
17.00	Predah v gibanju, vodi: Jana Debeljak, pon
18.00	Tekmovanje Barcaffe Ski Open 2004 in pokal Toli, pon
18.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pon
19.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00	Glasbeni koncert Jasmina Stavrosa, prvi?
21.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Dominik S. Černjak, predsednik SMS, pon
22.00	Video novice za gluhe in naglušne, prvi?
22.40	Osmo Pomurska Salamiada, prvi?
23.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
11.00	Rad igram nogomet
11.30	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30	Ski Open, smučarsko tekmovanje
13.00	TV prodaja
13.30	SuperNov@ Multi Talents avdicija, ponovitev
14.30	Automobile
14.45	TV prodaja
15.00	Angleška nogometna liga, prenos
17.00	Ilirika, turistična TV prodaja
17.30	Sijaj, ponovitev
18.00	Ekskluzivni magazin
18.30	Naš vrt
19.00	SuperNov@ Multi Talents avdicija - zmagovalci Kranja, ponovitev
20.00	Seдем let pozneje, ameriška drama, 1999
21.55	Reporter X
22.25	Angleška nogometna liga, posnetek
00.15	KI, športni program
01.15	SuperNov@ Multi Talents avdicija, ponovitev
02.15	TV prodaja
02.45	Videostrani

PONEDELJEK,

12.4.2004

Slovenija 1

6.10	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 06.55
6.30	TEDENSKI IZBOR
6.30	UTRIP
6.45	ZRCALO TEDNA
7.00	J. STRŽNAR: POVODNJAK IN MAKOV ŠKRAT, LUTKOVNA PRAVLJICA (VPS 07.00)
7.45	NORCI IZ HELMA, KOPRODUKCIJSKI RISANI FILM (VPS 07.45)
9.00	IZ POPOTNE TORBE: SVETLOBA
9.20	RISANKA
9.30	POČITNICE DO ZADNJEGA DIHA: ZVONOV I ZVONIJO, DOKUMENTARNA NANIZANKA, 4/5
9.45	PLEME, ANGLEŠKA NANIZANKA, 14/26
10.10	RAZPOKE V ČASU: VERONIKA DESENIŠKA, IGRANO-DOKUMENTARNA NANIZANKA, 15/17
10.40	SPET DOMA
12.25	PRVI IN DRUGI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME

13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	ČISTO BLIZU NAS, DOKUMENTARNI FILM (VPS 13.30)
13.50	O VELIKONOČNIH SIMBOLIH (VPS 14.00)
14.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 14.05)
14.55	VSADKANJIK IN PRAZNIK, PONOVIČ
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	RADOVEDNI TAČEK: TELEFON (VPS 16.50)
17.00	AFNA FRIKI, OTROŠKA ODD., 2/12 (VPS 17.00)
17.30	MESTNI PREBRISANCI, NIZOZEMSKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA (VPS 17.30)
18.20	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.30	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	JULIJA, AVSTRILSKA NADALJEVANKA, 13. ZADNI DEL (VPS 20.00)
20.55	SVETOVNI IZZIVI (VPS 20.55)
21.25	OPUS (VPS 21.25)
22.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.20	QUO VADIS, POLJSKA LITERARNA NADALJEVANKA, 2., ZADNI DEL (VPS 22.20)
23.55	NOČNI IZBOR
23.55	ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 2/10
0.25	DNEVNIK, ŠPORT
1.15	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.20)
1.40	MESTNI PREBRISANCI, NIZOZEMSKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA
2.35	SVETOVNI IZZIVI
3.05	OPUS
3.30	BRUC IZ PROVINCE, AM. FILM (VPS 03.30)
5.25	GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 08.00
8.00	VREMENSKA PANORAMA
8.35	TV PRODAJA
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	SLOVENCI V ITALIJI, PONOVIČ
10.05	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.50	TV PRODAJA
12.20	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVIČ
16.25	GDANSKI: SP V HOKEJU NA LEDU SKUPINE B, SLOVENIJA - KOREJA, PRENOS (VPS 16.25)
18.45	JADRANJE - POKAL SPRING, REPORTAŽA IZ IZOLE (VPS 18.45)
19.50	SKOZI ČAS (VPS 19.50)
20.00	KONČNICA (VPS 20.05)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
21.55	ŠTUDENTSKA (VPS 22.00)
22.25	VIDEOSPOTNICE (VPS 22.30)
22.55	BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.00)
0.20	TINSEL TOWN, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 9/10, PONOVIČ (VPS 00.30)
0.50	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 5. sezona, ponovitev 8. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 3. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 9. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 120. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 17. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 4. del avstralske nanizanke
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica, 27. del am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Filmski ciklus Robocop: Robocop 2, ameriški film
22.10	Mikser: Vsi županovi možje, 4. sezona, 25. del ameriške humoristične nanizanke
22.40	Raymond imajo vsi radi, 4. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
23.10	Ta nora služba, 1. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
23.40	Šov Jerryja Springerja, pogovor. oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 55. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 150. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 147. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 77. dela brazil. nad.
12.40	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 78. del brazilske nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 148. del venezuelske nad.
16.55	Skrivnost ljubezni, zadnji del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 56. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Pod eno streho, 4. sezona, 8. del sosedne nad.
20.55	Sedma nebesa, 7. sezona, 10. del ameriške nanizanke
21.50	Naša sodnica, 3. sezona, 9. del ameriške nanizanke
22.45	XXL premiere
22.50	Tretja izmena, 3. sezona, ameriška nanizanka
23.45	24UR, ponovitev
0.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
11.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
11.30	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
12.00	Šola na Jupitru, pon
12.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
13.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Anton Rous, predsednik stranke DeSUS, pon
14.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.00	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
17.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, vodi: Jana Debeljak, pon
18.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
18.30	Osmo Pomurska Salamiada, pon
19.00	V harmoniji z naravo, pon
19.30	Glasbeni blok, narodno zabavne glasbe
20.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja
21.00	Pogovor z nadškofofom dr. Francem Rodetom, prvi?
21.30	Košarka - 1A liga moški, posnetek tekme
23.00	Predah v gibanju, vodi: Jana Debeljak, pon
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostрани
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Automobile
09.25	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izloz, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Videalisti, glasbene lestvice
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izloz, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.30	Angleška nogometna liga, ponovitev
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izloz, sto strasti, 166. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
20.00	Moderna orožja: Puščavski vihar - kopenski napad, dokumentarna oddaja
21.00	Agencija, 21. del ameriške nanizanke
22.00	Dirka, ameriški akcijski triler, 2001
00.10	K1, športni program
01.00	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
02.00	TV prodaja
02.30	Videostрани

TOREK,

13.4.2004

Slovenija 1

6.40	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 06.15
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: TELEFON
9.15	RISANKA
9.25	MARSUPILAMI, RISANA NANIZANKA, 11/26
9.50	AFNA FRIKI, OTROŠKA ODDAJA, 2/12
10.15	SPREHODI V NARAVO: LUBJE - DREVESNA KOŽA
10.35	MESTNI PREBRISANCI, NIZOZEMSKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA
11.25	VSAKDANIK IN PRAZNIK
12.20	SLOVENSKI MAGAZIN
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OPUS
13.40	SVETOVNI IZZIVI
14.10	POETIKA RAZLIČNOSTI, ARHITEKT BORIS PODRECCA
15.05	JULIJA, AVSTRIJSKA NADALJEVANKA, 13., ZADNJI DEL, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEKANJA - BARANGOLŠOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	SONČNICA NA RAMI: ODPETE PESMI OTONA ŽUPANČIČA (VPS 16.45)
16.55	PRAVLJICE MIKE MAKE: KAKO SO VOLKOVI POSTALI PSI?, OTROŠKA NANIZANKA, 24/26 (VPS 16.50)
17.00	MLADI VIRTUOZI: EVA JELENC IN ANŽE PALKI (KITARI) (VPS 16.55)
17.15	KNJIGA MENE BRIGA - HERODOT: ZGODBE, PONOVITEV (VPS 17.10)
17.45	JAMBORNA CESTA, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.40)
18.10	PRISLUHNI MO TIŠINI (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	MEDNARODNA OBZORJA: EVROPA - MED ŽELJAMI IN RESNIČNOSTJO (VPS 20.00)
20.55	POD ŽAROMETOM (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLADIATORJI 2. SVETOVNE VOJNE, ANGLEŠKA DOKUMENT. SERIJA, 13., ZADNJI DEL (VPS 22.50)
23.35	BECKETT NA FILMU I
23.35	O, KRASNI DNEVI, IRSKA DRAMA (VPS 23.40)
0.50	COME AND GO, IRSKA DRAMA (VPS 01.00)
1.05	NOČNI IZBOR
1.05	DNEVNIK, ŠPORT
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.05)
2.15	JAMBORNA CESTA, DOKUMENTARNA ODDAJA
2.40	PRISLUHNI MO TIŠINI
3.10	MEDNARODNA OBZORJA: EVROPA - MED ŽELJAMI IN RESNIČNOSTJO
4.05	POD ŽAROMETOM
5.15	GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	GLASNIK, ODDAJA O KULTURI TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA, PONOVITEV
10.05	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
13.10	TV PRODAJA
13.45	TEDENSKI IZBOR
13.45	ŠTUDENTSKA
14.15	STUDIO CITY
15.20	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
15.55	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 63./158 (VPS 16.00)
16.25	GDANSK: SP V HOKEJU NA LEDU SKUPINE B, SLOVENIJA - ITALIJA, PRENOS (VPS 16.25)
18.55	SKOZI ČAS (VPS 18.45)
19.05	VNOVIČ V BRIDESHEADU, ANGLEŠKA LITERARNA NAD., 2/11, PON. (VPS 19.00)
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 5/24 (VPS 20.05)
20.20	PRAVICA DO IZBIRE, AMERIŠKA DRAMA, PONOVITEV (VPS 20.25)

22.10	ELVIS IN MARILYN, ITALIJANSKI FILM (VPS 22.15)
23.40	VIDEOSPOTNICE (VPS 23.45)
0.10	TINSEL TOWN, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 10., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 00.15)
0.40	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 5. sezona, ponovitev 9. dela am. nad.
10.10	Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 4. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 10. del ameriške nad.
13.50	MLADI IN NEMIRNI, 3. sezona, 121. del am. nad.
14.40	Vsi moji otroci, 18. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 5. del avstralske nan.
16.55	Ha! Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica, zadnji del am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Akcija: črni pes, ameriški film
21.35	Mikser: Vsi zupanovi može, 4. sezona, zadnji del ameriške humoristične nanizanke
22.05	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 7. del ameriške humoristične nanizanke
22.35	Ta nora služba, 1. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
23.05	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 56. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev zadnjega dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 148. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 78. dela brazil. nad.
12.45	Sedma nebesa, 7. sezona, ponovitev 10. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 79. del brazilske nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 149. del venezuelske nad.
16.55	Klon, 1. del brazilske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 57. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenjska zgodba: Na novi poti, kanadsko-ameriški film
22.40	XXL premiere
22.45	Tretja izmena, 4. sezona, 1. del ameriške nanizanke
23.35	24UR, ponovitev
0.35	Nočna panorama

TevePika

9.30	Košarka - 1A liga moški, posnetek tekme, pon
11.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, prvi?
11.30	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
12.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Dominik S. Černjak, predsednik SMS, pon
13.00	Z glavo na zabavo, pon
13.15	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.20	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
18.00	Do zdravja tudi tako, gost: PMIZ - človeška toplota, prvi?
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, prvi?
21.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: Kakovostno staranje, prvi?
22.00	Video novice za gluhe in naglušne, pon
22.40	Osmo Pomurska Salamiada, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, prvi?
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostрани
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Moderna orožja, dokumentarna oddaja
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izloz, sto strasti, ponovitev
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izloz, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.30	Angleška nogometna liga, ponovitev
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izloz, sto strasti, 167. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Ekstremni magazin, ponovitev
19.30	Naš vrt, ponovitev
20.00	Bilo je nekoč v Ameriki, ameriška kriminalna drama, 1984
23.50	Automobile
00.05	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
01.05	TV prodaja
01.30	Videostрани

SREDA,

14.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.30	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	SONČNICA NA RAMI: ODPETE PESMI OTONA ŽUPANČIČA
9.10	PRAVLJICE MIKE MAKE: KAKO SO VOLKOVI POSTALI PSI?, OTROŠKA NANIZANKA, 24/26
9.15	PIPSI, RISANA NANIZANKA, 9/26
9.35	SMER VESOLJE, RISANA NANIZANKA, 8/26
10.05	MLADI VIRTUOZI: EVA JELENC IN ANŽE PALKI (KITARI)
10.20	KNJIGA MENE BRIGA - HERODOT: ZGODBE
10.40	JAMBORNA CESTA, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.05	PRISLUHNI MO TIŠINI
11.35	IZVIR(NJ), ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI
12.05	POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
12.40	HALO, LEON
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
13.55	DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/13
14.20	MEDNARODNA OBZORJA: EVROPA - MED ŽELJAMI IN RESNIČNOSTJO
15.20	INFORMATIVNA ODDAJA (VPS 15.20)
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
17.20	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 15/38 (VPS 17.25)
17.30	RISANKA
17.45	RECEPT ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE: ALERGIJA (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	SEDMI PEČAT: TOTALNO MEGA, ANGLEŠKI FILM (VPS 20.00)
21.35	KRAKTI IGRANI FILM (VPS 21.35)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	SVETO IN SVET: PRIHODNOST KATOLIŠKE ŠOLE
0.00	NOČNI IZBOR
0.00	DNEVNIK, ŠPORT
0.50	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.50)
1.10	RECEPT ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE: ALERGIJA

2.05	TISTI, KI ME IMAJO RADI, SE BODO PELJALI Z VLAKOM, FRANČOSKI FILM (VPS 02.05)
4.00	SVETO IN SVET: PRIHODNOST KATOLIŠKE ŠOLE
5.25	GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK: POTEKANJA - BARANGOLŠOK
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 63/158
10.25	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
16.15	TV PRODAJA
16.50	JEJMO KOT KRALJ HENRIK VIII., ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
17.45	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
18.15	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.30	DICK VAN DYKE, AM. NAN., 64/158 (VPS 18.30)
19.00	KONČNICA, PONOVITEV
20.00	ŠPORTNA SREDA: LJUBLJANA: OTVORITEV EP V GIMNASTIKI (VPS 20.05)
21.00	EL ZAVAHIRI: MOŽGANI AL KAJDE, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PON. (VPS 21.30)
21.50	NOČNI PREMII, AMERIŠKI FILM (VPS 22.20)
23.25	VIDEOSPOTNICE (VPS 23.55)
23.55	NAVIGATOR, AM. CB NEMI FILM (VPS 00.25)
1.00	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 5. sezona, ponovitev 10. dela am. nad.
10.10	Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 5. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 11. del ameriške nad.
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 122. del am. nad.
14.40	Vsi moji otroci, 19. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 6. del avstralske nan.
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 11. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Jimova družina, 1. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Ekstra magazin
20.50	Ameriška pita Ruby Wax, angleška pogovorna oddaja
21.30	Mikser: Mladi zdravniki, 1. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
22.00	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
22.30	Ta nora služba, 1. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
23.00	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 57. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 1. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 149. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 79. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 80. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 150. del venezuelske nad.
16.55	Klon, 2. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 58. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Vez, ki spaja, ameriški film
21.50	Na kraju zločina, 3. sezona, 13. del ameriške nanizanke
22.45	XXL premiere
22.50	Tretja izmena, 4. sezona, 2. del ameriške nanizanke
23.45	24UR, ponovitev
0.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
10.00	Drom - Pot, romska oddaja, pon
10.30	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
11.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
12.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
16.15	Z glavo na zabavo, pon
16.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, pon
17.30	Šola na Jupitru, živo
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Aktualno-poučna oddaja, prvič
20.30	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
21.30	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
22.00	Do zdravja tudi tako, gost: PMIZ - človeška toplota, pon
22.30	Pogovor z nadškofom dr. Francem Rodetom, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Video novice za gluhe in naglušne, pon
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Agencija, 7. del ameriške nanizanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.30	Boleče slovo, ameriška romantična komedija, 1997
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 168. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Agencija, ponovitev
20.00	SuperNov@ Multi Talents - avdicija Celje
21.00	Sijaj
21.15	Ugrabljeni tehnobi, ameriška komedija, 1994
23.10	Reporter X
23.40	SuperNov@ Multi Talents - avdicija Celje, ponovitev
00.40	TV prodaja
01.10	Videostrani

ČETRTEK,

15.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.20
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 15/38
9.15	RISANKA
9.25	POD KLOBUKOM
10.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.35	RECEPT ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE: ALERGIJA
11.30	DIJVA AZIJA, FRANČOSKA
	POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 7/12

11.50	ARHIVIRANI ČAS, DOKUMENTARNA ODDAJA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	SPET DOMA, PONOVITEV
15.05	GLADIATORJI 2. SVETOVNE VOJNE, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 13., ZADNJI DEL, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: KANAPE - KANAP... (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
17.25	JASNO IN GLASNO (VPS 17.25)
18.05	ZENIT: BIOMETRIJA (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - VALERIJA VEDRANIN: SHAKESPEAROVE SESTRE (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER: J. HAYDN: STVARJENJE, ORATORIJ, 2. DEL - ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE, SLOVENSKI KOMORNI ZBOR IN MARKO LETONJA (VPS 22.50)
23.50	NOČNI IZBOR
23.50	DNEVNIK, ŠPORT
0.40	JASNO IN GLASNO
1.20	VSI DRUGAČNI, ITALIJANSKI DOKUMENTARNI FILM (VPS 01.20)
2.25	ZENIT: BIOMETRIJA
2.55	TEDNIK
3.50	OSMI DAN
4.20	SPET DOMA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 64/158
10.25	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
12.55	GDANSK: SP V HOKEJU NA LEDU SKUPINE B, SLOVENIJA - ROMUNIJA, PRENOS (VPS 12.55)
15.20	TV PRODAJA
15.50	POTOVANJA NA KONEC SVETA, AVSTRALSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/13, PONOVITEV
16.55	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
17.25	SKOZI ČAS (VPS 17.25)
17.40	DICK VAN DYKE, AM. NAN., 65/158 (VPS 17.40)
18.05	SNEG NA KILIMANDŽARU, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 18.10)
20.00	ČUDENJA IN ZRENJA, PORTRET JOŽETA SNOJA (VPS 20.05)
21.00	KARL JENKINS: ADIEMUS, CARMINA SLOVENICA IN CHORUS INSTRUMENTALIS, POSNETEK KONCERTA (VPS 21.05)
22.10	POSEBEN POGLED: VETER NAS BO ODNESEL S SEBOJ, IRANSKI FILM (VPS 22.20)
0.05	VIDEOSPOTNICE (VPS 00.15)
0.35	MOLK JE ZLATO, NEMŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 00.45)
2.05	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 5. sezona, ponovitev 11. dela am. nad.
10.10	Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 6. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 12. del ameriške nad.
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 123. del am. nad.
14.40	Vsi moji otroci, 20. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 7. del avstralske nan.
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Jimova družina, 1. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Krimić: Strah pred višino, ameriški film
21.40	Tajni agenti, 2. sezona, 9. del angleške nan.
22.40	Samo bedaki in konji, 2. sezona, 3. del angleške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 58. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 2. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 150. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 80. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Na kraju zločina, 3. sezona, ponovitev 13. ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 81. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 151. del venezuelske nad.
16.55	Klon, 3. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 59. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrtak: Prijatelji, 10. sezona, 10. del ameriške nanizanke
22.00	Na kraju zločina: Miami, 1. sezona, 11. del ameriške nanizanke
22.55	XXL premiere
23.00	Dnevi gladiatorjev, dokumentarna oddaja
0.10	24UR, ponovitev
1.10	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna odd., pon
9.30	Pogovor z nadškofom dr. Francem Rodetom, pon
10.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, pon
11.00	ŠKL, šolska košarkarska liga, prvič
12.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
12.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: Kakovostno staranje, pon
13.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
18.00	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnikarje, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Pod židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, prvič
21.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Duhovna univerza, prvič
22.00	Aktualno-poučna oddaja, pon
22.30	Osma Pomurska Salamiada, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: dr. Andrej Bajuk, predsednik N.S.I, prvič
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Kako preživeti, 7. del ameriške serije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.30	Ugrabljeni tehnobi, ameriška komedija, 1994
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 169. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	SuperNov@ Multi Talents - avdicija Celje, pon.
20.00	SuperNov@ Multi Talents Hrvaška, reportaža
21.30	Kiparka, ameriški triler, 2000
23.25	Automobile
23.40	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
00.40	TV prodaja
01.10	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživljaj gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	1. Zdravstvena 2. O šolstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

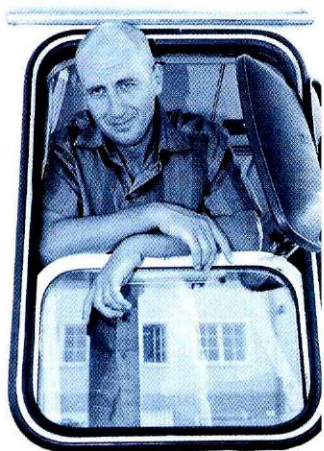
SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znakmo
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživljaj gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijska oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Moram priznati, da me na pol prazen Bežigrad napolni z nekakšno posebno melanholijo, ki pa je daleč od apatije, čeprav bi bila tudi ta glede na zdajšnje stanje v slovenskem nogometu povsem upravičena. Po vsem, kar smo v zadnjem času slišali ali brali o najpomembnejši postranski stvari na svetu, ostane bore malo tiste prave navijaške vneme. Človeku se vse skupaj upre in potem mu ne preostane nič drugega kot bojkot.

Nedelja popoldne

Prijatelj me je povabil na tekmo, rekoč, da je treba počastiti zadnje kolo rednega dela. Vsekakor gesta pravega navijača, ki ima to igro res rad. Nemudoma sem se odzval, čeprav mi je bilo jasno, da kakšnega bleščečega nogometa tam ne bo. Pričakala nas je klasična retropodoba nedeljskega popoldneva, začinjenega s slabim nogometom in bolj ali manj (ne)slanimi pripombami. Posebej lepo je bilo poslušati stare častilce nogometa, ki hodijo na tekme, tudi če je Olimpija še tako slaba. Spet smo lahko slišali nekatere bisere iz navijaškega žargona in se še enkrat prepričali, da je bila mešanica več kultur vedno doma na Plečnikovi podrtiji. Namesto klenega slovenskega "raztegni igro" se še vedno uporablja "širi kolo", kar nikogar ne moti preveč. Tudi tisti, ki morda ne marajo Bosancev, vedo, da brez njih te igre za Bežigradom ne bi bilo. Žal pa tistim, ki odločajo o novem stadionu ali vsaj obnovi starega, mešanje kultur skozi nogomet ni priraslo k srcu, ker pač niso navajeni hoditi na tekme niti takrat, ko je stadion prazen in je mogoče z vseh strani slišati pripombe iz publike. Gre za navado, ki nima veliko opraviti z zdajšnjim stanjem. Samo zasvojen moraš biti z nogometom, in to je to. Modni navijači so na tekmah toliko časa, dokler "njihovi" zmagujejo. Ko pa je zmag konec, se tudi oni obrnejo stran. Včasih je celo prijetno, ko tako kot v nedeljo ostanejo le najzvestejši. Ozračje postane kar nekako družinsko – kot na nedelj-

skem kosilu v krogu tistih, ki jim zaupaš. Tudi komunikacija med gledalci in igralci na igrišču dobi svoj smisel. Gledalci povedo, kaj jih tišči, igralci pa lahko slišijo kakšno pametno pripombo in se morda tudi zamislijo. Slednje je morda tudi zmedlo Sabahudina Vugdaliča, steber Prašnikarjeve obrambe, ki je "zakrivil" kar dva zadetka v škodo svojega moštva. Selektorja na stadionu sicer ni bilo, toda gotovo si je ogledal reportažo s tekme. Njegova samozavest je morda malce splahnela, saj njegov zanesljivi član prvega moštva ni pokazal reprezentančne forme. Ja, to je bilo lepo videti. Izjava trenerja Domžal, da so bili njegovi obrambni igralci pač prepočasni za napadalce Olimpije, po videnem ni bila najbolj točna. Niso bili toliko počasni kot nerodni. Posebej nekateri. Sicer pa ni nič čudnega, če se enemu od stebrov izbrane vrste dogajajo takšni sporodsljaji. Tolikšna samozavest, kot

Vsaj mislim, da je bil tretji. Piko je eden tistih, ki imajo v izbrani vrsti neomejen kredit. Na čelu le-teh je seveda Zahovič, ki je končno razjezil tudi Prašnikarja, da si je drznil povedati nekaj kritičnih na račun njegovega odnosa do reprezentance. Tako vsaj je kazalo po srečanju z Latvijo. Toda že naslednji dan smo bili priče pisanju, ki bolj spominja na kriminalke brez pravega konca kot na objektivno pisanje o nekem dogodku. Spet ni bilo jasno, ali je to, da Zlatko zamuja in se sploh vede kot primadona, dobro za naš nogomet ali slabo. Tokrat očitno ni bilo dobro, saj so naši izgubili, čeprav so bili boljši. Da ne bo pomote: zadnje trditve si nisem izmislil sam. Boter tega prepričanja je spet selektor, ki verjame fantom. Zanimivo je, da so bili celo nekateri igralci prepričani, da so boljše moštvo. Škoda, ker so si za dajanje takšnih izjav izbrali neprimeren trenutek. Res je, da včasih tudi boljši

Včasih je celo prijetno, ko tako kot v nedeljo ostanejo le najzvestejši. Ozračje postane kar nekako družinsko – kot na nedeljskem kosilu v krogu tistih, ki jim zaupaš. Tudi komunikacija med gledalci in igralci na igrišču dobi svoj smisel.

jo je svojim igralcem vcepil selektor, je lahko tudi moteča. Kaj naj stori igralec, ki mu nekdo tako neskončno zaupa? Naj se trudi po vseh močeh ali pač vlaga samo del svojega nedvomnega talenta? Slej ali prej se mu bo zgodilo, da se bo preveč sprostil in začel delati nerazumljive napake. Samo tako si lahko razlagamo slabo posredovanje pri tretjem zadetku Olimpije.

izgubijo, toda tokrat to gotovo nismo bili mi. Glede na vse skupaj pa to tako ali tako ni več pomembno. Naslednje kvalifikacije bodo pokazale, kako globoko smo potonili. Glede na vse skupaj bi se lahko naša reprezentanca res vrnila za Bežigrad takšen, kot ga imamo. Novega pač ne bomo potrebovali pa tudi v Celju so očitno že dojeli, kam pes taco moli.

Sebastjan Cimirotič:
Ali ga je KD Olimpija kupila
za naskok na tretjo ligo?

Združenje 1. slovenske nogometne lige (SNL) je pregledalo poslovanje slovenskih nogometnih klubov v odnosu do igralcev in trenerjev v jesenskem delu sezone (1. 7. do 31. 12. 2003). Peterici klubov bi grozil odvzem točk, če le-ti ne bi poravnali svojih obveznosti.

Prvaki ali izginotje?

Med dolžniki je bila tudi KD Olimpija, a ji je še pravočasno uspelo pripraviti ustrezno dokumentacijo in poravnati obveznosti v višini 1.478.328 tolarjev. To pa je samo začasni epilog oziroma del brezna, v katerega nezadržno polzi nogometni klub Olimpija. Le-ta je namreč v spomladanski del prvenstva vstopila z velikanskim dolgom 700 milijonov tolarjev, ki pa zanjo pomeni pravzaprav že dokončno izgubljene tožbe, predvsem iz obdobja med letoma 1993 in 1995.

Obvod

Olimpija se torej še z zadnjimi vzdihljaji otepa alarmantnega stanja in rdečih števil, ki so posledica tudi nedorečenega sistema in politike Nogometne zveze Slovenije (NZS). Ko je v sredini 90. let slovenski klubski nogomet dokončno zabredel v mesetarsko in nevizionarsko poslovanje in zategadelj zašel v slepo ulico medijske in tržne neprivlačnosti (zaradi –večinoma sicer nedokazanih– podkupovanja, lažiranja tekem, utaje davkov, šikaniranja, netransparentnosti), se je zaradi morebitnih bankrotov in ovadb, ki so grozili, samomobiliziral v novoustanovljena obvodna športna društva. S tem so klubi prikrivali dotedanje grehe (neplačevanje igralcev in trenerjev) in hkrati nadaljeva-

li z diletantstvom. Tudi zaradi neustrezne zakonodaje klubov se apatija še danes nadaljuje, saj imajo klubi še vedno status društev. V nasprotju z gospodarskimi družbami ne morejo v stečaj ali prisilno poravnavo, zato naj bi danes v prvi ligi nastopala le še peščica nogometnih klubov, ki se niso statusno preoblikovali. Pravno bi bila ob tekmovalne pravice skoraj celotna prva liga, da druge (lige) niti ne omenjamo.

Dve Olimpiji

NZS si je sedem, osem let zatiskala oči in dopuščala obvođe, naposled pa je sprejela kompromis, iz katerega je izpadla edinole KD Olimpija. Pri drugih prvoligaskih klubih naj bi bila situacija drugačna, saj je prišlo do zapiranja športnih društev

in ustanavljanja novih, medtem ko pri Olimpiji še vedno obstajata tako (Zidarjeva) NK SCT Olimpija kot (Schollmayerjeva) NŠD Olimpija. Da bi bil Olimpijin položaj še bolj zapleten, sta krivi krovní nogometni organizaciji NZ(veza)S in Z(družnje)NL. Danes tekmuje namreč neprava (NŠD) Olimpija, ker tekmovalne pravice niso prenosljive. Le-te pa ji je podelilo ZNL in ne NZS.

Famozna izjava

Z začetkom sezone 2002/2003 je postal lastnik NK Olimpija znani ljubljanski poslovnež Jurij Schollmayer. Ustanovil je podjetje Olimpia, d. o. o., prevzel ekskluzivno pravico nad lastništvom članskega moštva, hkrati pa poravnal dobršen del dolgov NŠD Olimpija, katere predsed-

nik je Anton Colarič. Z že omenjenimi 700 milijoni tolarjev dolga pa noče imeti nikakršnega opravlja. Schollmayer torej ne prevzema odgovornosti za številne nečednosti, ki so se zgodile še pred njegovim prihodom oziroma pred letom 2003. Zatorej pri NŠD Olimpija niso podpisali temeljnega teksta, "izjave NZS", ki je pravzaprav ključ za pridobitev tekmovalne licence za tekmovalno sezono 2004/2005, saj bi pridobitev licence ne nazadnje pomenila pravno zastopstvo in nasledstvo tudi vseh dolgov pred letom 2003.

Licenciranje

Tako imenovano licenciranje je na splošno razburkalo klubsko dejavnost v slovenskem nogometu. Licenciranje je namreč eden najpo-

Ivan Zidar: "Kje, kdaj in kako so nastali dolgovi, ne vem. Še danes je klub v prostorih, ki so v lasti SCT, in za to ne plačuje najemnine. Del zemlje, na kateri stoji stadion, in pomožno igrišče sta prav tako last SCT. Pa kaj bi sploh še hoteli? SCT je svoje sponzorske obveznosti izpolnil; ne nazadnje pa smo bili več kot dve desetletji glavni izvor življenja Olimpije."

membejskih evropskih projektov na področju organiziranosti nogometa, saj ga uvaja Evropska nogometna zveza (UEFA) skupaj z nacionalnimi nogometnimi zvezami v vseh 52 državah članicah. Prinaša mednarodno primerljivost, izenačitev pogojev za tekmovanja v nacionalnem in mednarodnem merilu ter vzpostavitev kakovostnih standardov delovanja v celotni evropski nogometni družini. Nogometna infrastruktura, organizacija in kakovost vodenja klubov ter strokovno delo pogosto niso sledili hitremu razvoju in so posledično povečevali finančna tveganja za vse osebe in družbe, ki so v kakršnikoli povezavi z nogometnimi klubi. Odgovor na negativnosti je torej uvajanje licenciranja nogometnih klubov s temeljno nalogo preprečiti negativne situacije v prihodnosti in pri tem zagotoviti trdne temelje slovenskega nogometa. Licenciranje je postopek preverjanja vnaprej določenih kriterijev z izdajo dovoljenja (licence) članskemu moštvu za nastopanje na tekmovanjih UEFA, 1. SNL, 2. SNL ali 3. SNL. Neodvisni organi za licenciranje odločajo na podlagi transparentnih kriterijev o vlogah klubov za pridobitev licenc. Nastopanje na mednarodni (UEFA) in državni (SNL) ravni pa je mogoče le ob pridobitvi ustrezne licence za tekmovanje. Kriteriji s področja finančnega poslovanja so za dosega-

Dr. Marko Ilesic: "Naša pravila od klubov doslej niso zahtevala podatkov o davčnih številkah, da morajo imeti klubi iste davčne številke; ta pravila so bila namerno tako zapisana, ker smo vsi želeli koristiti nogometu. To pomeni, da NZS v zadnjih desetih letih ni zahtevala podatkov, ki bi jih bilo morda pametno zahtevati. Toda zdaj je treba temu narediti konec!"

Jurij Schollmayer: "Ko je prišlo do formiranja 'bypass' klubov, je imela NZS možnost takoj reči ne ali pa jim ne dovoliti nastopati v prvi ligi. Danes je takih klubov osem, in če so želeli biti načelni, bi morali vseh osem vreči v četrto ligo. Ko pa je začela teči voda v grlo, so sestavili 'famousno izjavo', da bi zavarovali sebe. To nikakor ne more biti pomoč klubom in nogometu, temveč je to reševanje lastnih glav."

nje splošnih ciljev licenčnega sistema namreč izrednega pomena. Njihova zahtevnost se kaže že v ciljih, ki predvidevajo izboljšavo ekonomske in finančne sposobnosti ter učinkovitosti klubov, povečanje popolnosti tekmovanj, ukrepe za preprečevanje morebitnih nepredvidenih bankrotov, povečanje zmogljivosti, transparentnosti in verodostojnosti klubov ter izboljšanje finančne slike o nogometnih klubih. Z licenciranjem naj bi si torej slovenski ligasi ustvarili trdnjšo in varnejšo finančno prihodnost, vzpostavili pa naj bi se tudi že težko pričakovani standardi poslovanja.

Olimpija še brez stadiona?

Olimpijo je licenciranje postavilo dobesedno ob zid. Razmere in za-

hteve NZS po ureditvi nogometnih infrastruktur so namreč nehote razkrile tudi stališče mesta Ljubljane do žgočega vprašanja stadiona v glavnem mestu Slovenije. Po reprezentančnih tekmah se bo za Bežigradom očitno nehal igrati tudi klubski nogomet. Znano je, da so zeleno-beli samo eden izmed uporabnikov in ne lastniki športnega objekta Bežigrad. Čeprav ima klub na objektu domicil, so za vlaganja v stadion pristojni lastniki objekta in ne njegov uporabnik. Za zadostitev minimalnih pogojev za igranje klubskega nogometa v prihodnji tekmovalni sezoni, bi NK Olimpija potrebovala finančna sredstva. Če se ta sredstva ne bodo zagotovila, licenčna komisija ne bo podpisala dovoljenja za igranje prvo-

ligaških nogometnih srečanj za Bežigradom. Po zagotovilih mestne oblasti v letošnjem proračunu ni predvidenih sredstev za obnovo Centralnega stadiona za Bežigradom. V finančnem načrtu je posodobitev samo enega ljubljanskega stadiona, ki bo ustrezal zahtevam licenčne komisije NZS. Mestna oblast bo sredstva namenila stadionu ŽAK Ljubljana.

Skorajšnji padec v leto 1911

Olimpija skoraj zagotovo ne bo dobila licence za sezono 2004/2005, če se bosta predsednik komisije za licenciranje dr. Marko Ilesic in NZS strogo držala "licenciranja". To bi torej pomenilo avtomatično nazadovanje na začetek – 4. ligo. Schollmayer je prav tako že potrdil, da bo v tem primeru klub, katerega začetki segajo v daljno leto 1911, razpustil. "Kluba ne bo več in tako bomo enkrat za vselej prekinili stvari glede pravnega nasledstva. Verjetno bomo ustanovili novo društvo, ki se bo imenovalo kakor koli, samo Olimpija ne! Denar od prodanih igralcev se bo vložil v formiranje mlade in obetavne ekipe. Od zdajšnje zasedbe bomo obdržali najperspektivnejše, s katerimi imamo tudi večletne pogodbe, z njimi pa bomo zaigrali bodisi v 4. ligi bodisi se bomo združili s kakšnim klubom iz druge ali tretje lige. Na vsak način nas prva liga dve ali tri leta ne bo zanimala." **Lovro Kastelic**

na kratko

KONEC SUHCEV V SMUČARSKIH SKOKIH?

Smučarskim skakalcem se, kot kaže, že v prihodnji sezoni prvič v zgodovini skakalnih skokov obetajo kontrole telesne teže. Odbor Mednarodne smučarske zveze (FIS) za material se je namreč na svojem zasednji pretekli teden v Garmisch-Partenkirchnu odločil, da bo obravnaval predlog, da bi v prihodnje teže skakalcev preverjali po načelu tako imenovanega Body-Mass-Indexa (BMI). Tako BMI skakalcev v prihodnje ne bo smel več pasti pod vrednost 18,5 (60 kg pri višini 1,80 m), ki po merilih Svetovne zdravstvene organizacije velja za zdravstveni minimum. Skakalci,

ki ne bodo dosegli minimalne teže, po predlogu sicer ne bodo diskvalificirani, ampak bodo morali skakati s krajšimi smučmi. Predlog bo pot nadaljeval v odbor za smučarske teke in

Je "rahičnim" skakalcem odklenalo?

skoje, pravilo pa lahko postane šele v okviru kongresa FIS, ki bo potekal od 30. maja do 5. junija v Miamiu.

THORPE NE BO BRANIL OLIMPIJSKEGA ZLATA

Enaindvajsetletni svetovni rekord v plavanju Avstralec Ian Thorpe na olimpijskih igrah avgusta v Atenah najverjetneje ne bo branil zlatega odličja na 400 m prosto, saj so ga prvega dne nedavnih osemdnevnih avstralskih kvalifikacij v Sydneyju diskvalificirali že v predtekmovanju. Thorpe je v kvalifikacijah tik pred skokom v bazen izgubil ravnotežje in padel v vodo, še preden je štarter dal znak za začetek tekme. Pri ponovljenem štartu je k njemu pristo-

Ian Thorpe: zgodi se tudi najboljšim.

pil glavni sodnik John Keppie in Thorpa na začudenje majhnega števila gledalcev diskvalificiral.

Siddharta na Hrvaškem

Iz hrvaških medijev prihaja novica, da se naša najbolj priljubljena rokovska skupina Siddharta pripravlja na zagrebški koncert, in sicer 8. maja v klubu Tvornica.

Glede na to, da je govor o skupini, ki predstavlja praktično prvo glasbeno ime naše države, kar je dokazala tudi z visoko prodajo zadnjega albuma Rh-, ki naj bi se bil prodal v več kot 30.000 izvodih, se bodo sedaj fantje s svojo kakovostno glasbo predstavili se na Hrvaškem. Skupina, ki je prejšnje leto s svojim nepozabnim koncertom v sodelovanju s Slovensko filharmonijo brez posebnega napora napolnila stadion za Bežigradom in se je pojavila na za ta prostor in

naše razmere nedosegljivi MTV, ima sedaj idealno priložnost, da jo hrvaško občinstvo vidi in sliši v živo in se prepriča o njeni dobri glasbi.

Bob Dylan na evropski turneji

Pevac Bob Dylan, legenda rokov-

ske glasbe, bo čez slabe tri mesece znova stopil na evropska tla. Svojo turnejo bo začel v Veliki Britaniji in na Irskem, potem pa se bo podal še na pot po Nemčiji, Franciji, Španiji in Portugalskem. Tako ga bodo njegovi oboževalci prvič slišali 18. junija, in sicer v Areni Cardiff International, temu sledi Arena Newcastle Telewest 22. junija in dan za tem še koncert v Glasgowu. Toda to je le začetek turneje.

Karma z novim singlom

S skladbo Malo pomalo se je hrvaška skupina Karma predstavila na letošnji Dori in osvojila tretje mesto. Skladba je zdaj obsla tudi slovenske radijske postaje. Medtem pa Tara, Pipi in Neno končujejo sedemdnevno turnejo nastopov po Češki in odhajajo na svoj prvi nastop v sosednjo Slovaško, ki je očitno naslednji trg, ki ga nameravajo osvojiti. Kot posebni gostje bodo 11. aprila nastopili na velikem koncertu,

imenovanem Uragan, kjer nastopajo najbolj znani slovaški izvajalci. Vabilo je namreč prišlo, ko so se skladbe Karme začele pojavljati na vseh tamkajšnjih radijskih postajah.

Enrique ne bo vodil Evrosonga

Zdaj je že popolnoma jasno, da Enrique Iglesias ne bo vodil letošnje prireditve za Pesem Evrovizije. Za turške organizatorje je bil slavni pevec očitno predrag, za vodenje prireditve bi mu morali odšteti 100.000 ameriških dolarjev. Raje so se odločili za manj znana turška igralca. Gostiteljica bo 32-letna Meltem Cumbul, ki je nekaj časa živela v Londonu, zato ne bo imela težav z angleščino. Na odru se ji bo pridružil znani 50-letni turški igralec in pevec Korhan Abay.

Največji so The Beatles!

Po glasovanju žirije Rolling Stone, ki je med visoko zvanečimi glasbenimi imeni iskala najboljšo rokenrol skupino v zadnjih 50 letih, so ugotovili, da so to The Beatles.

Lennon, McCartney, Harrison in Starr so tako na vrhu lestvice, na kateri so se kosali s še 55 drugimi imeni, kot so Bruce Springsteen, The

Edge, Chrissie Hynde in Moby. Poleg njih so se med udeležence na lestvici uvrtili še Pete Townshend, Art Garfunkel in nekdanji član zasedbe Guns N' Roses Slash. Po glasovanju je na drugem mestu pristal Bob Dylan, Elvis Presley pa na tretjem. Na četrto mesto so se uvrstili The Rolling Stones, za njimi pa so Chuck Berry, Jimi Hendrix in James Brown. Aretha Franklin, ki so jo ta teden izpustili iz bolnišnice zaradi alergične reakcije na neka zdravila, je edina ženska, ki se je uvrstila med prvih 10 na tej lestvici, in sicer na deveto mesto.

Rolling Stone je v svoji raziskavi vključeval vse pesmi od 5. julija 1954 naprej (takrat je Elvis Presley v Tennessseeju izdal pesem That's All Right

RUMENE STRANI

SLOVENIJA-TEL

INTER
MARKETING

www.rumenestrani.com

Mama). Neverjetno, da je med največje glasbenike rokenrola uspelo priti tudi Britney Spears, ki je dejala, da ji to nikoli ne bi uspelo, če ne bi bilo Madonne. Elvis Costello je rekel, da so The Beatles, ko jih je leta 1962 prvič slišal, zveneli, kot ne bi mogel nihče drug.

Aerosmith pred izidom albuma

Vsak hip naj bi se na trgu pojavil nov izdelek skupine Aerosmith, no-

sil pa bo naslov Honkin on Bobo. Skupina se je odločila, da ne bo več počivala na lovorikah stare slave, zato je pred kratkim uspešno začela z novo turnejo. Koncerta v Lubbocku in Texasu sta bila razprodana.

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.

Loke 22

1412 KISOVEC

tel.: 03 56 57 150

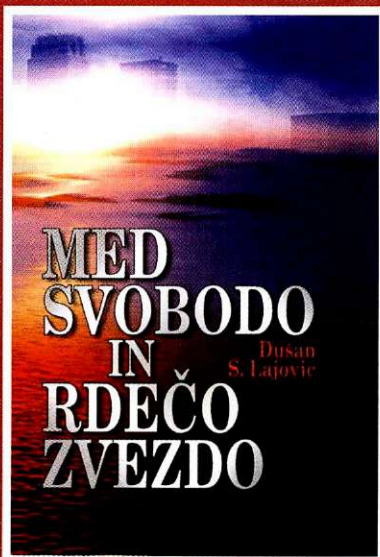
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV

- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

Napeta avtobiografska pripoved Dušana Lajovca, v kateri je slednji doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov. V knjigi je zajet čas med obema svetovna vojnama, druga svetovna vojna in nastop komunističnega režima. Čas, ko je bil avtor ilegalce Kraljeve vojske v domovini, obveščevalec za potrebe zaveznikov in še marsikaj. Knjigi je dodan seznam sodelavcev Udbe.

Dušan S. Lajovc MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

KNJIGA, KI OBSEGA 347 STRANI, STANE 6.200 TOLARJEV (V CENO NI VKLJUČENA POŠTINA).

Naročite jo na številki 01/434 54 63 ali prek elektronske pošte: obzorja@siol.net.

horoskop

Oven (21. marec – 20. april)

Na začetku tedna se osredinite na družinske in domače skrbi, ne bodite pa preveč zaskrbljeni s tem, da bi ugodili prav vsem. Čustveni izbruhi so lahko zdravi in lahko pomagajo sprostiti stres. V petek pojdite ven in bodite aktivni.

Bik (21. april – 21. maj)

Vaša odprtost do drugih se vam končno obrestuje. Delite srečo še s kom in povabite svoje prijatelje ven na večerjo. Na začetku tedna je pravi čas za vašo potezo na ljubezenskem področju. Načrtujete obisk kina.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Ali te dni preveč zapravljate? Če je tako, bi bilo dobro, da si naredite razporeditev stroškov in se je držite. Namesto drage zabave povabite prijatelje na kavo in razvijte zanimivo intelektualno debato. Pazite nase.

Rak (22. junij – 21. julij)

Se vam kolca? Ta teden ste v središču pozornosti oziroma vsaj mislijo na vas. Od vas pričakujejo predvsem, da bi jih vodili in jim svetovali. Če vas vleče, da bi šli nakupovat – no, zakaj pa ne, saj živite samo enkrat.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Vaša toplina in naravni šarm sta vaša atributa. Zares si želite, da bi razumeli želje in potrebe vseh, ki so okoli vas. Lastnosti, ki jih imate, so za vas izjemen dar in vam lahko zelo koristijo, ne pustite pa, da bi jih izkoriščali.

Devica (22. avgust – 21. september)

Malo se umirite! Energije imate toliko, da se vam zlahka zgodi, da jo trošite nenadzorovano. Postanite bolj fleksibilni in manj zadržani. Bolje bi bilo, če bi se uprli prevelikemu zapravljanju. Zberite se.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Začetek tedna vam utegne prinesiti nekaj nepričakovanega, ne pustite se zanesti. Predvsem dobro razmislite o tem, da bi spremenili življenjski slog. Če je potrebno, prosite člana svoje družine za pomoč in podporo pri tem.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Prave besede za vas so: kar vzemite si ponujeno! Če boste reagirali šele v sredo ali četrtek, ker ste premišljevali predolgo, bo morda že prepozno. Na vidiku so manjše težave s kariero, vendar se ne ustrašite preveč.

Strelec (22. november – 20. december)

Če se ta čas slabo razumete z nekom, ki naj bi bil vaš prijatelj, vedite, da je to samo začasno. Zelo dobro bo, če malo izprežete in ne mislite več samo na delo. Klepet s prijatelji vas bo poživil. Morda se boste znašli na nepričakanem potovanju.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Opravite čimprej to, s čimer se ukvarjate že toliko časa. Pri tem ne dovolite, da bi vas kdo motil. Nepotrpežljivost pustite ob strani. Potrudite se, da bi imeli vse najboljše v rokah, ko pride čas za velike priložnosti.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Čas je, da se skoncentrirate! Nehajte biti raztreseni, saj bi vam lahko ukradli celo glavo. Prijateljstvo vam veliko pomeni, zato zanj tudi kaj naredite. Pripravite se na nekoliko neprijetno situacijo.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Romantična pričakovanja za ta teden so čudovita, in če se jih bo uresničilo vsaj tri četrtnine, boste lahko zelo zadovoljni. Tudi priložnosti, da se izkažete pri delu, vam ne bo manjkalo. Ne bodite neprijetni do tistih, ki vas spoštujejo.

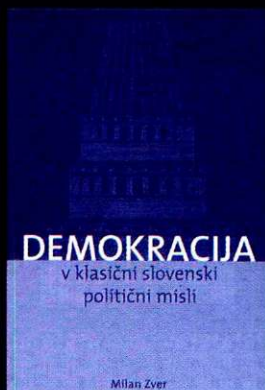
IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

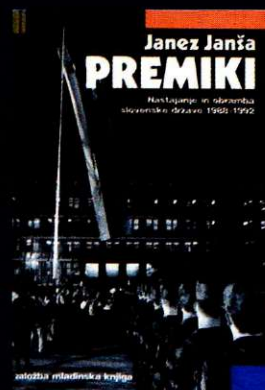
TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

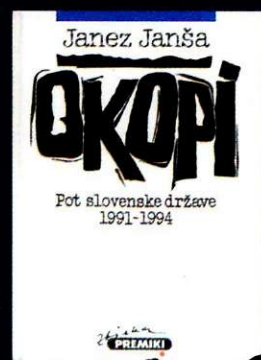
MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

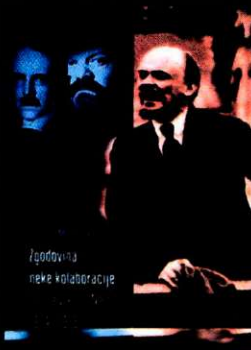
JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

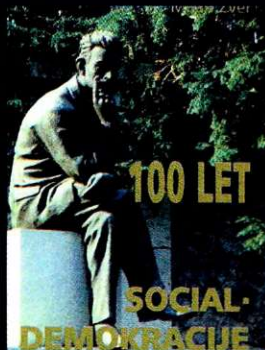
SILVIN IN MAIDI EILETZ ZGODOVINA NE- KE KOLABORACIJE

Boljševiki so v prvi svetovni vojni kolaborirali z vojnimi sovražnikom Nemčijo. 368 strani, 6.727 SIT

MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Porocila treh resencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906,00 SIT

MILAN ZVER STO LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je sel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov z Avstriji na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

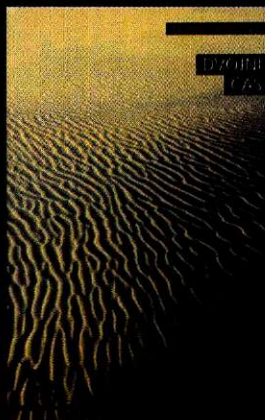
ANDREJ RAHTEN POZABLJENI SLOVENSKI PREMIER

Dr. Janku Brejcu je po razpadu Avstro-Ogrske postal prvi slovenski premier. 344 strani, 4.232 SIT

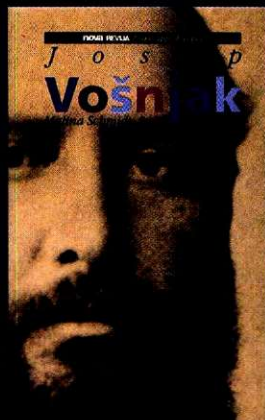
CZESLAW MILOSZ PREVZEM OBLASTI

Avtor slika travmatično dogajanje med II. svetovno vojno, čas, ko je bil Poljski vsiljen komunistični sistem. 236 strani, 7.760 SIT

BRANE SENEGAČNIK DVOJNI ČAS

Ekspresivna, komunikativna poezija, ki se odlikuje z bogastvom sugestivne metaforike, upesnjuje dvojno naravo resničnosti. 107 strani, 4.980 SIT

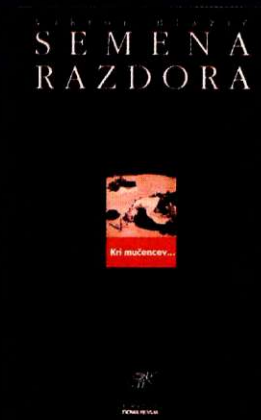
MALINA SCHMIDT-SNOJ JOSIP VOŠNJAK

Zdravnik, politik in književnik, predvsem pa rodoljub, ki je bil za svoj narod po potrebi tudi ognjevit taborski govornik. 292 strani, 11.400 SIT

PETRA SVOLJŠAK SOČA, SVETA REKA

Monografija slovenskega Posočja, ki na podlagi obsežnega arhivskega gradiva raziskuje razmere med italijansko okupacijo. 428 strani, 10.980 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugimi mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www: samorog.com

DEMOKRACIJA	OVČJI SAMEC	POKRAJINA OB OBALAH SREDOZ. MORJA	GLAVNO MESTO MONGOLIJE	REKA V FRANCIJI, SEINE	TONI NIEMINEN	PREBIVALCI ITALIJE	TRDA KOVINA (ZNAK TI)	SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	MESTO V TURČIJI, ODRIN	CICERONOV OSVOB. SUZENJ	ITALIJANSKA NAFTNA DRUŽBA	KRAJ V SLOVENSkih GORICAH	DEMOKRACIJA
								ČRNA PTICA Z RDEČO LISO						MANJŠA PLETENA KOŠARA
								EDINI SIN						
								LASTNOST ŠIROKEGA						
								HERCE- GOVEC				ANDREJ JEMEC PREBIVALEC TIROLSKE		
								ČRTOMIR NAGODE			RASTLIN. BODICA LOMLJENJE, ZLŌM			
								ROMAN A. TOLSTOJA ENAJSTI DEL ČELOTE						
NEHANJE OPRAVLJANJA DEJAVNOSTI										OLGA REMS			IZMENJAVA NASPRO- TUJOČIH SI MNENJ	ZAČETEK TEKMOVANJA
KOZMO- NAVITKA TEREŠKOVA										MANJŠI PES IVO SVETINA				
POLET, ZANOS, VNEMA					SIRSKI POLITIK (NUREDIN)						SVINČNICA, GREZILO SKRIVNOST			
NEMŠKA POP PEVKA					LJAJNTE LJAJEŽ ČAS BREZ VOJNE			SPOMINSKI STEBER HIT. DRSALKA ENKEJEVA						
DEMOKRACIJA	SIMON BOLIVAR DVG OD TAL			GL. MESTO BELORUSIJE PESNIK ZAJC						JAVOR (LATINSKO) PESNIK KOSTIC				
STANJE, POLOŽAJ							RUSKI ŠAHIST (MIHAIL)					MITO TREFALT REKA V BELORUSIJI		
BRENKALNI INSTRUMENT						PREBIVALCI IRANA ALEŠ VALIČ								ANJA RUPEL
REKA V MONGOLIJI					IGRA V NADALJE- VANJH									
ZAREBRNICA					NAŠA SLIKARKA KOBILCA						REKA AARE (KRAJŠE)			

rešitev prejšnje križanke

DANICA, ETAMIN, SERENA,
KNA, IP, OK, IKA, VALO,
SESTAVINA, ANA,
OSLABITEV, TINA,
AMATER, MARIJAN, REDAR,
KOSEM, LI, ERO, TA, SELIM,
SALAMINA, ROTA, LESA,
OLT, IRIT, ODDAJANJE,
JAKO, RA, DARIAN, ANAR

nagrajenci 13. številke

- 1. nagrada: IRIS PEVEC,**
UHM 2, 1330 Kočevje
- 2. nagrada: GENA PEN,**
Koroška ul. 17, 2342 Ruše
- 3. nagrada: ANTON KAVČIČ,**
Gallusovo nabrežje 7,
1000 Ljubljana

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
15. 4. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **5. 4. 1588** se je rodil angleški filozof Thomas Hobbes, ki je učil, da je zaradi naravnega stanja, v katerem je človek človeku volk, nujna družbena pogodba v obliki države.
- **5. 4. 1701** so v Ljubljani na mestu podrte stolnice začeli graditi novo po načrtih jezuita Andrea Pozza iz Trenta.
- **5. 4. 1896** so se začele v Atenah prve olimpijske igre moderne dobe.
- **6. 4. 1483** se je rodil Rafael (Rafaello Santi), eden izmed treh velikanov visoke italijanske renesanse.
- **6. 4. 1812** se je rodil ruski mislec in pisatelj Aleksander Ivanovič Hercen. Rekel je: "Kdor se zdravi po medicinskih knjigah, tvega, da bo umrl zaradi tiskarske napake."
- **6. 4. 1917** so ZDA vstopile v prvo svetovno vojno.
- **6. 4. 1941** sta Nemčija in Italija napadli Jugoslavijo, ker so v Jugoslaviji dva dni po pristopu k trojnemu paktu odstranili vlado.
- **7. 4. 1943** je "Ljudsko sodišče" (Volksgerichtshof) iz Berlina v Celovcu začelo soditi 36 Koroškim Slovincem zaradi ubežništva iz nemške vojske in sodelovanja v narodnoosvobodilnem gibanju. Trinajst so jih obsodili na smrt in jih obglavili na Dunaju.
- **8. 4. 1990** so bile v Sloveniji, ki je bila ena od šestih republik Jugoslavije, po 52 letih prve demokratične večstrankarske volitve. Drugi krog volitev je bil 20. aprila.
- **9. 4. 1854** se je rodila slovenska pesnica in pisateljica Pavlina Pajk, ki si je pridobila sloves prve slovenske borke za emancipacijo žensk.
- **9. 4. 1872** se je rodil dvakratni predsednik francoske vlade Leon Blum. Ko se je starejši profesor pritožil Blumu, da poslanci vedno glasujejo za finančno podporo zaporom, manj radi pa za podporo šolam, mu je odgovoril: "Kaj hočemo, prepričani smo, da se v šolo ne bomo nikoli več vrnili, glede zapora pa človek nikoli ne ve ..."
- **10. 4. 1847** se je rodil ameriški novinar madžarskega rodu Joseph Pulitzer. Po njem so imenovane nagrade za dela iz ameriške zgodovine, poezije, romanopisja in novinarstva.
- **11. 4. 1889** je bil v Avstro-Ogrski sprejet nov zakon o vojski. Vojaška obveznost je trajala 12 let (3 leta aktivno, 7 let v rezervi in 2 leti v domobranstvu).
- **11. 4. 1963** se je iz neznanega vzroka potopila podmornica na jedrski pogon Tresher, ponos vojaške mornarice ZDA. Življenje je izgubilo 129 članov posadke.
- **11. 4. 1992** je prisegla prva generacija slovenskih vojakov. Tako je Slovenija po osamosvojitvi vzpostavila lastno vojsko.

Tartini iz Pirana

V Piranu, takrat delu Beneške republike, se je **8. aprila 1692** rodil italijanski violinist, skladatelj in teoretik Giuseppe Tartini, ki je pomagal vpeljati moderen način uporabe loka pri igranju violine in izoblikoval načela nauka o ornamentiranju in harmoniji.

Tartinija, ki je bil po materi menda tudi slovenskega rodu, je oče poslal v Padovo študirat pravo in bogoslovje. Med študijem si je ustvaril sloves izvedenega mečevalca in se še pred dvajsetim letom skrivaj poročil z varovanko padovanskega nadškofa. Pred preganjanjem je, preoblečen v meniha, zbežal iz Padove in se zatekel v samostan v Assisiju. Tam se je poglobil v študij glasbe in napisal svoja prva dela. Z igranjem violine je pritegnil veliko pozornost, kar je končno vplivalo na nadškofa, da mu je dovolil vrnitev k ženi.

Leta 1728 je v Padovi ustanovil šolo violine in kompozicije, ki je kot Tartinijeva šola ostala pojem violinske pedagogike vse do 19. stoletja. Med preučevanjem akustičnih pojavov je empirično odkril ton diferenciacije, ter-zo suono, imenovan tudi suono di Tartini. Njegov obsejni opus je na koncu zajemal 10 simfonij, okrog 135 violinskih koncertov, okrog 40 triosonat in blizu 200 violinskih sonat.

Šah na Slovenskem

Leta 1869 je Josip Ogrinec, ki se je rodil **5. aprila 1844**, v Slovenskem glasniku objavil prvi šahovski problem. Na Slovenskem je bil šah razširjen že v 1. polovici 19. stoletja. Leta 1859 so v Trbižu ustanovili prvi šahovski klub. Šahovska omizja so delovala v Celovcu, Trstu, Gorici, Celju, Mariboru, Idriji ter v drugih mestih in trgih (Žalec).

Mednarodno raven so slovenski šahisti najprej dosegli v sestavljanju šahovskih problemov. Gorican Josip Plahuta je dosegel leta 1862 v Londonu 2. nagrado (tekmovalo je 54 problemistov z vsega sveta) in postal eden najboljših predstavnikov avstro-ogrske problemske šole. Leta 1869 je dobil na problemskem turnirju v Berlinu 1. nagrado Ivan Kos. Svetovni problemski mojster je bil tudi Andrej Uršič iz Gorice.

V Avstro-Ogrski so prvi šahovski turnir organizirali 1870 v Gradcu. Na njem je Slovenec Gašper Kos dosegel 2. mesto. Navdušenje za šah pa je izredno naraslo po uspehu doslej najboljšega slovenskega šahista dr. Milana Vidmarja, ko je na velikem turnirju 1911 v San Sebastianu dosegel 2. mesto za poznejšim svetovnim prvakom Capablancu. Bil je edini ama-

ter med vrhunskimi šahisti, ki se je povzpел med kandidate za svetovnega prvaka.

Poziv Slovenske zaveze

7. aprila 1942 je ob obletnici napada Nemčije in Italije na Jugoslavijo izšla prva številka Nove zaveze, v kateri je Slovenska zaveza izdala razglas, ki se glasi:

"Slovinci iz vseh delov razkosane in zasužnjene Slovenije od Rabe in Mure do Nadiže in Soče, od koroških snežnikov do bregov Jadranskega morja, se v času najhujše stiske in največje preizkušnje ne glede na stranke, strujo in nadzor odzivamo klicu srca in zapovedi razuma ter se zavezujemo in prisegamo, da bomo svoje delo, premoženje in življenje zastavili za rešitev in osvoboditev slovenskega naroda, da se v celoti združijo v svobodni Sloveniji kot enakopravnem delu narodne države Jugoslavije; da bomo zmeraj in povsod

delali za složno nastopanje vseh Slovencev; da bomo drug drugemu pomagali z nasvetom in dejanjem, s premoženjem in življenjem proti vsakomur, ki nam dela nasilje in krivico; da ne bomo drug drugemu škodovali v ničemer, zlasti ne na življenju in na dobrem imenu.

Slovenska zaveza za narodno osvoboditev nas bo vodila pri vsem našem delu, kakor nam Bog pomaga. Tako bodi! V letu 1942, ob obletnici slovenske narodne sužnosti."

To je bil skupni nastop protirevolucionarnega tabora slovenskih političnih skupin.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Čas je za poštenjake

Ko gledam televizijo in poslušam govorjenje o "izbrisanih", menim, da bi se moral vsak pošten državljani Slovenije resno zamisliti. Kje vendar so ti ljudje delali in kaj, da bi si zaslužili takšne odškodnine? Naši vladajoči gospodje, poleg njih pa posebej gospod Krivic, vneto zagovarjajo te prišleke. Kdo pa jih je vabil? Vse to je maslo komunistov in njihovih naslednikov. Najprej naj nam, Slovencem, izplačajo škodo. Naše posestvo je bilo na primer podržavljeno, vojne škode je bilo za 380 dinarjev, kar je bilo za tiste čase veliko, vendar nikoli nismo dobili nobene odškodnine. Kaj pa po vojni pomorjene žrtve brez sodbe, kdo je svojem dal odškodnino? Seveda, g. Krivic bo zaslužil mastne milijone, partijska oblast pa si nabira točke za volitve. In Kučan? Si res zasluži takšne privilegije kot nekdanji predsednik? Bila sem v Kočevskem rogu, na Teharjah, v Slovenski Bistrici in na Pohorju, kjer so očeta in tri sinove partizani sami ubili, zdaj pa prirejajo razne mitinge, izobešajo komunistične zastave in zavajajo ljudi z lažmi. Tudi iz mojega kraja so bili štirje, med njimi Friderik Hojs. Šli so na Pohorje k partizanom, tam pa so jih pričakali in ustrelili, češ da so izdajali.

Potem so bili za zločin krivi Nemci ... Toda znano je, da so po vojni veliko več nedolžnih ljudi pobili partizani kot Nemci. Vse države so te zadeve že zdavnaj uredile, le pri nas še vedno vlada isti komunistični klan. Naša država ne bo nikoli prava država, dokler ji bodo vladali ti ljudje. Koga ščiti Hanžek, ki naj bi bil varuh človekovih pravic? Žalostno je, da poštenjaki, kot so dr. Bajuk, Janša, B. Brezigar, Peterle in še mnogi drugi ne morejo vladati in Slovenije peljati po poštenu poti. Upam, da bodo letošnje volitve pokazale, česa si želimo slovenski državljani.

Angela Ošlaj,
Križevci pri Ljutomeru

Džamija, islam in slovenski narodni obstoj

V pogovorih s tako imenovanimi navadnimi ljudmi, tudi tistimi, ki se za verska vprašanja slovenske države in nacije posebej ne zanimajo in ne sodijo med dejavne kristjane, opažam, da zelo pozorno in z veliko ogorčenostjo spremljajo ljubljansko dogajanje v zvezi z napovedano graditvijo džamije. Večina je z velikim začudenjem in odporom sprejela informacijo, da je mestni svet MOL konec lanskega leta izglasoval soglasje za postavitve muslimanskega verskega, kulturnega, izobraževalnega, ideološkega in političnega središča megalomanskih razsežnosti v našem glavnem mestu. Me-

nijo, da je postavitve načrtovanega središča v prestolnici Slovenije ne glede na lokacijo ali v

katerem koli drugem kraju na ozemlju Republike Slovenije v nasprotju s slovenskimi nacionalnimi interesi. Slovenci vedo, da tovrstni projekt predstavlja agresivno širitev islamskega političnega vpliva v srednjo Evropo, ki ji pripada tudi Slovenija. Povsem jasno se zavedajo, da je evropska (in s tem tudi slovenska!) civilizacija zgrajena na temeljih judovsko-krščanske in grško-rimske kulture, ki izhajajo iz bistveno drugačnih vrednostnih izhodišč, kot to velja za arabski in ves muslimanski svet. Zato menijo, da vprašanje džamije ni samo ljubljanska zadeva, ampak je problem, o katerem bi se morala izreči in odločati vsa država. Strahovita agresivnost, brutalnost in nestrpnost islama je našim ljudem dobro znana ne samo po tragičnih dogodkih v Ameriki leta 2001 in najnovejših v Španiji, ampak od nekdaj, saj dobro vedo, da nikjer, kjer se je islam dovolj ukoreninil, ni moglo postaviti niti najbolj preprostega krščanskega križa, kaj šele kakšno kapelo ali celo cerkev. Tistega, ki bi si kaj takšnega privoščil, muslimani takoj ubijejo, objekt pa nemudoma porušijo.

Tudi sam sem zelo zaskrbljen ob brezbriznosti slovenske politike do obravnavanega problema, saj sem prepričan, da bi postavitve islamskega versko-političnega središča potisnila Slovenijo, ki sicer

formalno vstopa v Evropsko zvezo, globoko na Balkan ali celo na Bližnji oz. Srednji vzhod. Ali bomo Slovenci, ki smo se v zgodovini ubranili Turkov in pred njimi varovali tudi Evropo, sedaj prostovoljno privolili v islamizacijo naše dežele? Nedavno je v Sobotni

prilogi Dela mufti Džogić med vrtcami izrazil zelo naklonjen odnos do uvedbe šeriatskega prava tudi na ozemlju Slovenije. Kje je tu nenehno deklarirana ločitev cerkve od države, ki jo tako poudarjajo gospod Gaber in njegovi somišljeniki? Graditev takšnega muslimanskega, ne le verskega, ampak tudi kulturnega in političnega centra je bržkone v interesu ohranitve monopola oblasti sedanje koalicije (tako na mestni kot na državni ravni), vendar za ceno žrtvovanja esencialnega narodnega interesa ohranitve temeljnih demokratičnih, moralnih, etičnih in kulturnih vrednot, ki so podstat narodovega obstoja in katerih zgodovinski nosilec in branilec je na Slovenskem predvsem Katoliška cerkev. Sprejeta odločitev MS MOL je kot trojanski konj uperjena prav zoper to podstat. Pri tem ne gre samo za spodkopavanje nacionalne, kulturne, verske in etične identitete prek 70 odstotkov prebivalstva, ki pripada rimskokatoliški veri (neznaten odstotek tudi protestantski), ampak tudi za omalovaževanje slovenske tradicije in obče kulture, kateri pripada še dodatnih 20 odstotkov prebivalstva, ki se sicer ne opredeljuje za pripadnike kakšne verske skupnosti. Graditev islamskega središča v Ljubljani nedvomno pomeni začetek konca slovenske nacije kakor tudi mlade slovenske države.

Slovenci se moramo za svoj obstoj zahvaliti trem določilom: strnjeni naseljenosti na ozemlju med Jadranskim in Alpami, posebnemu jeziku in iz njega izhajajoči kulturi ter krščanstvu oz. slovenski duši priličenemu katolištvu. Ko bomo izgubili jezik, s katerim zadnja leta ravnamo slabše kot svinja z mehomo, in svojo vero, potem bo našega narodnega (in državnega!) obstoja konec. Ob več kot zaskrbljivem padanju rodnosti in nenehnem priseljevanju tujcev ne moremo biti ravno- »

» dušni do agresivnega prodora islama v naše kraje, pa naj nas še tako zmerjajo s ksenofobi, z nestrpnosti, ozkosrčnosti in kaj vem s čim še.

Očitki o nacionalni nestrpnosti, kulturni zaprtosti, nedemokraciji, ksenofobičnosti, verski nestrpnosti in podobni so seveda popolnoma neupravičeni. Državljanom Republike Slovenije, ki so muslimanske vere, Slovenci priznavamo vso pravico do verskih obredov v ustreznih nemotečih objektih in do izobraževanja duhovnikov v njihovih verskih šolah. Z veliko širokogrudnostjo bi lahko dopustili pozidavo nekaj manjših molilnic na za okoliško prebivalstvo nemotečih lokacijah, vendar brez kakršnihkoli spremljevalnih objektov. Tudi naše cerkve niso dosti več kot molilnice! Nikakor pa ne moremo privoliti v pravcato muslimansko mesto oz. državico, ki bi bila po površini večja, kot so vse ljubljanske krščanske cerkve skupaj, in ki bo imela znotraj celo klavnico (!!) za skrajno nehumano in nedopustno obredno klanje živali, kar je v Sloveniji zakonsko prepovedano. Zelo hitro bo takšno versko in politično središče postalo tudi zbirališče, zatočišče in gojišče islamskega fundamentalizma in terorizma, kar bo Slovenijo spremenilo v zelo nestabilno in nevarno državo, podobno Španiji. Ne nazadnje tudi arhitektonsko takšno središče z minareti in kupolami ne sodi v slovensko urbano in kulturno krajino.

Zato v svojem imenu in v imenu večine nacionalno zavednega prebivalstva izražam oster protest proti graditvi muslimanskega versko-političnega središča in pozivam vse odgovorne oblastnike, od ljub-

RADIO
96,4 MHz
Slovenske gorice
Ta pravi!

Tig osrednjo 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-sg.si, INTERNET STRAN: www.radio-sg.si

ljanske županje do predsednika vlade, kakor tudi vse politične stranke in civilna združenja, da postorijo vse, kar je v njihovi pristojnosti in moči, da se zidava le-tega prepreči. Nikakor ne morem privoliti v razlago, da je tako imenovana ljubljanska džamija samo v pristojnosti mestnih oblasti oz. mestnega sveta Ljubljane. Tu gre za vseslovensko oz. vsedrjavno zadevo, o kateri morajo pretehtano odločiti slovenska vlada in pristojna ministrstva. V zavarovanje vitalnih slovenskih nacionalnih interesov pa se morata oglasiti tudi parlament in ne nazadnje predsednik republike, ki je ob inavguraciji podpisal prisego, da bo z vsemi silami varoval interese slovenske države in njenega naroda. Kolikor se slovenske politične stranke o tem ne morejo poenotiti, predlagam, da se o tem izreče ljudstvo na vsedrjavnem referendumu. Pobudo in zahtevo za referendum bi pričakoval predvsem s strani SDS in Nove Slovenije, ki sta doslej zavzeli do tega vprašanja presenetljivo mlačno stališče.

Milan Pustinek, Celje

Lažna spomenika (1)

Tudi ob poti na Hribu nad Koprivnikom (v zapuščeni nekdanji kočevski vasi) stoji partizanski spomenik, na katerem piše, navajam:

«Dne 15. XI. 1944 so na tem območju 8. SNOUB in 10. SNO-

UB ter jurišni bataljon XVIII. divizije popolnoma porazili I., II. in IV. udarni bataljon slovenskih domobrancev ter dele XIV. polizeiregimentata, posadne čete S. D. iz Kočevja, Ribnice, Vel. Lašč ter SS policijsko šolo za protigverilsko bojevanje.

Odbor XVIII. divizije.»

Enako kot v prvem primeru imam dolžnost popolnoma ovreči vsebino napisa na navedenem spomeniku. Zakaj? Zato, ker ne ustreza resnici. Skušal bom kar najkrajše opisati takratni dogodek.

Vračajoči se domobranski bataljoni so se dogovorili, da se bodo iz Bele krajine gibali ločeno (eni mimo Nemske Loke, drugi skozi njo) po cesti čez Hrib v Koprivnik, kjer se bodo spet združili in nato skupaj odšli proti Kočevju.

Dopoldne 15. XI. 1944 je to pot do Koprivnika prvi prešel II. bataljon, Rupnikov, in se tam ustavil, čakajoč druge enote. Svoje žrtve od prejšnjega dne v medsebojnem spopadu na Miklarjih (ranjene in mrtve) je že pred tem odpravil v Nemsko Loko, da bi jih tam prevzeli prihajajoči sanitetni tovornjaki in jih kar najhitreje odpeljali v Kočevje ter dalje v bolnišnico v Ljubljano.

Za II. bataljonom je šel I. bataljon, ki je pred tem prav tako spotoma oddal svoje žrtve v Nemski Loko z enakim namenom kot II. bataljon.

Na ta način sta oba bataljona (razbremenjena svojih žrtev) mir-

no dospela v Koprivnik, ne da bi počil en sam strel. Ne glede na ta mir je poveljnik II. bataljona Vuk Rupnik zaradi zavarovanja pustil na Hribu okrog 80 do 100 vojakov, da bi tam počakali IV. bataljon, ki je imel nalogo pred tem naložiti na omenjene tovornjake žrtve vseh treh bataljonov od prejšnjega dne na Miklarjih. Za tem naj bi se kot zadnji tudi ta bataljon mirno napotil proti Koprivniku, saj prva dva nista na tej relaciji zaznala nobenih sledov o partizanih.

Bilo naj bi okoli poldneva, ko je IV. bataljon naložil svoje žrtve in žrtve I. bataljona na prispele tri tovornjake, medtem ko je za žrtve II. bataljona zmanjkalo prostora. Na srečo! Tako so nato družno odšli iz Nemske Loke: IV. bataljon z žrtvami II. bataljona in trije tovornjaki, polni ranjencev in mrtvih iz I. in IV. bataljona.

Spočetka so potovali skupaj. Nato pa, ko je pot postajala čedalje boljša, so tovornjaki pospešili vožnjo in pehota je čedalje bolj zastajala. To pa je bilo za tovornjake oz. za žrtve na njih usodno. Tovornjaki so namreč ostali brez močnega spremstva. Računali so, da bodo nazaj vozili enako mirno, kot so ob prihodu v Nemsko Loko. A ušeli so se ... Ko so bili tovornjaki nekako sredi med dvema precej oddaljenima močnima enotama in so se znašli na Hribu najmanj zavarovani, so partizani z desne strani udarili po njih s celotno XVIII. divizijo na čelu z jurišnim bataljonom, oboroženim s samim avtomatskim orožjem. Prvemu tovornjaku se je nekako posrečilo uiti proti Koprivniku, medtem ko sta druga dva onesposobljena obstala. Tedaj so na njiju planili partizani in pobijali vse živo. A tedaj so se z leve strani zdramile tudi domobranske zasede. Takoj so re-

radio cerkno
ukv - stereo - rds
90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz

agirale in se partizanom postavile po robu. Zaradi megle se namreč prej nasprotnika nista niti opazila. Tako je najbližja domobranska zaseda, mimo katere sta peljala zadnja dva tovornjaka, opazila, kaj se dejansko dogaja, in nemudoma udarila po napadalcih. Toda zaradi izčrpanosti (tri dni in noči na nogah ob stalnih padavinah) so bile zasede slabo gibljive, zato je uspelo partizanskemu avtomatskemu orožju iz bližine v hipu pobiti desetino domobrancev in dve muli. A bočnega udara tudi partizani niso pričakovali, zato so se zmedli. Urno so poskakali s tovornjakov in jih zažgali, kar zaradi goriva v tankih ni bilo težko.

Dogodki so potekali bliskovito in v tem času je tudi prihajajoči IV. bataljon opazil, kaj se dogaja malo pred njim, izstrelil ustrezne rakete in poskušal hiteti na pomoč. Z druge strani se je sprožila akcija tudi iz Koprivnika, kajti slišali so streljanje in od preživelih s tovornjaka, ki je pridrvel, izvedeli za napad partizanov na Hribu. Odločilno je bilo, da so preživeli povedali, kje so položaji partizanov, zato so jih minometi II. bataljona takoj začeli obstreljevati. Zadevali so zelo natančno. Sočasno se je tudi domobranska pehota premaknila nazaj proti Hribu. Z raketami je opozorila tako našo kot nasprotnikovo stran, da gre naglo na pomoč. Vse to je partizane vznemirilo. Zlasti jih je presenetila kolona, ki je prihajala od Nemske Loke, ker so menili, da tovornjaki vozijo za kolono, ki je bila spredaj. Preglavice so jim delale tudi tamkajšnje zasede, kajti niso poznali njihovega števila. Zaradi vsega tega so se hitro umaknili s prizorišča napada globlje v gozdove. Boja je bilo konec.

Ko je čez nekaj minut na kraj napada dospel IV. bataljon in z njim

žrtve II. bataljona, je v miru šel mimo dveh dogorevajočih tovornjakov in brez strela prišel v Koprivnik, kajti partizani kot da so se udrlji v zemljo. Tako je 15. nov. 1944 potekal kratek, oster boj na Hribu med imenovanimi enotami in nikakor drugače. Se pravi, da I. in II. bataljona, z izjemo njegovih zased, ter IV. bataljona slovenskih domobrancev sploh ni bilo na prizorišču boja na Hribu; torej niso mogli biti premagani! Nemcev je bilo komaj za vzorec, zato jih ne bi bilo vredno niti omenjati. Kar zadeva domobrance iz postojank v Kočevju, Ribnici in Velikih Laščah, jih tisti čas ni bilo niti v tamkajšnji okolici, zaradi tega je omenjanje, da so bili premagani, čisti nesmisel!

O navedenem sem kljub temu vprašal še znanca Lojzeta Stariča, ki živi v Montrealu, Kanada, in je bil pripadnik 16. stotnije I. udarnega bataljona, kako je doživel te dogodke. Odgovoril mi je, da je moje vprašanje posredoval še svojemu kolegu Feliksu Sebanču v Torontu, s katerim sta bila takrat v isti enoti. Zatrdirila sta, da njun I. bataljon ves čas pohoda v Belo krajino ni opazil niti enega samcatga partizana. Žrtve, ki jih je imel, so bile izključno posledica medsebojnega spopada prejšnjega dne z II. bataljonom na Miklarjih. Oba poudarjata, da sta pripravljena to izjavo potrditi komurkoli.

Ob koncu se čutim dolžnega glede omenjenega dogodka povedati še svoje osebno mnenje. Odgovornim na partizanski strani ne more biti v čast, da nekateri njihovi pisni in celo nekateri funkcionarji trošijo takšne laži in jih pišejo na spominska znamenja ter s tem zavajajo javnost in še zlasti uradno zgodovino.

Čisto na koncu pa vendarle upam, da bo nepristranski zgodovini nekoč uspelo ločiti zrnje od plev in postaviti stvari na pravo mesto.

Vincenc Udovč, Podlisec

Kučanov uzurpatorski poseg

Kljub temu bo nekdanji predsednik države Milan Kučan prek svojega Foruma 21 in njegovih članov vplival na življenje slovenskih državljanov. Pomoč Milana Kučana hrvaškemu politiku Slaveni Letici za dvig njegovih deviz se je zgodila leta 1999. Preteklo je pet let, in če ne bi bilo uradne izjave S. Letice splitski Slobodni Dalmaciji, neposvečeni Slovenci o tem ne bi vedeli nič. Po izjavi nekdanjega predsednika je takrat pomagal "človeku v stiski"! Pohvale vredno dejanje, ki pa ima več napak, saj je jasno, da večina varčevalcev varčuje za "krizne čase", le da nimajo vsi sreče, da se osebno poznajo s tako vplivnim človekom, kot je bil in je še zdaj Milan Kučan. A, kakor bremo, to sploh ni bilo težko. En telefonski klic nekdanjega predsednika cekaja, nekdanjega poslanca ZL in sedanjega ustavnega sodnika Cirila Ribičiča in stvar je rešena. Vendar ima to posredovanje takratnega predsednika države daljnosežne posledice. Milan Kučan si je leta 1999, čeprav še predsednik države, zvijačno prisvojil pravico, ki v parlamentarni demokraciji pripada le zakonodajni in izvršni oblasti države. Slaven Letica želi s svojo javno objavo doseči in dokazati, da Slovenija hrvaškim varčevalcem LB dolguje ogromne vsote denarja. Pri tem vztraja ne glede na "nekakšen" dogovor, sklenjen pred dnevi v Parizu. Na seji omenjenega odbora v Parizu je sodeloval tudi poslanec LDS Roman Jakič, ki se trudi javnost speljati na "slepi tir" in braniti Milana Kučana. Če je bila pomoč hrvaškemu politiku, ki vseskozi provocira slovensko državo, normalna, zakaj je bila tako skrbno varovana in prikrita ne le slovenskim državljanom, temveč tudi mnogim nekdanjim in sedanjim politikom? Dokaz o strogi konspirativnosti je v dejstvu, da sicer pronicljivi tedniki, kot so Demokracija, Mag in tudi Žurnal, pred 25. marcem niso o tem nič vedeli. Odmevna in dolgotrajna afera "izbrisanih", njihove odškodninske zahteve, sprenevedanje poslancev vladne koalicije LDS in ZL in tudi ustavnega sodišča pa so odlična podlaga za pritisk in grožnje hrvaških, bosenskih in makedonskih varčevalcev LB. V enako sfero zvijačnosti in poskusa prikrivanja spada tudi obisk beloruskega predsednika Aleksandra Lukašenka, ki ga je Kučan "bratsko" sprejel na Brdu. Seveda so za obe dejanji vedeli "posvečeni" v LDS in ZL.

Javni izjavi predsednika vlade A. Ropa in nekdanjega predsednika države M. Kučana, da se ne bosta udeležila referendumu, razpisanega na podlagi 34. člena zakona o referendumu iz leta 1994/95, sta izrečeni z določenim namenom. Referendum je razpisal državni zbor s prvim podpisanim predsednikom Borutom Pahorjem. Bi si še v kateri državi s parlamentarno demokracijo – tudi v Afriki ali Aziji – premier, ki po svoji funkciji razpisuje referendum, dovolil tako izjavo? Medtem ko se Milan Kučan in Tone Rop negativno javno izjavljata glede referendumu o "izbrisanih", ne dajeta nobenih obtožujočih izjav na račun ekspresno obogatelih in najmanj obdavčenih slovenskih milijarderjev. Zakaj le, saj to so njuni najboljši prijatelji, ki bodo brez vsakega dvoma med člani Kučanovega foruma oz. klana. Ta ne bo korektiv, temveč direktiv vladi in določenim političnim strankam. Lakajstvo je na pohodu. Kučanov Forum 21 bi moral biti ustanovljen 1. aprila!

Marija Vodišek

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz
ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Od odbora OF do partije

V tovarni pri Vidmarju sem začel zares politično delovati. K aktivnemu delu so me vzpodbudile nove razmere v Ljubljani in njeni okolici po prihodu Italijanov. Ker sem bil do Italijanov in predvsem fašizma, kot sem ga spoznal na Primorskem, izrazilo sovražno razpoloženje, me ni bilo težko pridobiti za kakršno koli protitalijansko dejavnost. Iskro odpora proti italijanskemu fašizmu sem od svojega otroštva nosil v sebi. Boj proti fašizmu sem imel v krvi. Za delo v Osvobodilni fronti me ni bilo treba nagovarjati. Za to sem bil vedno in takoj.

Ko sem leta 1939 prišel k Vidmarju, nisem poznal bistva politike ali strankarskega delovanja. Telovadil sem sicer pri Sokolu in se v glavnem tudi družil s člani Sokola, toda v izostreno strankarsko politiko in ideološki boj se nisem vtikal. Sokol mi je postal naravno okolje, v katerem sem se počutil doma. Še manj so mi bili znani cilji in delovanje strank, ki so bile prepovedane in so delovale ilegalno. Za člane Komunistične partije, ki je bila glavna ilegalna stranka, dolgo nisem vedel ničesar. Tudi po italijanski zasedbi, in potem ko se je organizirala Osvobodilna fronta, mi o njej ni bilo nič znanega. Vse okrog tega je bilo zelo skrivnostno in konspirativno. Nihče ni vedel, kdo je kje.

Pred vojno je v Šiški, nedaleč od mene, stanoval Jožef Sluga, ki je bil zelo vasa zaprt človek. Ker se je nezaupljivo obnašal, sem čutil, da pripada neki ilegalni organizaciji. Za prvi maj je po drogovih obešal razne zastavice. O njem sem zato sklepal, da je organiziran član KP. Toda vse je bilo zelo skrito. Partija je bila ilegalna in v njene vrste je bilo zelo težko priti, skoraj nemogoče. Bila je stroga ilegala. V partiji niso nikomur zaupali. Vsakdo je moral skozi preizkušnje in poznanstva.

Ko smo po nemškem odhodu iz Savelj v tovarni obnovili proizvodnjo, sem prišel v tesnejši stik z Borisom Makucem. Tudi on je bil iz Primorske, ki je rodne kraje podobno kot številni Primorci zapustil zaradi fašizma. Pri Vidmarju je bil že pred menoj. Delal je na pletilnem stroju, kjer je bilo delo zelo naporno, zato pa je bil tam zaslužek najboljši. Po šestnajst pletilcev je v treh izmenah po osem ur delalo na stroju, ki je delal nepretrgano noč in dan. Samo v nedeljo je stal. Makuc je bil zelo

prijeten sogovornik in tudi njegova žena je delala v isti tovarni. Do mene je postal pozoren še zlasti potem, ko sem se dobro obnesel pri pogajanjih delavskih zastopnikov z Vidmarjem v Ljubljani. Niti najmanj pa nisem vedel niti sumil, da bi bil Makuc član partije.

Z Makucem sva se dobro razumela. Pritegnil me je tudi v delo OF, ki jo je začel snovati v tovarni. Za aktivno

turo. Med nami je bilo tudi nekaj delavk, ki so imele v sorodstvu duhovnike, in tem nismo zaupali. Nekoliko smo se jih celo bali, kajti čutili smo, da duhovniki organizirajo nekaj mimo OF.

Delu v odboru OF sem se posvetil z vso resnostjo in gorečo vnemo. Antifašizem mi je dajal pogum za nesebično podporo organizaciji, ki je po mojem vedenju prva dvignila zastavo odpora proti

delo v tovarniški OF sva kmalu pridobila tudi šoferja Evgena, ki je s tovarnjakom vsak dan vozil tovarniški material v Ljubljano in nazaj. Zlasti ko so Ljubljano zaprli z žico, so bile njegove vožnje zelo dragocene za naše delo. V OF se je zgodaj vključila tudi Olga, ki je pozneje postala obveščevalka v zunanjem ljubljanskem okrožju. Tovarniški odbor OF je bil dobro organiziran in je dobro deloval. Delavci v tovarni so bili za OF in so nas z navdušenjem izdatno podpirali. Zbirali smo predvsem denarno pomoč in v ta namen smo od mesečne plače pobirali poseben davek. Razdeljevali smo tudi partijsko litera-

okupatorju. Zavzeto delo v odboru OF pa je prej ali slej pripeljalo do neizogibnega srečanja s partijo. Moje razmerje do partije se je namreč izoblikovalo skozi delo, ki sem ga opravljal v odboru OF. Partija se je zanimala in vzela tistega, ki je bil v OF aktiven in je delal za OF. To pa je že od vsega začetka vodila in usmerjala.

Vse do sprejetja v partijo nisem vedel, da je bil Boris Makuc, ki me je organiziral za delo v OF, tudi član partije. Ker sem Makucu zavzeto pomagal pri organizaciji OF v tovarni, me je predlagal in priporočil okrožnemu komiteju partije. Druge partijske organizacije takrat nisem poznal. V aktivno delo za OF

in s tem tudi v delo Partije sem tako stopil že v tovarni pri Vidmarju. Makuc, ki je bil tudi sicer zelo resnoben človek, me je v frontovsko in s tem partijsko delo vključeval postopoma. Na njegov predlog so me v prvem letu okupacije, jeseni 1941, sprejeli v partijo. Povabljen sem bil na Jezico, kjer je bil pri nekem mizarju organiziran politični sestanek. Makuc mi je tam tik pred začetkom sestanka zaupal, da me je na podlagi mojega dela predlagal za sprejem v partijo. Sprejem ni bil nič posebnega. Partijski sekretar v okrožju je bil takrat Aleš in ta mi je na podlagi priporočil izročil nove, tedaj prvič partijske naloge in zadolžitve ter s tem potrdil moje članstvo v partijski organizaciji. Ker je odhajal na Pugled pri Ljubljani, kjer je bilo sprejemno mesto za vse, ki so iz Ljubljane in njene okolice odhajali v partizane, me je določil tudi za svojega naslednika. Z vstopom v partijo sem na ta način postal partijski sekretar v okrožju, poleg tega pa tudi partijski sekretar v Vidmarjevi tovarni, kajti Makuca so v tovarni kritizirali, ker naj bi bil premehak.

Aleš je že prej pritiskal na odbor OF v tovarni, da organiziramo sestanek z Vidmarjevo ženo. Partija si je prizadevala, da bi Vidmarjeva sodelovala z OF in pomagala partizanom. In zares je Vidmarjeva plačala ogromne vsote za OF in partizane. Vidmar se je držal daleč od tega dogajanja. Ko se je v Ljubljani povečalo nasilje in so Italijani začeli ljudi množično aretirati in zapirati, se je dal Vidmar s hčerko prostovoljno internirati. Celó vojno do poletja 1945 je prebil nekeje v okolici Rima. V Ljubljani je bilo pač nevarno in tudi Italijani so mu najbrž tako priporočili. Vodenje tovarne je prevzela njegova žena.

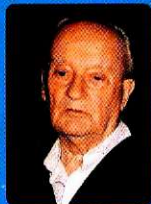
Ker Makuc pri organiziranju in delu OF v tovarni ni bil niti dovolj iniciativen, me je za to delo zadolžil že pred mojim vstopom v partijo. Kot člana partije pa sva poslej še trdneje sodelovala. V partijske vrste sva sprejela najaktivnejše v odboru OF in ustanovila partijsko celico. Od vsega začetka smo aktivno delali v odboru OF, toda nihče ni vedel, da smo postali člani partije. Partija se je spretno skrila za OF. Odbore OF je organizirala povsod po podjetjih, po manjših in večjih krajih in na območjih, kjer je bilo mogoče.

Albert Svetina

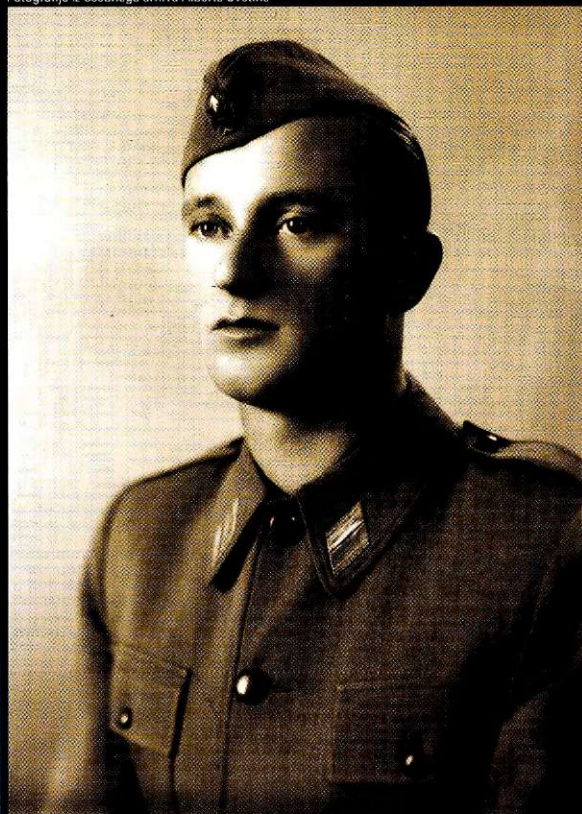
P. S. Odlomek je iz knjige spominov Alberta Svetine. Knjiga bo kmalu izšla pri založbi Nova Obzorja, ki izdaja revijo Demokracija. V naslednjih številkah bomo objavili še nekaj zanimivih odlomkov.

OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležecah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevare in nasilja. Njegova življenjska pripoved bistri in jasni obdobje ter razkriva ideologijo, ki ni spoštovala življenja. Zločin nikakor ni bila pomota ali trenutna napaka, temveč zavestna odločitev in strategija. Nanj so se dolgo in skrbno pripravljali. Ni bilo sramu, ampak ponos in hvala. Njegovo pričanje je dokaz resničnosti življenja in zgodovine. Bil je zraven, toliko blizu, da je slišal, videl in občutil, da je torej vedel, a je bil zavezan, dokler ga niso izrabili, zavrgli in obtožili. Ker se ni hotel pokoriti, je moral na koncu bežati, da je preživel.

Fotografije iz osebnega arhiva Alberta Svetine

Knjiga bo predvidoma izšla do poletja 2004.
Priloženo naročilnico skupaj s kopijo potrdila o plačilu pošljite na naslov:
Nova Obzorja, d. o. o.,
Komenskega 11,
1000 Ljubljana, Številka
TRR: 24200-9004125033.
Knjigo lahko naročite tudi na telefonski številki: 01-434-54-63 ali na elektronskem naslovu:
obzorja.narocnine@siol.net
ali plačate v tajništvo založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

■ ■ ■ Odraščal je na Primorskem, prežet z antifašizmom in krivicami, ki jih je občutil na sebi in jih s seboj prinesel v predvojno Ljubljano. Od primorskega emigranta, ki je v težkih razmerah prišel do poklica in si našel službo, do aktivista v odporu proti italijanski okupaciji med vojno ni bilo daleč. Od delovanja v odborih OF do partije je bila pot še krajša. Hitro je postal partijski sekretar, nato inštruktor CK KPS, obiskoval partijsko šolo CK KPS in od tod prišel v Ozno, kjer je bil najprej začasno Mačkov namestnik, nato pa kot partijski sekretar njegov pomočnik do prihoda v Ljubljano. Tukaj je prevzel ekonomske naloge oz. ropanje za Ozno in med drugim prevzel "čiščenje" Brezarjevega brezna v Podutiku. Kot načelnik Ozne za Primorsko je nadaljeval oznovsko prakso s podtalno dejavnostjo na meji z zavezniško vojaško cono, nato pa v ljubljanski Ozni nadzoroval pošto. Po izključitvi iz Ozne se je vpisal na srednjo tehniško šolo, nato pa je po "čudnih naključjih" postal poverjenik v ljubljanskem mestnem ljudskem odboru. Po preiskavi stanovanja je konec februarja 1949 pobegnil na Madžarsko, kjer je najprej deloval v politični emigraciji, nato pa so ga Madžari, ker mu kot nekdanjemu pripadniku Ozne niso več zaupali, obsodili in zaprli.

Albert Svetina je po letu 1990 ena redkih prič, ki je spregovorila. Tisto, česar se njegovi nekdanji sodelavci ne spominjajo več, mu je še vedno živo pred očmi. Zdaj priča tudi za tiste in o tistih, ki so bili zraven, pa molčijo in se nočejo, ne smejo ali ne morejo spominjati. Prav tako priča za tiste, ki jih takrat še ni bilo in tega krutega časa niso doživeli in ne vedo ali pa nočejo vedeti ali verjeti. Za odkrito besedo, ki jo je najprej zastavil ob odkrivanju resnice o Brezarjevem breznu, so mu nenadoma zastali vsi postopki v zvezi z urejanjem njegovega statusa v novi, svobodni Sloveniji. Kratenje njegovih pravic zato posredno govori o naravi sistema in oblasti v sedanjí Sloveniji. Obremenjenost s polpreteklo zgodovino in strah pred resnico o polpreteklosti sta zelo močna. Svetina torej ne govori samo o preteklosti, ampak tudi o sedanjosti.

Nekaj odlomkov iz spominov Alberta Svetine, ki bodo kmalu izšli pri založbi Nova Obzorja, v nadaljevanjih objavljamo tudi na straneh Demokracije.

Po posebni prednaročniški ceni 5.100 SIT nepreklicno naročam knjigo
OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA -
PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

ime in priimek: _____

datum: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

Knjiga bo predvidoma izšla do poletja 2004. • V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

***Male stvari
delajo druge velike!
Velikonočni hren***

MAESTRO

danés kuha maestro

Droga Portorož, Živilska Industrija d.d., Industrijska c. 21, 6310 Izola

DROGA